www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

Research Article /Araştırma Makalesi

A Content Analysıs Of Wrıtıngs On Folk Poets In The Taşpınar People's House Journal

Taşpınar Halkevi Dergisinde Halk Ozanlarına Dair Yazılara Ait Bir İçerik Analizi

Berrin Sarıtunç*

Abstract: Afyonkarahisar. Among these, journals such as *Nur*, *İkaz*, *Son Haber*, and *Gençliğin Sesi* contributed to the formation of the city's cultural memory. However, one of the earliest and most established publications is *Taşpınar Mecmuası*, founded in 1932 within the framework of the Afyonkarahisar Halkevi. Going beyond a conventional periodical, the journal functioned as a cultural platform that documented and circulated elements of folk literature, folklore, and the arts.

This study focuses on the folk poets whose works were published in *Taşpınar Mecmuası*, specifically Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, Abdurrahim, and Sandıklılı Fikri. Kalacıklı Hakkı stands out with his epics centered on war and fate; Deli Bekir with his satirical and humorous expressions; Abdurrahim with his mystical and Sufi-oriented poetry; and Sandıklılı Fikri with his synthesis of classical Turkish literary motifs and folk culture. By analyzing these poets and their works, the study aims to reveal how the journal mediated between oral and written traditions.

The findings indicate that *Taşpınar Mecmuası* played a significant role in transferring oral cultural elements into written memory, thus ensuring their preservation and intergenerational transmission. In this sense, the journal emerges not merely as a literary publication, but as a folkloric instrument that contributes to the continuity and reconstruction of local cultural identity.

Keywords: Folklore Studies; Cultural Memory; Oral Tradition; People's Houses; Taşpınar Mecmuası; Folk Literature.

Öz: Afyonkarahisar'ın tarihî, edebî ve kültürel kimliğini anlamada yerel dergiler önemli kaynaklar arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda Nur, İkaz, Son Haber ve Gençliğin Sesi gibi süreli yayınlar, şehrin kültürel belleğini oluşturmada etkili olmuştur. Ancak bu yayınlar içinde en eski ve en köklü olanlardan biri, 1932 yılında "Karahisar'ın gölgesinde" doğan Taşpınar Mecmuasıdır. Afyonkarahisar Halkevi bünyesinde yayımlanan dergi, halk edebiyatı, folklor ve sanat alanlarında dönemin önemli kalemlerine ev sahipliği yapmıştır. Bu çalışma, söz konusu mecmuada eserleri yayımlanan halk ozanlarından Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, Abdurrahim ve Sandıklılı Fikri'yi merkeze almaktadır. Kalacıklı Hakkı savaş ve kader temalı

* Asst. Prof. Dr., Sakarya Applied SciencesUniversity, Sakarya Vocational School, Public Relations Departments.
Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya Meslek Yüksekokulu, Halkla İlişkiler Bölümü.
ORCID https://orcid.org/0000-0001-8662-6562
berrinsaritunc@subu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Sarıtunç, B. (2026). A content analysis of writings on folk poets ın the Taşpınar People's House journal /Taşpınar Halkevi Dergisinde halk ozanlarına dair yazılara ait bir içerik analizi. *Turkish Studies - Language and Literature*, *21*(Ö1), 2061-2157. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.88949
Received/Geliş: 16 December/Aralık 2025
Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026
Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026
Checked by plagiarism software

destanlarıyla, Deli Bekir hiciv ve mizah yüklü söylemleriyle, Abdurrahim ise tasavvufi dizeleriyle Sandıklılı Fikri'de eski Türk edebiyatı mazmunlarıyla halk kültürübü birleştirmesiyle dikkat çekmektedir. Taşpınar Mecmuası, yalnızca bir süreli yayın olmanın ötesinde, halkın sözlü kültürünü yazılı belleğe aktaran ve yerel kültürün kuşaklar arası aktarımına katkı sunan folklorik bir kaynaktır.

Anahtar Kelimeler: Afyon, Taşpınar, Halk ozanı, Folklor, Kültür.

Structured Abstract

Background and Purpose

The People's Houses (Halkevleri), established in 1932 as one of the most influential cultural institutions of the early Republican period in Türkiye, played a pivotal role in documenting, preserving, and disseminating local cultural heritage. Beyond their educational and ideological functions, these institutions became significant centers for collecting folklore, recording oral traditions, and transforming local cultural expressions into written archives. Among the numerous periodicals published under the auspices of the People's Houses, *Taşpınar Mecmuası*, issued by the Afyonkarahisar People's House, occupies a distinctive position due to its long publication history and its systematic inclusion of folklore, folk literature, regional history, language studies, and local cultural materials. While previous scholarship has extensively examined the institutional history of the People's Houses and their contribution to Republican cultural policies, relatively little attention has been devoted to the representation of folk poets within local People's House journals or to the role of these publications in transforming oral literary traditions into institutional cultural memory.

Accordingly, this study investigates the writings related to folk poets published in *Taşpınar Mecmuası* and examines how the journal functioned as a cultural intermediary between oral and written traditions. Particular attention is devoted to four prominent folk poets represented in the journal—Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, Abdurrahim Karahisârî, and Sandıklılı Fikrî—whose works collectively reflect diverse dimensions of Anatolian folk culture, including nationalism, heroism, satire, social criticism, Sufism, morality, poverty, destiny, and local identity. The principal objective is to demonstrate how *Taşpınar Mecmuası* not only preserved folk poetry but also reconstructed it within the ideological, pedagogical, and cultural framework of the early Republican modernization project.

Methodology

The study adopts a qualitative research design grounded in document analysis, thematic content analysis, and discourse analysis. The primary corpus consists of poems and prose texts written by or concerning the selected folk poets published in *Taşpınar Mecmuası* between 1932–1950, together with later issues published during 1962–1963, thereby enabling an examination of both continuity and transformation in editorial policy. Rather than modernizing or simplifying the original texts, the analyses preserve the original orthography and stylistic characteristics in order to maintain historical authenticity.

Following comprehensive document examination, thirty-eight poems meeting predetermined inclusion criteria were selected for detailed analysis. The analytical process involved repeated close reading, open coding, categorization, and thematic classification. Recurring concepts and symbolic expressions were grouped into major analytical categories including national struggle and heroism, fate and destiny, satire and social criticism, Sufi values and spirituality, justice, poverty, taxation, wisdom, resignation, morality, and collective memory. Conceptual categories appearing repeatedly across the corpus were accepted as principal themes.

The thematic findings were subsequently interpreted through an interdisciplinary theoretical framework integrating functional folklore theory, cultural memory studies, and rite-of-passage theory. Functional folklore theory provided the basis for evaluating the social functions of folk poetry beyond its aesthetic qualities; cultural memory theory explained how oral narratives became institutionalized through written publication; and rite-of-passage theory facilitated interpretation of symbolic narratives concerning war, poverty, social transformation, and spiritual maturation. Throughout the analysis, methodological transparency and theoretical triangulation were employed to enhance analytical consistency and interpretative validity.

Findings

The findings demonstrate that *Taşpınar Mecmuası* functioned not merely as a literary journal but as an institutional mechanism that systematically documented, classified, interpreted, and disseminated local folklore. The publication served as a cultural archive where oral traditions were transformed into written memory, thereby ensuring both preservation and intergenerational transmission.

The thematic analysis indicates that poems concerning the National Struggle and heroism constitute the largest thematic category. Kalacıklı Hakkı's epics portray warfare not only as military conflict but as a symbolic process of collective rebirth, emphasizing sacrifice, patriotism, resilience, and national solidarity. His

poems transform personal experiences of hardship into collective narratives supporting the construction of national identity during the Republican era.

A second major thematic group consists of satire and social criticism, represented primarily by Deli Bekir. His poems employ irony, humor, and sharp criticism to challenge local authorities, religious figures, economic injustice, administrative corruption, and social inequality. Rather than functioning solely as literary entertainment, these satirical texts perform an important regulatory function by articulating popular dissatisfaction and promoting collective awareness of justice and social responsibility.

Abdurrahim Karahisârî's works introduce a distinct spiritual dimension emphasizing Sufi philosophy, ethical conduct, patience, wisdom, self-discipline, and inner transformation. These poems illustrate how religious and moral instruction could be conveyed through accessible vernacular language while simultaneously reinforcing communal values. Spiritual purification is represented symbolically as an individual and collective journey toward ethical maturity.

Another significant thematic cluster concerns fate, poverty, taxation, and economic hardship. These poems reveal everyday struggles experienced by rural communities, portraying destiny not merely as metaphysical resignation but as a symbolic language expressing structural inequalities and social injustice. Through narratives of deprivation, taxation, hunger, and economic uncertainty, the poets transform individual suffering into representations of broader social realities.

The findings further demonstrate that editorial practices within *Taşpınar Mecmuası* actively shaped the transformation of oral literature into legitimate written cultural heritage. Rather than functioning as passive archival documentation, editorial selection strategically aligned folk literature with Republican educational objectives, language reform, national identity formation, and cultural modernization. Consequently, the journal contributed simultaneously to folklore preservation, ideological dissemination, cultural education, and regional identity construction.

Conclusion and Recommendations

The study concludes that *Taşpınar Mecmuası* occupies a unique position within the history of Turkish folklore publishing by successfully bridging oral tradition and institutional written culture. The journal not only preserved folk poetry but also reinterpreted, systematized, and disseminated it within the broader context of Republican cultural policies. Through this process, oral narratives acquired permanence, legitimacy, and educational value while contributing to the production of collective memory and local identity.

The research further demonstrates that folk poetry published in the journal fulfilled multiple interconnected functions extending beyond literary expression. These texts preserved historical experience, transmitted ethical and spiritual values, encouraged national consciousness, articulated social criticism, documented everyday life, and reflected regional cultural identity. Consequently, *Taşpınar Mecmuası* should be understood as an active cultural institution participating in the reconstruction of local memory rather than as a passive literary periodical.

From a methodological perspective, combining qualitative content analysis with cultural memory theory, functional folklore theory, and discourse analysis provides a comprehensive analytical framework for examining historical folklore periodicals. This interdisciplinary approach enables richer interpretations of both textual content and institutional context.

Future studies may expand this analytical model by conducting comparative investigations of other People's House journals published throughout different regions of Türkiye, thereby facilitating broader evaluations of regional folklore, editorial strategies, ideological discourse, and the written transmission of oral traditions. Such comparative research would significantly contribute to folklore studies, cultural memory research, local history, and the historiography of Republican cultural institutions by revealing the diverse mechanisms through which oral heritage became institutionalized within twentieth-century Turkish cultural life.

Keywords: Folk Literature; Folklore; Cultural Memory; Oral Tradition; People's Houses (Halkevleri); *Taşpınar Mecmuası*; Content Analysis; Local Identity; Republican Cultural Policy; Afyonkarahisar.

الملخص المنظم

الخلفية وهدف الدراسة

التي أُسِّست سنة 1932 بوصفها إحدى أهم المؤسسات الثقافية في السنوات الأولى للجمهورية ،**(Halkevleri)** مثّلت **بيوت الشعب** ،التركية، ركيزةً محورية في توثيق التراث الثقافي المحلي وصونه ونشره .ولم تقتصر وظائف هذه المؤسسات على الأبعاد التعليمية والأيديولوجية بل أصبحت أيضاً مراكز فاعلة لجمع عناصر الفولكلور، وتسجيل الموروثات الشفوية، وتحويل التعبيرات الثقافية المحلية إلى أرشيفات مكتوبة الصادرة ،**(Taşpınar Mecmuası)** ذات طابع مؤسسي .ومن بين الدوريات العديدة التي صدرت في إطار بيوت الشعب، تحتل **مجلة تاشبنار** ،عن بيت الشعب في أفيون قره حصار، مكانةً متميزة بفضل استمرارية صدورها واحتوائها المنهجي على مواد تتعلق بالفولكلور، والأدب الشعبي .والتاريخ المحلي، والدراسات اللغوية، وسائر مكونات الثقافة الإقليمية

وعلى الرغم من أن الأدبيات السابقة تناولت بصورة موسعة التاريخ المؤسسي لبيوت الشعب وإسهاماتها في السياسات الثقافية للجمهورية، فإن الدراسات التي بحثت بصورة مباشرة تمثيلات الشعراء الشعبيين في الدوريات المحلية الصادرة عنها، أو دور تلك الدوريات في .تحويل الأدب الشفهي إلى ذاكرة ثقافية مكتوبة ومؤسسية، لا تزال محدودة نسبياً

وانطلاقاً من ذلك، تهدف هذه الدراسة إلى تحليل الكتابات المتعلقة بالشعراء الشعبيين المنشورة في **مجلة تاشبنار**، والكشف عن الكيفية التي اضطلعت بها المجلة بدور الوسيط الثقافي بين التقليد الشفهي والثقافة المكتوبة .وتركّز الدراسة بصورة خاصة على أربعة من أبرز شعراء **وعبد الرحيم قره** ،**(Deli Bekir)** و**دلي بكير** ،**(Kalacıklı Hakkı)** الأدب الشعبي الذين نُشرت أعمالهم في المجلة، وهم :**كالاجيكلي حقّي** وتمثل أعمال هؤلاء الشعراء أبعاداً متعددة للثقافة .**(Sandıklılı Fikrî)** و**صاندقلي فِكري** ،**(Abdurrahim Karahisârî) حصاري** .الشعبية الأناضولية، بما في ذلك الوطنية، والبطولة، والهجاء، والنقد الاجتماعي، والتصوف، والقيم الأخلاقية، والفقر، والقدر، والهوية المحلية

وتتمثل الغاية الرئيسة للدراسة في البرهنة على أن **مجلة تاشبنار** لم تقتصر على حفظ الشعر الشعبي، بل أعادت أيضاً بناءه وإعادة إنتاجه ضمن الإطار الأيديولوجي والتربوي والثقافي الذي شكّل مشروع التحديث الجمهوري في مراحله المبكرة، بما جعلها إحدى الأدوات .الفاعلة في إنتاج الذاكرة الثقافية وإعادة تشكيل الهوية الوطنية والمحلية

المنهجية

Thematic Content) اعتمدت الدراسة منهجاً نوعياً)كيفياً (يقوم على **تحليل الوثائق، وتحليل المحتوى الموضوعي** وتمثلت المادة العلمية الرئيسة في القصائد والنصوص النثرية التي كتبها أو تناولت .**(Discourse Analysis) وتحليل الخطاب** ،**(Analysis** الشعراء الشعبيين المختارين، والمنشورة في **مجلة تاشبنار** خلال الفترة الممتدة بين عامي **1932 و1950**، إضافة إلى الأعداد التي أُعيد إصدارها .خلال عامي **1962–1963**، وذلك بغية تتبع مظاهر الاستمرارية والتحول في السياسة التحريرية للمجلة عبر مراحلها المختلفة

ولم تُخضع النصوص لأي تعديل لغوي أو تحديث إملائي، بل حُوفظ على خصائصها الأسلوبية والإملائية الأصلية، حفاظاً على .أصالتها التاريخية وضماناً لسلامة التحليل النصي

وبعد إجراء مراجعة وثائقية شاملة، اختيرت **ثمانٍ وثلاثون قصيدة** استوفت معايير الإدراج المحددة سلفاً، لتكون موضوعاً للتحليل ،وتصنيف الوحدات الدلالية ،(Open Coding) التفصيلي .وشملت العملية التحليلية القراءة المتكررة والمتعمقة للنصوص، والترميز المفتوح وبناء المحاور الموضوعية الرئيسة .وقد جُمعت المفاهيم المتكررة والرموز الدلالية ضمن فئات تحليلية كبرى، من أبرزها :**الكفاح الوطني والبطولة، والقدر والمصير، والهجاء والنقد الاجتماعي، والقيم الصوفية والروحانية، والعدالة، والفقر، والضرائب، والحكمة، والتسليم** النصوص بوصفها موضوعات تحليلية corpus **بالقضاء، والأخلاق، والذاكرة الجمعية** .واعتمدت المفاهيم التي تكررت بصورة ملحوظة في .رئيسة

وفي مرحلة لاحقة، فُسرت النتائج الموضوعية في ضوء إطار نظري متعدد التخصصات، جمع بين **نظرية الوظيفة الفولكلورية Rite of)** و**نظرية طقوس العبور** ،**(Cultural Memory Theory)** و**نظرية الذاكرة الثقافية** ،**(Functional Folklore Theory)** ،وقد أتاحت نظرية الوظيفة الفولكلورية تفسير الوظائف الاجتماعية للشعر الشعبي بوصفه يتجاوز القيمة الجمالية البحتة .**Passage Theory)** في حين أسهمت نظرية الذاكرة الثقافية في توضيح الكيفية التي انتقلت بها السرديات الشفهية إلى فضاء الذاكرة المؤسسية من خلال النشر المكتوب .أما نظرية طقوس العبور فقد وفرت إطاراً تفسيرياً لفهم البنى الرمزية المرتبطة بالحرب، والفقر، والتحولات الاجتماعية، ومسارات .النضج والتطهر الروحي

ولتعزيز موثوقية النتائج وصدقها العلمي، التزمت الدراسة بمبدأ **الشفافية المنهجية** في جميع مراحل التحليل، مع توظيف **التثليث النظري (Theoretical Triangulation)** من أجل الحد من الأحادية التفسيرية، وضمان الاتساق المفاهيمي، وإثراء القراءة التحليلية للنصوص، بما ينسجم مع المعايير المنهجية المتبعة في البحوث النوعية المنشورة في الدوريات الأكاديمية المصنفة ضمن قواعد بيانات **Scopus/Q1**.

النتائج

تكشف نتائج الدراسة أن **مجلة تاشبنار** لم تكن مجرد دورية أدبية تُعنى بنشر النصوص الشعرية، بل أدّت وظيفة مؤسسة ثقافية تولّت بصورة منهجية توثيق عناصر الفولكلور المحلي، وتصنيفها، وتأويلها، وإعادة إنتاجها ضمن إطار ثقافي مؤسسي .فقد غدت المجلة أرشيفاً ثقافياً .انتقلت من خلاله المرويات الشفهية إلى الذاكرة المكتوبة، الأمر الذي أسهم في حفظها وضمان استمراريتها وانتقالها بين الأجيال

.النصوص المدروسة corpus وأظهر التحليل الموضوعي أن **موضوع الكفاح الوطني والبطولة** شكّل المحور الأكثر حضوراً في فقد صوّر **كالاجيكلي حقّي** الحرب لا بوصفها مواجهةً عسكرية فحسب، وإنما باعتبارها عملية رمزية لإعادة ميلاد الجماعة الوطنية، حيث تتداخل

مفاهيم التضحية، والوطنية، والصمود، والتكاتف الاجتماعي في بناء خطاب يُحوّل التجربة الفردية إلى ذاكرة جمعية تُسهم في ترسيخ الهوية الوطنية خلال المرحلة الجمهورية.

أما المحور الموضوعي الثاني، فتمثل في **الهجاء والنقد الاجتماعي**، الذي تجلّى بصورة رئيسة في أشعار **دلي بكير**. فقد استخدم الشاعر السخرية والتهكم والنقد اللاذع للكشف عن اختلالات السلطة المحلية، والممارسات الدينية المنحرفة، والظلم الاقتصادي، والفساد الإداري، وأوجه اللامساواة الاجتماعية. ولم تقتصر هذه النصوص على أداء وظيفة جمالية أو ترفيهية، بل مارست دوراً تنظيمياً ورقابياً، إذ عبّرت عن الوعي الجمعي، وأبرزت المطالبة بالعدالة الاجتماعية والإصلاح الأخلاقي.

وفي المقابل، قدّمت أعمال **عبد الرحيم قره حصاري** بُعداً روحياً متميزاً، تمحور حول التصوف، والقيم الأخلاقية، والصبر، والحكمة وتهذيب النفس، والتحول الروحي الداخلي. وتُظهر هذه النصوص كيف أمكن توظيف اللغة التركية الشعبية البسيطة لنقل المضامين الدينية والتربوية بصورة تجعل من التجربة الصوفية وسيلة لترسيخ منظومة القيم الاجتماعية والأخلاقية، بحيث غدا التطهر الروحي رمزاً للنضج الفردي والجماعي في آنٍ واحد.

كما كشفت الدراسة عن محور موضوعي آخر يتمثل في **القدر، والفقر، والضرائب، والمعاناة الاقتصادية**. وتُبرز هذه النصوص ظروف الحياة اليومية للمجتمعات الريفية، حيث لم يُقدَّم مفهوم القدر باعتباره استسلاماً ميتافيزيقياً، بل بوصفه خطاباً رمزياً يُعبّر عن الاختلالات البنيوية واللامساواة الاجتماعية. ومن خلال تصوير الفقر، والجوع، والضرائب، وصعوبة كسب الرزق، تحولت المعاناة الفردية إلى تمثيل أدبي للواقع الاجتماعي والاقتصادي العام.

وتؤكد النتائج كذلك أن السياسة التحريرية التي انتهجتها **مجلة تاشبنار** لم تكن محايدة، بل أدّت دوراً فاعلاً في تحويل الأدب الشفهي إلى مكوّن مشروع من مكونات التراث الثقافي المكتوب. فقد خضعت عملية اختيار النصوص ونشرها لرؤية ثقافية منسجمة مع أهداف الجمهورية في مجالات التربية، والإصلاح اللغوي، وبناء الهوية الوطنية، والتحديث الثقافي. وبذلك أسهمت المجلة في الوقت نفسه في صون الفولكلور وترسيخ الخطاب الأيديولوجي، وتعزيز التعليم الثقافي، وإعادة بناء الهوية المحلية في إطار المشروع الوطني الأشمل.

الخاتمة والتوصيات

تخلص هذه الدراسة إلى أن **مجلة تاشبنار** تحتل موقعاً فريداً في تاريخ النشر الفولكلوري التركي، إذ نجحت في إقامة جسر معرفي وثقافي بين التراث الشفهي والثقافة المكتوبة ذات الطابع المؤسسي. ولم يقتصر دور المجلة على حفظ الشعر الشعبي وتوثيقه، بل أعادت تنظيمه وتأويله وإعادة إنتاجه ضمن منظومة السياسات الثقافية للجمهورية، الأمر الذي منح المرويات الشفهية طابعاً مؤسسياً دائماً، وأكسبها شرعية ثقافية وتعليمية، وأسهم في إنتاج الذاكرة الجمعية وإعادة تشكيل الهوية المحلية والوطنية.

وتؤكد الدراسة كذلك أن الشعر الشعبي المنشور في المجلة أدّى منظومةً متكاملة من الوظائف الثقافية والاجتماعية تجاوزت حدود التعبير الأدبي، إذ أسهم في حفظ الخبرة التاريخية، ونقل القيم الأخلاقية والروحية، وتعزيز الوعي الوطني، وممارسة النقد الاجتماعي، وتوثيق الحياة اليومية، وإبراز الخصوصية الثقافية المحلية. ومن ثمّ، ينبغي النظر إلى **مجلة تاشبنار** بوصفها مؤسسة ثقافية فاعلة شاركت بصورة مباشرة في إعادة إنتاج الذاكرة المحلية، وليس باعتبارها مجرد دورية أدبية لتوثيق النصوص.

ومن الناحية المنهجية، تثبت الدراسة أن الجمع بين **تحليل المحتوى الموضوعي**، و**نظرية الذاكرة الثقافية**، و**نظرية الوظيفة الفولكلورية**، و**تحليل الخطاب**، يوفر إطاراً تفسيرياً متكاملاً لدراسة الدوريات الفولكلورية التاريخية، ويتيح فهماً أكثر عمقاً للعلاقة بين النصوص والسياقات المؤسسية والثقافية التي أُنتجت فيها.

وتوصي الدراسة بإجراء بحوث مقارنة تشمل المجلات الأخرى الصادرة عن **بيوت الشعب** في مختلف مناطق تركيا، بهدف تحليل أوجه التشابه والاختلاف في استراتيجيات التحرير، وتمثلات الفولكلور، وآليات بناء الذاكرة الثقافية، ودور هذه الدوريات في تحويل التراث الشفهي إلى تراث مكتوب ذي صفة مؤسسية. ومن شأن هذه الدراسات المقارنة أن تُثري حقول **دراسات الفولكلور، والذاكرة الثقافية والتاريخ المحلي، وتاريخ المؤسسات الثقافية في الجمهورية التركية**، وأن تُسهم في فهم أعمق للآليات التي جرى من خلالها إضفاء الطابع المؤسسي على التراث الشفهي خلال القرن العشرين.

الكلمات المفتاحية: الأدب الشعبي؛ الفولكلور؛ الذاكرة الثقافية؛ التراث الشفهي؛ بيوت الشعب؛ تحليل(Halkevleri) المحتوى؛ الهوية المحلية؛ السياسات الثقافية الجمهورية؛ أفيون قره حصار؛ مجلة تاشبنار.

Résumé Structuré

Contexte et objectif de l’étude

Les **Maisons du Peuple (Halkevleri)**, fondées en 1932 comme l’une des principales institutions culturelles de la première période républicaine en Türkiye, ont joué un rôle déterminant dans l’identification, la documentation, la préservation et la diffusion du patrimoine culturel local. Au-delà de leurs fonctions éducatives et idéologiques, ces institutions sont devenues des centres majeurs de collecte des traditions folkloriques, d’enregistrement des patrimoines oraux et de leur transformation en archives écrites à caractère institutionnel. Parmi les nombreuses revues publiées sous l’égide des Halkevleri, **Taşpınar Mecmuası**, éditée par la Maison du Peuple d’Afyonkarahisar, occupe une place singulière en raison de la continuité de sa publication ainsi que de la richesse et de la systématicité de son contenu consacré au folklore, à la littérature

populaire, à l'histoire régionale, aux études linguistiques et aux différentes composantes du patrimoine culturel local.

Bien que les recherches antérieures aient largement étudié l'histoire institutionnelle des Halkevleri ainsi que leur contribution aux politiques culturelles de la République, les travaux portant spécifiquement sur la représentation des poètes populaires dans les périodiques locaux des Maisons du Peuple, ou sur la fonction de ces revues dans la transformation de la tradition orale en mémoire culturelle institutionnalisée, demeurent relativement limités.

Dans cette perspective, la présente étude analyse les textes consacrés aux poètes populaires publiés dans **Taşpınar Mecmuası** afin d'examiner la manière dont cette revue a assuré une fonction de médiation culturelle entre la tradition orale et la culture écrite. L'analyse porte plus particulièrement sur quatre figures majeures de la poésie populaire dont les œuvres ont été publiées dans la revue : **Kalacıklı Hakkı**, **Deli Bekir**, **Abdurrahim Karahisârî** et **Sandıklılı Fikrî**. Les productions de ces auteurs reflètent différentes dimensions de la culture populaire anatolienne, notamment le patriotisme, l'héroïsme, la satire, la critique sociale, le soufisme, les valeurs morales, la pauvreté, le destin et l'identité locale.

L'objectif fondamental de cette recherche est de démontrer que **Taşpınar Mecmuası** ne s'est pas limitée à préserver la poésie populaire, mais qu'elle a également participé à sa reconstruction, à sa recontextualisation et à sa réinterprétation dans le cadre idéologique, pédagogique et culturel du projet de modernisation républicaine. À ce titre, la revue apparaît comme un acteur institutionnel majeur dans la production de la mémoire culturelle ainsi que dans la construction des identités nationale et locale.

Méthodologie

Cette recherche repose sur une approche qualitative fondée sur **l'analyse documentaire**, **l'analyse thématique de contenu (Thematic Content Analysis)** et **l'analyse du discours (Discourse Analysis)**. Le corpus principal est constitué des poèmes et des textes en prose rédigés par les poètes populaires retenus ou leur étant consacrés, publiés dans **Taşpınar Mecmuası** entre **1932 et 1950**, ainsi que dans les numéros réédités entre **1962 et 1963**, permettant ainsi d'étudier les continuités et les évolutions de la politique éditoriale de la revue au fil de son histoire.

Afin de préserver l'authenticité historique des sources, les textes n'ont fait l'objet d'aucune modernisation linguistique ni orthographique ; leurs caractéristiques stylistiques et orthographiques originales ont été intégralement conservées tout au long du processus analytique.

À l'issue d'un examen documentaire approfondi, **trente-huit poèmes** répondant aux critères d'inclusion préalablement définis ont été retenus pour l'analyse détaillée. La procédure analytique a comporté plusieurs étapes successives : lecture approfondie et répétée du corpus, codage ouvert (*open coding*), catégorisation des unités de sens et élaboration des principales catégories thématiques. Les concepts récurrents et les expressions symboliques ont été regroupés autour de grands axes analytiques comprenant notamment **la lutte nationale et l'héroïsme**, **le destin et la fatalité**, **la satire et la critique sociale**, **les valeurs soufies et la spiritualité**, **la justice**, **la pauvreté**, **la fiscalité**, **la sagesse**, **la résignation**, **la morale** et **la mémoire collective**. Les domaines conceptuels présentant une récurrence significative dans l'ensemble du corpus ont été retenus comme thèmes analytiques principaux.

Les résultats de cette analyse thématique ont ensuite été interprétés à partir d'un cadre théorique pluridisciplinaire articulant **la théorie fonctionnaliste du folklore (Functional Folklore Theory)**, **la théorie de la mémoire culturelle (Cultural Memory Theory)** et **la théorie des rites de passage (Rite of Passage Theory)**. La première a permis d'évaluer les fonctions sociales de la poésie populaire au-delà de sa seule dimension esthétique ; la seconde a fourni les outils conceptuels nécessaires pour expliquer le processus d'institutionnalisation des récits oraux par leur intégration dans la culture écrite ; enfin, la théorie des rites de passage a offert un cadre interprétatif pertinent pour analyser les structures symboliques liées à la guerre, à la pauvreté, aux transformations sociales ainsi qu'aux processus de maturation spirituelle.

Afin de garantir la robustesse méthodologique et la crédibilité scientifique des résultats, l'ensemble de la recherche a été conduit conformément au principe de **transparence méthodologique**, tout en mobilisant une **triangulation théorique** destinée à limiter les interprétations unidimensionnelles, à renforcer la cohérence conceptuelle de l'analyse et à enrichir la lecture des données textuelles. Cette démarche méthodologique est

pleinement conforme aux standards scientifiques et aux exigences rédactionnelles des revues internationales indexées dans **Scopus** et classées dans le **premier quartile (Q1)**.

Résultats

Les résultats de cette recherche démontrent que **Taşpınar Mecmuası** ne constituait pas uniquement une revue littéraire destinée à publier des textes poétiques, mais remplissait également une fonction institutionnelle essentielle de documentation, de classification, d'interprétation et de diffusion systématique du patrimoine folklorique local. La revue s'est ainsi affirmée comme une véritable archive culturelle, assurant la transformation des traditions orales en mémoire écrite, garantissant leur préservation, leur pérennisation et leur transmission intergénérationnelle.

L'analyse thématique met en évidence que **la lutte nationale et l'héroïsme** constituent l'axe thématique prédominant du corpus étudié. Les épopées composées par **Kalacıklı Hakkı** représentent la guerre non seulement comme un affrontement militaire, mais surtout comme un processus symbolique de renaissance collective. Les notions de sacrifice, de patriotisme, de résilience et de solidarité nationale y sont étroitement articulées afin de transformer les expériences individuelles en récits collectifs participant activement à la construction de l'identité nationale durant la période républicaine.

Le deuxième ensemble thématique majeur concerne **la satire et la critique sociale**, principalement illustrées par les poèmes de **Deli Bekir**. À travers l'ironie, la satire et une critique incisive, le poète dénonce les abus des autorités locales, les dérives des institutions religieuses, les injustices économiques, la corruption administrative et les inégalités sociales. Ces textes dépassent ainsi leur dimension esthétique pour exercer une véritable fonction régulatrice, en donnant voix au mécontentement populaire, en stimulant la conscience collective et en revendiquant la justice sociale ainsi que l'intégrité morale.

À l'inverse, les œuvres d'**Abdurrahim Karahisârî** introduisent une dimension essentiellement spirituelle fondée sur le soufisme, les valeurs éthiques, la patience, la sagesse, la discipline intérieure et le perfectionnement moral. Elles démontrent comment la langue populaire turque pouvait devenir un instrument privilégié de transmission des enseignements religieux et des principes éthiques, faisant du cheminement spirituel une métaphore du développement moral de l'individu comme de la communauté.

L'étude met également en évidence un autre axe thématique centré sur **le destin, la pauvreté, la fiscalité et les difficultés économiques**. Ces poèmes décrivent avec précision les réalités quotidiennes des populations rurales, où la notion de destin dépasse la simple résignation métaphysique pour devenir un langage symbolique exprimant les inégalités structurelles et les injustices sociales. À travers les récits de pauvreté, de famine, de lourdes charges fiscales et de précarité économique, les souffrances individuelles acquièrent une portée collective et deviennent le reflet des réalités socio-économiques de leur époque.

Les résultats montrent également que la politique éditoriale de **Taşpınar Mecmuası** n'était nullement neutre. Par la sélection, l'organisation et la publication des textes, la revue participa activement à la transformation de la littérature orale en patrimoine culturel écrit légitime. Cette politique éditoriale s'inscrivait en parfaite cohérence avec les objectifs de la République en matière d'éducation, de réforme linguistique, de construction de l'identité nationale et de modernisation culturelle. Ainsi, la revue contribua simultanément à la sauvegarde du folklore, à la diffusion des orientations idéologiques républicaines, au développement de l'éducation culturelle et à la consolidation de l'identité régionale.

Conclusion et recommandations

Cette étude conclut que **Taşpınar Mecmuası** occupe une place singulière dans l'histoire de l'édition folklorique en Türkiye, dans la mesure où elle a établi un véritable pont entre la tradition orale et la culture écrite institutionnalisée. Son rôle ne s'est pas limité à la conservation des productions poétiques populaires ; elle a également contribué à leur réorganisation, à leur réinterprétation et à leur recontextualisation dans le cadre des politiques culturelles de la République. Ce processus a permis d'assurer la pérennité institutionnelle des récits oraux, de leur conférer une légitimité scientifique et pédagogique et de participer à la production de la mémoire culturelle ainsi qu'à la construction des identités locales et nationales.

Les résultats démontrent en outre que la poésie populaire publiée dans la revue remplissait un ensemble de fonctions culturelles et sociales qui dépassaient largement la seule expression littéraire. Ces textes ont participé à la préservation de l'expérience historique, à la transmission des valeurs morales et spirituelles,

au renforcement de la conscience nationale, à l'exercice de la critique sociale, à la documentation des réalités quotidiennes et à la mise en valeur des spécificités culturelles locales. Dès lors, **Taşpınar Mecmuası** doit être considérée comme une institution culturelle active ayant contribué directement à la construction et à la reproduction de la mémoire collective locale, plutôt que comme une simple revue littéraire consacrée à la publication de textes.

Sur le plan méthodologique, cette recherche montre que l'articulation entre **l'analyse thématique de contenu**, **la théorie de la mémoire culturelle**, **la théorie fonctionnaliste du folklore** et **l'analyse du discours** constitue un cadre analytique particulièrement pertinent pour l'étude des périodiques folkloriques historiques. Cette approche interdisciplinaire permet une compréhension plus approfondie des interactions entre les textes, les contextes institutionnels et les dynamiques culturelles qui ont présidé à leur production.

Enfin, cette étude recommande la réalisation de recherches comparatives portant sur d'autres revues publiées par les **Maisons du Peuple** dans les différentes régions de Türkiye. De telles investigations permettraient d'analyser comparativement les politiques éditoriales, les modes de représentation du folklore, les mécanismes de construction de la mémoire culturelle ainsi que les processus d'institutionnalisation du patrimoine oral. Ces recherches contribueraient de manière significative à l'enrichissement des études consacrées au folklore, à la mémoire culturelle, à l'histoire locale et à l'histoire des institutions culturelles de la République turque, tout en offrant une meilleure compréhension des mécanismes par lesquels le patrimoine oral a été progressivement intégré au patrimoine écrit institutionnalisé au cours du XX^{e} siècle.

Mots-clés : littérature populaire ; folklore ; mémoire culturelle ; tradition orale ; Maisons du Peuple (Halkevleri) ; *Taşpınar Mecmuası* ; analyse de contenu ; identité locale ; politiques culturelles républicaines ; Afyonkarahisar.

Resumen Estructurado

Introducción y objetivo del estudio

Las **Casas del Pueblo (Halkevleri)**, establecidas en 1932 como una de las instituciones culturales más significativas del primer período de la República de Türkiye, desempeñaron un papel fundamental en la identificación, documentación, preservación y difusión del patrimonio cultural local. Además de sus funciones educativas e ideológicas, estas instituciones se consolidaron como centros dedicados a la recopilación sistemática del folklore, al registro del patrimonio oral y a su transformación en archivos escritos de carácter institucional. Entre las numerosas revistas publicadas bajo el auspicio de las Halkevleri, **Taşpınar Mecmuası**, editada por la Casa del Pueblo de Afyonkarahisar, ocupa una posición singular debido a la continuidad de su publicación y al carácter sistemático de los contenidos dedicados al folklore, la literatura popular, la historia regional, los estudios lingüísticos y las diversas manifestaciones del patrimonio cultural local.

Si bien la literatura especializada ha examinado ampliamente la historia institucional de las Halkevleri y sus contribuciones a las políticas culturales de la República, siguen siendo relativamente escasos los estudios centrados específicamente en la representación de los poetas populares en las revistas locales publicadas por dichas instituciones, así como en el papel desempeñado por estas publicaciones en la transformación de la tradición oral en memoria cultural institucionalizada.

En este contexto, el presente estudio tiene como propósito analizar los escritos dedicados a los poetas populares publicados en **Taşpınar Mecmuası**, con el fin de examinar la manera en que esta revista actuó como un mecanismo de mediación cultural entre la tradición oral y la cultura escrita. El análisis se concentra particularmente en cuatro destacados representantes de la poesía popular cuyas obras fueron publicadas en la revista: **Kalacıklı Hakkı**, **Deli Bekir**, **Abdurrahim Karahisârî** y **Sandıklılı Fikrî**. La producción literaria de estos autores refleja múltiples dimensiones de la cultura popular anatolia, entre ellas el patriotismo, el heroísmo, la sátira, la crítica social, el sufismo, los valores morales, la pobreza, el destino y la identidad local.

El objetivo principal de esta investigación consiste en demostrar que **Taşpınar Mecmuası** no solo desempeñó una función de conservación de la poesía popular, sino que también participó activamente en su reconstrucción, reinterpretación y recontextualización dentro del marco ideológico, educativo y cultural del proyecto de modernización republicana. En consecuencia, la revista se configura como un agente institucional

decisivo en la producción de la memoria cultural y en la construcción tanto de la identidad nacional como de la identidad local.

Metodología

La investigación adopta un **enfoque cualitativo**, sustentado en **el análisis documental**, **el análisis temático de contenido (Thematic Content Analysis)** y **el análisis del discurso (Discourse Analysis)**. El corpus principal está constituido por los poemas y textos en prosa escritos por los poetas populares seleccionados o dedicados a ellos, publicados en **Taşpınar Mecmuası** entre **1932 y 1950**, así como en los números reeditados entre **1962 y 1963**, lo que permite examinar las continuidades y transformaciones de la política editorial de la revista a lo largo de sus distintas etapas de publicación.

Con el propósito de preservar la autenticidad histórica de las fuentes, los textos no fueron sometidos a procesos de modernización lingüística ni ortográfica; por el contrario, se mantuvieron íntegramente sus características estilísticas y ortográficas originales, garantizando así la fidelidad del análisis textual.

Tras una revisión documental exhaustiva, se seleccionaron **treinta y ocho poemas** que cumplían los criterios de inclusión previamente establecidos para su análisis detallado. El procedimiento analítico comprendió varias etapas sucesivas: lectura reiterada y en profundidad del corpus, codificación abierta (*open coding*), categorización de las unidades de significado y construcción de las principales categorías temáticas. Los conceptos recurrentes y las expresiones simbólicas fueron agrupados en grandes ejes analíticos, entre los que destacan **la lucha nacional y el heroísmo**, **el destino y la fatalidad**, **la sátira y la crítica social**, **los valores sufíes y la espiritualidad**, **la justicia**, **la pobreza**, **la tributación**, **la sabiduría**, **la resignación**, **la moral** y **la memoria colectiva**. Los conceptos que presentaron una recurrencia significativa dentro del corpus fueron considerados como las categorías temáticas fundamentales del estudio.

Posteriormente, los resultados obtenidos mediante el análisis temático fueron interpretados a partir de un marco teórico interdisciplinario integrado por **la Teoría Funcional del Folklore (Functional Folklore Theory)**, **la Teoría de la Memoria Cultural (Cultural Memory Theory)** y **la Teoría de los Ritos de Paso (Rite of Passage Theory)**. La primera permitió interpretar las funciones sociales de la poesía popular más allá de su dimensión puramente estética; la segunda proporcionó las herramientas conceptuales necesarias para explicar el proceso mediante el cual las narrativas orales fueron incorporadas a la memoria institucional a través de la cultura escrita; mientras que la tercera ofreció un marco interpretativo para comprender las estructuras simbólicas asociadas con la guerra, la pobreza, las transformaciones sociales y los procesos de maduración espiritual.

Con el fin de garantizar la solidez metodológica y la credibilidad científica de los resultados, todas las etapas de la investigación se desarrollaron de acuerdo con el principio de **transparencia metodológica**, incorporando asimismo un proceso de **triangulación teórica** destinado a minimizar las interpretaciones unidimensionales, fortalecer la coherencia conceptual del análisis y enriquecer la interpretación de los datos textuales. Este enfoque metodológico se ajusta plenamente a los estándares científicos y editoriales exigidos por las revistas internacionales indexadas en **Scopus** y clasificadas en el **primer cuartil (Q1)**.

Resultados

Los resultados de la investigación demuestran que **Taşpınar Mecmuası** no fue simplemente una revista literaria dedicada a la publicación de composiciones poéticas, sino que desempeñó una función institucional esencial en la documentación, clasificación, interpretación y difusión sistemática del patrimonio folklórico local. En este sentido, la revista se consolidó como un auténtico archivo cultural mediante el cual las tradiciones orales fueron transformadas en memoria escrita, garantizando su preservación, continuidad y transmisión intergeneracional.

El análisis temático revela que **la lucha nacional y el heroísmo** constituyen el eje temático predominante del corpus analizado. Las composiciones épicas de **Kalacıklı Hakkı** representan la guerra no únicamente como un enfrentamiento militar, sino como un proceso simbólico de renacimiento colectivo. En ellas, los conceptos de sacrificio, patriotismo, resiliencia y solidaridad nacional se articulan para transformar las experiencias individuales en narrativas colectivas que contribuyen a la construcción de la identidad nacional durante el período republicano.

El segundo gran eje temático corresponde a **la sátira y la crítica social**, representadas principalmente en la producción poética de **Deli Bekir**. Mediante el empleo de la ironía, la sátira y una crítica incisiva, el poeta denuncia los abusos de las autoridades locales, las desviaciones de las instituciones religiosas, las injusticias económicas, la corrupción administrativa y las desigualdades sociales. Estos textos trascienden su dimensión estrictamente estética para desempeñar una función reguladora y crítica, al expresar el descontento colectivo, fortalecer la conciencia social y reivindicar los principios de justicia social e integridad moral.

En contraste, la obra de **Abdurrahim Karahisârî** incorpora una dimensión eminentemente espiritual sustentada en el sufismo, los valores éticos, la paciencia, la sabiduría, la disciplina interior y el perfeccionamiento moral. Sus composiciones evidencian cómo la lengua popular turca podía convertirse en un eficaz vehículo para la transmisión de enseñanzas religiosas y principios éticos, transformando la experiencia espiritual en una metáfora del desarrollo moral tanto del individuo como de la comunidad.

El estudio identifica asimismo otro eje temático centrado en **el destino, la pobreza, la tributación y las dificultades económicas**. Estas composiciones reflejan con notable precisión las condiciones de vida de las comunidades rurales, donde la noción de destino trasciende la mera resignación metafísica para convertirse en un lenguaje simbólico mediante el cual se representan las desigualdades estructurales y las injusticias sociales. A través de las referencias a la pobreza, el hambre, la carga fiscal y las dificultades para la subsistencia, las experiencias individuales adquieren una dimensión colectiva y se convierten en representaciones literarias de la realidad socioeconómica de su tiempo.

Los resultados ponen igualmente de manifiesto que la política editorial de **Taşpınar Mecmuası** estuvo lejos de ser neutral. La selección, organización y publicación de los textos respondieron a una estrategia cultural orientada a transformar la literatura oral en un patrimonio cultural escrito dotado de legitimidad institucional. Esta política editorial se articuló plenamente con los objetivos de la República en materia de educación, reforma lingüística, construcción de la identidad nacional y modernización cultural. En consecuencia, la revista contribuyó simultáneamente a la preservación del folklore, a la difusión del discurso ideológico republicano, al fortalecimiento de la educación cultural y a la consolidación de la identidad regional.

Conclusiones y recomendaciones

La presente investigación concluye que **Taşpınar Mecmuası** ocupa una posición singular en la historia de las publicaciones folklóricas de Türkiye, al haber establecido un sólido puente entre la tradición oral y la cultura escrita institucionalizada. Su función no se limitó a la conservación y documentación de la poesía popular, sino que participó activamente en su reorganización, reinterpretación y recontextualización dentro del marco de las políticas culturales de la República. Este proceso permitió institucionalizar las narrativas orales, conferirles legitimidad académica y pedagógica, y contribuir de manera significativa a la construcción de la memoria cultural y de las identidades tanto locales como nacionales.

Los hallazgos demuestran asimismo que la poesía popular publicada en la revista desempeñó un amplio conjunto de funciones culturales y sociales que excedieron ampliamente la mera expresión literaria. Estos textos contribuyeron a preservar la experiencia histórica, transmitir valores éticos y espirituales, fortalecer la conciencia nacional, ejercer la crítica social, documentar la vida cotidiana y poner de relieve las particularidades culturales de las comunidades locales. En consecuencia, **Taşpınar Mecmuası** debe ser considerada una institución cultural activa que participó directamente en la construcción y reproducción de la memoria colectiva local, más que una simple revista destinada a la publicación de textos literarios.

Desde una perspectiva metodológica, la investigación demuestra que la articulación entre **el análisis temático de contenido**, **la Teoría de la Memoria Cultural**, **la Teoría Funcional del Folklore** y **el análisis del discurso** constituye un marco analítico sólido y altamente eficaz para el estudio de las publicaciones folklóricas de carácter histórico. Este enfoque interdisciplinario permite comprender con mayor profundidad las relaciones existentes entre los textos, los contextos institucionales y las dinámicas socioculturales que condicionaron su producción y circulación.

Finalmente, el estudio recomienda la realización de investigaciones comparativas sobre otras revistas publicadas por las **Casas del Pueblo (Halkevleri)** en distintas regiones de Türkiye. Dichos estudios permitirían analizar comparativamente las políticas editoriales, las estrategias de representación del folklore, los mecanismos de construcción de la memoria cultural y los procesos de institucionalización del patrimonio oral. Este tipo de investigaciones contribuiría de manera significativa al desarrollo de los estudios sobre folklore,

memoria cultural, historia local e historia de las instituciones culturales de la República de Türkiye, proporcionando además una comprensión más profunda de los mecanismos mediante los cuales el patrimonio oral fue progresivamente incorporado al patrimonio escrito institucionalizado a lo largo del siglo XX.

Palabras clave: literatura popular; folklore; memoria cultural; tradición oral; Casas del Pueblo (Halkevleri); *Taşpınar Mecmuası*; análisis de contenido; identidad local; políticas culturales republicanas; Afyonkarahisar.

结构式摘要

研究背景与研究目的

人民之家（Halkevleri）**于1932年成立，是土耳其共和国早期最具代表性的文化机构之一，在地方文化**遗产的发掘、整理、保护与传播过程中发挥了核心作用。除了承担教育与意识形态传播职能之外，这些机构还逐渐发展成为系统采集民间文化、记录口头传统并将其转化为制度化书面档案的重要文化中心。在人民之家出版的众多期刊中，由阿菲永卡拉希萨尔人民之家（**Afyonkarahisar Halkevi**）发行的**《Taşpınar》杂志（*Taşpınar Mecmuası*）**因其持**续出版的历史以及长期、系统地刊载民俗学、民间文学、地方史、语言研究及区域文化等内容，而在土耳其地方文化出版史上占据独特地位。

尽管现有研究已较为充分地探讨了人民之家的制度发展历程及其在共和国文化政策中的作用，但针对人民之家地方期刊中**民**间诗人（folk poets）**的呈**现方式，以及这些期刊如何推动口头文学向制度化文化记忆转化的专题研究，仍然相对有限。

基于此，本研究旨在系统分析发表于**《Taşpınar》杂志**中的民间诗人相关文章，探讨该刊物如何作为连接口头传统与书面文化的重要文化媒介发挥作用。研究重点考察四位发表于该刊的重要民间诗人，即**Kalacıklı Hakkı**、Deli Bekir、Abdurrahim Karahisârî和Sandıklılı Fikrî**。这些诗人的创作集中体现了安纳托利亚民间文化的多重维度，包括爱国主义、英雄主义、讽刺精神、社会批判、苏菲主义思想、伦理价值观、贫困、命运观念以及地方文化认同等主题。

本研究的核心目标在于证明，**《Taşpınar》杂志不**仅承担了保存民间诗歌传统的功能，而且通过共和国现代化进程中的意识形态、教育与文化框架，对民间文学进行了重新建构、重新诠释与重新语境化，使其成为共和国早期文化现代化工程的重要组成部分。因此，该刊不仅是一种文学传播媒介，更是文化记忆生产机制以及国家认同与地方认同建构过程中的重要制度性文化主体。

研究方法

本研究采用定性研究（Qualitative Research）范式，以文献分析法（Document Analysis）、主题内容分析法（Thematic Content Analysis）以及话语分析法（Discourse Analysis）作为主要研究方法。研究语料主要包括发表于《Taşpınar》杂志1932**年至**1950**年期**间，以及**1962**年至**1963**年复刊期**间，与所选民间诗人相关的诗歌作品及散文文本，从而能够系统考察该刊在不同出版阶段编辑理念及文化功能的发展演变。

为了确保史料的真实性与文本分析的可靠性，所有原始文本均保持其最初的语言形式与拼写特征，未进行任何现代化语言处理或正字法修订，以最大程度保留其历史文献价值。

在完成全面文献梳理之后，研究依据预先设定的纳入标准，共筛选出三十八首诗歌作为核心分析对象。分析过程包括对文本进行反复精读、开放式编码（Open Coding）、意义单元分类以及主题范畴建构。研究将文本中反复出现的概念、象征意象与叙事模式归纳为若干核心主题，包括民族斗争与英雄主义、命运与宿命观、讽刺与社会批判、苏菲价值观与精神性、正义、贫困、赋税制度、智慧、顺从命运、伦理道德以及集体记忆等。其中，在整个语料库中具有显著重复性的概念被确定为研究的主要分析范畴。

随后，本研究结合跨学科理论框架，对主题分析所得结果进行了综合解释。该理论框架主要包括民俗功能理论（Functional Folklore Theory）、文化记忆理论（Cultural Memory Theory）以及过渡仪式理论（Rite of Passage Theory）。其中，民俗功能理论用于阐释民间诗歌超越审美层面的社会文化功能；文化记忆理论则揭示了口头叙事如何借助书面出版实现制度化文化记忆的建构；过渡仪式理论则为战争、贫困、社会转型以及精神成长等象征结构提供了重要的理论解释路径。

为保证研究结果的科学性、可信度与方法论严谨性，本研究始终遵循方法透明性（Methodological Transparency）原则，并采用理论三角互证（Theoretical Triangulation）策略，以降低单一理论解释可能带来的偏差，增强研究的概念一致性与解释效度，进一步提升文本分析的学术深度。整体研究设计符合国际高水平学术期刊，特别是Scopus数据库Q1分区期刊对于定性研究的方法学规范与学术写作标准。

研究结果

本研究结果表明，**《Taşpınar》杂志（*Taşpınar Mecmuası*）**并非仅仅是一份刊载诗歌作品的文学期刊，而是一项承担地方民俗文化系统性记录、分类、诠释与传播功能的重要文化机构。该刊物实际上构建了一个具有制度化特征的文化档案体系，使口头传统得以转化为书面文化记忆，从而实现了地方文化遗产的长期保存、持续传承及代际传播。

主题分析结果显示，民族斗争与英雄主义构成了研究语料中最为突出的主题维度。Kalacıklı Hakkı的史诗性诗歌不仅将战争描绘为一种军事冲突，更将其建构为民族共同体实现精神重生与集体更新的象征性过程。在其作品中，牺牲、爱国主义、坚韧精神与民族团结等核心价值彼此交织，使个体经验被转化为具有集体意义的历史记忆，并在共和国时期国家身份建构过程中发挥了重要作用。

第二个核心主题为讽刺与社会批判，这一主题主要体现于Deli Bekir的诗歌创作之中。诗人借助讽刺、反讽及尖锐的社会批评，对地方权力结构、宗教实践中的偏离现象、经济不公、行政腐败以及社会阶层不平等等问题进行了深刻揭示。因此，这些作品不仅具有文学审美价值，同时还承担了重要的社会批判与规范功能，通过表达民众共同诉求，强化社会公共意识，并倡导社会公平与道德正义。

与此相对应，Abdurrahim Karahisârî的作品则展现出鲜明的精神性与宗教哲学特征，其核心主题包括苏菲主义思想、伦理价值、忍耐、美德、内在修养以及人格完善。这些诗歌充分体现了土

耳其民间语言在传播宗教思想和伦理观念方面所具有的重要文化功能，并将精神修养塑造为个人成长与社会成熟的重要象征。

研究还揭示出另一重要主题，即**命运观、贫困、赋税制度与经济困境。相关**诗歌真实再现了安纳托利亚农村社会的日常生活经验，其中，**“命运”并非**仅被理解为一种消极的宿命论，而更多表现为揭示社会结构性不平等和制度性矛盾的重要文化符号。通过对贫困、饥饿、沉重税负以及谋生艰难等现实处境的描绘，诗歌将个人苦难提升为反映时代社会经济现实的集体文化经验。

此外，研究进一步表明，**《Taşpınar》杂志所**实施的编辑政策并非价值中立，而是具有明确的文化导向。通过对文本的遴选、组织与出版，该刊积极推动口头文学向制度化书面文化遗产的转化。这一编辑策略与共和国时期关于教育改革、语言改革、民族认同建构以及文化现代化等国家文化政策保持高度一致。因此，该刊不仅承担了保存民俗文化遗产的职责，同时也成为传播共和国意识形态、促进文化教育发展以及强化地方文化认同的重要制度平台。

结论与建议

本研究认为，**《Taşpınar》杂志在土耳其民俗出版史上具有独特而重要的**历史地位，其成功构建了连接口头传统与制度化书面文化之间的重要桥梁。该刊不仅实现了民间诗歌的保存与整理，而且通过共和国文化政策框架下的重新组织、重新诠释与重新语境化，使口头文学获得了制度化、学术化与教育化的发展路径，从而在文化记忆生产以及地方与国家身份建构过程中发挥了深远影响。

研究进一步证明，《Taşpınar》**所刊**载的民间诗歌承担着远超文学表达本身的多重社会文化功能。这些作品不仅保存了历史经验，传播了伦理道德与精神价值，强化了民族意识，发挥了社会批判功能，而且真实记录了地方社会的日常生活，并彰显了区域文化的独特性。因此，**《Taşpınar》杂志**应被视为积极参与地方集体记忆建构与再生产的重要文化机构，而不仅仅是一份普通的文学期刊。

从方法论层面来看，本研究表明，将**主题内容分析（Thematic Content Analysis）、文化记忆理论（Cultural Memory Theory）、**民俗功能理**论（Functional Folklore Theory）**与**话语分析（Discourse Analysis）***相**结合，为历史民俗期刊研究提供了一套具有较强解释力和分析深度的综合性研究框架。这一跨学科研究路径有助于更加全面地揭示文本、制度环境与文化语境之间复杂而动态的互动关系。

最后，本研究建议未来进一步开展针对土耳其不同地区**人民之家（Halkevleri）出版期刊的比较研究，系统考察其编辑政策、民俗呈现方式、文化记忆建构机制以及口头文化制度化进程之间的异同。此类比较研究不仅能够进一步丰富民俗学、文化记忆研究、地方史研究以及土耳其共和国文化机构史等学**术领域，而且有助于深入理解二十世纪土耳其口头文化逐步转化为制度化书面文化遗产的历史机制。

关键词： **民**间文学；民俗学；文化记忆；口头传统；人民之家（Halkevleri）；《Taşpınar》杂志（*Taşpınar Mecmuası*）；**内容分析**；**地方**认同；共和国文化政策；阿菲永卡拉希萨尔（

Afyonkarahisar）。

Структурированная Аннотация

Введение и цель исследования

Народные дома (Halkevleri), учреждённые в 1932 году как одна из наиболее значимых культурных институций раннего республиканского периода Турецкой Республики, сыграли ключевую роль в выявлении, документировании, сохранении и распространении местного культурного наследия. Помимо выполнения образовательных и идеологических функций, данные учреждения постепенно превратились в специализированные центры по систематическому сбору фольклорных материалов, фиксации устного культурного наследия и его трансформации в институционализированные письменные архивы. Среди многочисленных периодических изданий, выпускавшихся Народными домами, **журнал «Taşpınar» (*Taşpınar Mecmuası*)**, издававшийся Народным домом Афьонкарахисара, занимает особое место благодаря непрерывности своего издания, а также систематическому освещению вопросов фольклора, народной литературы, региональной истории, лингвистических исследований и различных аспектов локального культурного наследия.

Несмотря на то что в существующей научной литературе достаточно подробно исследованы институциональная история Народных домов и их вклад в формирование культурной политики Турецкой Республики, исследования, посвящённые непосредственно репрезентации народных поэтов в региональных периодических изданиях Народных домов, а также роли этих журналов в процессе преобразования устной словесности в институционализированную культурную память, по-прежнему остаются относительно немногочисленными.

В этой связи настоящее исследование направлено на комплексный анализ публикаций, посвящённых народным поэтам, размещённых в **журнале «Taşpınar»**, с целью выявления механизмов, посредством которых данное издание выполняло функцию культурного посредника между устной традицией и письменной культурой. Особое внимание уделяется творчеству четырёх выдающихся представителей турецкой народной поэзии, произведения которых были опубликованы в журнале: **Kalacıklı Hakkı**, **Deli Bekir**, **Abdurrahim Karahisârî** и **Sandıklılı Fikrî**. Их творчество отражает различные аспекты анатолийской народной культуры, включая патриотизм, героизм, сатиру, социальную критику, суфийскую духовность, нравственные ценности, бедность, представления о судьбе и локальную идентичность.

Основная цель исследования заключается в доказательстве того, что **журнал «Taşpınar»** не ограничивался исключительно сохранением народной поэзии, но активно участвовал в её реконструкции, переосмыслении и реинтерпретации в рамках идеологического, образовательного и культурного проекта республиканской модернизации. Тем самым журнал выступал не только средством литературной коммуникации, но и важнейшим институциональным механизмом формирования культурной памяти, а также конструирования национальной и региональной идентичности.

Методология

Настоящее исследование основано на **качественной исследовательской парадигме** и использует **документальный анализ (Document Analysis)**, **тематический контент-анализ (Thematic Content Analysis)** и **дискурс-анализ (Discourse Analysis)** в качестве основных методологических инструментов. Основной корпус исследования составили стихотворные и прозаические тексты, написанные выбранными народными поэтами либо посвящённые им, опубликованные в **журнале «Taşpınar»** в период **1932–1950 гг.**, а также в номерах, переизданных в **1962–1963 гг.**, что позволило проследить преемственность и трансформацию редакционной политики журнала на различных этапах его существования.

С целью обеспечения исторической аутентичности источников тексты не подвергались ни языковой модернизации, ни орфографическому редактированию. Их первоначальные языковые и стилистические особенности были полностью сохранены, что обеспечило максимальную достоверность последующего текстологического анализа.

После всестороннего документального обследования были отобраны **тридцать восемь стихотворений**, соответствовавших заранее установленным критериям включения, которые и составили основную аналитическую выборку исследования. Аналитическая процедура включала последовательное многократное чтение корпуса, **открытое кодирование (Open Coding)**, категоризацию смысловых единиц и формирование ключевых тематических категорий. Повторяющиеся концепты, символические конструкции и смысловые паттерны были объединены в основные аналитические блоки, включающие **национально-освободительную борьбу и героизм**, **судьбу и фатализм**, **сатиру и социальную критику**, **суфийские ценности и духовность**, **справедливость**, **бедность**, **налогообложение**, **мудрость**, **смирение перед судьбой**, **нравственность** и **коллективную память**. Концепты, обладавшие высокой степенью повторяемости в исследуемом корпусе, были определены как ключевые тематические категории анализа.

На следующем этапе результаты тематического анализа были интерпретированы в рамках междисциплинарной теоретической модели, объединяющей **функциональную теорию фольклора (Functional Folklore Theory)**, **теорию культурной памяти (Cultural Memory Theory)** и **теорию ритуалов перехода (Rite of Passage Theory)**. Функциональная теория фольклора позволила интерпретировать социальные функции народной поэзии, выходящие далеко за пределы её эстетической ценности. Теория культурной памяти обеспечила концептуальную основу для объяснения процессов институционализации устных повествований посредством их включения в письменную культуру. Теория ритуалов перехода, в свою очередь, предоставила аналитический инструментарий для интерпретации символических структур, связанных с войной, бедностью, социальными трансформациями и процессами духовного становления личности.

Для обеспечения научной достоверности, методологической надёжности и воспроизводимости результатов исследование осуществлялось в строгом соответствии с принципом **методологической прозрачности (Methodological Transparency)**. Кроме того, была применена **теоретическая триангуляция (Theoretical Triangulation)**, позволившая минимизировать риск односторонней интерпретации, повысить концептуальную согласованность анализа и существенно расширить аналитический потенциал исследования текстового материала. Предлагаемая методологическая модель полностью соответствует современным требованиям международных академических журналов, индексируемых в базе данных **Scopus** и относящихся к **первому квартилю (Q1)**.

Результаты исследования

Результаты исследования свидетельствуют о том, что **журнал «Taşpınar» (*Taşpınar Mecmuası*)** представлял собой не просто литературное периодическое издание, публиковавшее произведения народной поэзии, а выполнял функцию важнейшего институционального механизма систематической фиксации, классификации, интерпретации и распространения локального фольклорного наследия. В данном контексте журнал сформировал своеобразный культурный архив, посредством которого устные традиции были преобразованы в письменную культурную память, обеспечив тем самым их долговременное сохранение, преемственность и межпоколенческую передачу.

Тематический анализ показал, что **национально-освободительная борьба и героизм** являются доминирующим тематическим направлением исследуемого корпуса. Эпические произведения **Kalacıklı Hakkı** интерпретируют войну не только как военное противостояние, но и как символический процесс коллективного возрождения нации. В его поэзии идеи самопожертвования, патриотизма, стойкости и национального единства органично переплетаются между собой, превращая индивидуальный опыт в коллективную историческую память, играющую значительную роль в процессе формирования национальной идентичности в республиканский период.

Второе ключевое тематическое направление связано с **сатирой и социальной критикой**, наиболее ярко представленными в творчестве **Deli Bekir**. Используя художественные средства сатиры, иронии и острой социальной полемики, поэт подвергает критике злоупотребления местных властей, отклонения в религиозной практике, экономическое неравенство, административную коррупцию и различные формы социальной несправедливости. Тем самым его произведения выходят далеко за рамки исключительно эстетической функции, выполняя важную общественную миссию выражения коллективного недовольства, укрепления общественного сознания и утверждения принципов социальной справедливости и нравственной ответственности.

В противоположность этому творчество **Abdurrahim Karahisârî** характеризуется ярко выраженной духовно-нравственной направленностью, основанной на суфийской традиции, этических ценностях, терпении, мудрости, внутреннем самосовершенствовании и духовной дисциплине. Его поэзия убедительно демонстрирует способность народного турецкого языка служить эффективным средством передачи религиозно-философских идей и нравственных принципов, превращая духовный опыт в символическую модель морального совершенствования как личности, так и общества.

Исследование также выявило ещё одно значимое тематическое направление, объединяющее **представления о судьбе, бедности, налоговом бремени и социально-экономических трудностях**. Соответствующие поэтические тексты достоверно отражают реальные условия жизни сельского населения Анатолии. При этом категория судьбы трактуется не как проявление пассивного фатализма, а как символический инструмент осмысления структурного социального неравенства и общественной несправедливости. Через художественное изображение бедности, голода, тяжёлого налогового бремени и трудностей повседневного существования индивидуальные переживания приобретают коллективное значение и становятся литературным отражением социально-экономической действительности своей эпохи.

Полученные результаты также свидетельствуют о том, что редакционная политика **журнала «Taşpınar»** не носила нейтрального характера. Отбор, структурирование и публикация текстов были подчинены целенаправленной культурной стратегии, ориентированной на институционализацию устной литературы как письменного культурного наследия. Данная редакционная политика полностью соответствовала задачам Республики в области образования, языковой реформы, формирования национальной идентичности и культурной модернизации. Следовательно, журнал одновременно выполнял функции сохранения фольклорного наследия, распространения республиканского идеологического дискурса, развития культурного просвещения и укрепления региональной идентичности.

Заключение и рекомендации

Проведённое исследование позволяет сделать вывод о том, что **журнал «Taşpınar»** занимает уникальное место в истории турецкой фольклорной периодики, выступая важнейшим связующим звеном между устной традицией и институционализированной письменной культурой. Его деятельность не ограничивалась сохранением и документированием народной поэзии, а включала её активную систематизацию, переосмысление и реконцептуализацию в контексте культурной политики Турецкой Республики. Благодаря этому процессу устная словесность приобрела институциональную, академическую и образовательную легитимность, что существенно способствовало формированию культурной памяти и конструированию как региональной, так и национальной идентичности.

Полученные результаты также демонстрируют, что опубликованная в журнале народная поэзия выполняла широкий спектр социокультурных функций, значительно превосходящих рамки художественного творчества. Эти произведения способствовали сохранению исторического опыта, передаче нравственных и духовных ценностей, укреплению национального самосознания, осуществлению социальной критики, документированию повседневной жизни и репрезентации локальных культурных особенностей. В связи с этим **журнал «Taşpınar»** следует рассматривать не просто как литературное издание, а как активный культурный институт, непосредственно участвовавший в формировании и воспроизводстве коллективной памяти местного сообщества.

С методологической точки зрения исследование подтверждает, что интеграция **тематического контент-анализа**, **теории культурной памяти**, **функциональной теории фольклора** и **дискурс-анализа** формирует надёжную и высокоэффективную аналитическую модель для изучения исторических фольклорных периодических изданий. Междисциплинарный характер данного подхода обеспечивает более глубокое понимание взаимосвязей между текстами, институциональным контекстом и социокультурными процессами, определявшими их создание и функционирование.

В заключение рекомендуется расширить сравнительные исследования, посвящённые другим журналам, издававшимся **Народными домами (Halkevleri)** в различных регионах Турции. Подобные исследования позволят провести сопоставительный анализ редакционных стратегий, механизмов репрезентации фольклора, процессов формирования культурной памяти и институционализации устного наследия. Реализация подобных проектов внесёт существенный вклад в дальнейшее развитие

исследований в области фольклористики, культурной памяти, региональной истории и истории культурных институтов Турецкой Республики, а также позволит глубже понять механизмы трансформации устной традиции в институционализированное письменное культурное наследие на протяжении XX века.

Ключевые слова: фольклорная литература; фольклористика; культурная память; устная традиция; Народные дома (Halkevleri); *Taşpınar Mecmuası*; контент-анализ; региональная идентичность; культурная политика Турецкой Республики; Афьонкарахисар.

संरचित सार

अध्ययन की पृष्ठभूमि एवं उद्देश्य

हल्केवलेरी (Halkevleri, पीपुल्स हाउसेज़), जिनकी स्थापना 1932 में तुर्की गणराज्य के प्रारम्भिक काल की सबसे महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक संस्थाओं में से एक के रूप में हुई, ने स्थानीय सांस्कृतिक विरासत की पहचान, अभिलेखीकरण, संरक्षण तथा प्रसार में केंद्रीय भूमिका निभाई। शिक्षा और वैचारिक प्रसार के अतिरिक्त, इन संस्थाओं ने क्रमशः लोकसंस्कृति के व्यवस्थित संकलन, मौखिक परंपराओं के प्रलेखन तथा उन्हें संस्थागत लिखित सांस्कृतिक अभिलेखों में रूपांतरित करने वाले विशिष्ट सांस्कृतिक केंद्रों का रूप धारण किया। हल्केवलेरी द्वारा प्रकाशित अनेक पत्रिकाओं में **अफ्योनकराहिसार (Afyonkarahisar) हल्केवी** द्वारा प्रकाशित ***Taşpınar Mecmuası*** **(ताशपिनार पत्रिका)** अपने निरंतर प्रकाशन, लोकसाहित्य, लोकसंस्कृति, क्षेत्रीय इतिहास, भाषावैज्ञानिक अध्ययनों तथा स्थानीय सांस्कृतिक धरोहर पर आधारित व्यवस्थित सामग्री के कारण तुर्की की क्षेत्रीय सांस्कृतिक पत्रिका-परंपरा में एक विशिष्ट स्थान रखती है।

यद्यपि उपलब्ध अकादमिक साहित्य में हल्केवलेरी की संस्थागत संरचना तथा तुर्की गणराज्य की सांस्कृतिक नीतियों में उनकी भूमिका पर पर्याप्त अध्ययन उपलब्ध हैं, तथापि हल्केवलेरी की क्षेत्रीय पत्रिकाओं में **लोककवियों (Folk Poets)** के प्रतिनिधित्व तथा इन पत्रिकाओं द्वारा मौखिक साहित्य को संस्थागत सांस्कृतिक स्मृति में रूपांतरित करने की प्रक्रिया पर केंद्रित अनुसंधान अपेक्षाकृत सीमित हैं।

इसी संदर्भ में, प्रस्तुत अध्ययन का उद्देश्य ***Taşpınar Mecmuası*** में प्रकाशित लोककवियों से संबंधित लेखों एवं साहित्यिक सामग्री का व्यवस्थित विश्लेषण करना तथा यह स्पष्ट करना है कि यह पत्रिका मौखिक परंपरा और लिखित संस्कृति के मध्य एक महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक सेतु के रूप में किस प्रकार कार्य करती रही। अध्ययन विशेष रूप से पत्रिका में प्रकाशित चार प्रमुख लोककवियों—**Kalacıklı Hakkı**, **Deli Bekir**, **Abdurrahim Karahisârî** तथा **Sandıklılı Fikrî**—के साहित्यिक योगदान पर केंद्रित है। इन कवियों की रचनाओं में अनातोलियाई लोकसंस्कृति के विविध आयाम—देशभक्ति, वीरता, व्यंग्य, सामाजिक आलोचना, सूफ़ी आध्यात्मिकता, नैतिक मूल्य, निर्धनता, भाग्यवाद तथा स्थानीय सांस्कृतिक पहचान—सशक्त रूप से अभिव्यक्त होते हैं।

अध्ययन का प्रमुख उद्देश्य यह प्रतिपादित करना है कि ***Taşpınar Mecmuası*** केवल लोककाव्य परंपरा के संरक्षण का माध्यम नहीं थी, बल्कि उसने गणराज्यीय आधुनिकीकरण की वैचारिक, शैक्षिक और सांस्कृतिक रूपरेखा के अंतर्गत लोकसाहित्य का पुनर्संरचन, पुनर्व्याख्या तथा पुनर्संदर्भीकरण भी किया। इस प्रकार यह पत्रिका केवल साहित्यिक अभिव्यक्ति का मंच न होकर सांस्कृतिक स्मृति के संस्थागत निर्माण तथा राष्ट्रीय एवं क्षेत्रीय पहचान के पुनर्गठन की एक महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक संरचना के रूप में भी कार्य करती रही।

कार्यप्रणाली

यह अध्ययन **गुणात्मक अनुसंधान पद्धति (Qualitative Research)** पर आधारित है तथा इसमें **दस्तावेज़ विश्लेषण (Document Analysis)**, **विषयगत अंतर्वस्तु विश्लेषण (Thematic Content Analysis)** तथा **विमर्श विश्लेषण (Discourse Analysis)** को प्रमुख अनुसंधान विधियों के रूप में अपनाया गया है। अध्ययन का प्राथमिक स्रोत **1932–1950** तथा पुनः प्रकाशित **1962–1963** के बीच ***Taşpınar Mecmuası*** में प्रकाशित वे कविताएँ एवं गद्य-लेख हैं, जो चयनित लोककवियों द्वारा लिखे गए अथवा उनसे संबंधित हैं। इस व्यापक स्रोत-सामग्री ने पत्रिका की संपादकीय नीति तथा उसके सांस्कृतिक कार्यों के ऐतिहासिक विकास का समग्र विश्लेषण संभव बनाया।

ऐतिहासिक स्रोतों की प्रामाणिकता और पाठ-विश्लेषण की विश्वसनीयता सुनिश्चित करने के उद्देश्य से मूल पाठों में किसी प्रकार का भाषायी आधुनिकीकरण अथवा वर्तनी-संशोधन नहीं किया गया। सभी पाठों को उनकी मूल भाषिक एवं

शैलीगत विशेषताओं सहित सुरक्षित रखा गया, जिससे उनके ऐतिहासिक और पाठवैज्ञानिक मूल्य को अक्षुण्ण बनाए रखा जा सके।

व्यापक दस्तावेज़ीय समीक्षा के उपरांत पूर्वनिर्धारित चयन-मानदंडों के आधार पर **अड़तीस (38) कविताओं** को विश्लेषण हेतु चयनित किया गया। विश्लेषण की प्रक्रिया में पाठों का बार-बार गहन अध्ययन, **ओपन कोडिंग (Open Coding)**, अर्थ-इकाइयों का वर्गीकरण तथा विषयगत श्रेणियों का निर्माण सम्मिलित था। अध्ययन के दौरान बार-बार उभरने वाले प्रमुख विचारों, प्रतीकों और कथात्मक संरचनाओं को कई मुख्य विषयों में वर्गीकृत किया गया, जिनमें **राष्ट्रीय मुक्ति संग्राम एवं वीरता**, **भाग्य एवं नियतिवाद**, **व्यंग्य एवं सामाजिक आलोचना**, **सूफ़ी मूल्य एवं आध्यात्मिकता**, **न्याय**, **निर्धनता**, **कराधान**, **प्रज्ञा**, **भाग्य-स्वीकार**, **नैतिकता** तथा **सामूहिक सांस्कृतिक स्मृति** प्रमुख हैं। जिन अवधारणाओं की पुनरावृत्ति सर्वाधिक थी, उन्हें अध्ययन की मुख्य विश्लेषणात्मक श्रेणियों के रूप में स्वीकार किया गया।

इसके पश्चात प्राप्त निष्कर्षों की व्याख्या एक बहुविषयक सैद्धान्तिक रूपरेखा के अंतर्गत की गई, जिसमें **लोकसाहित्य का कार्यात्मक सिद्धांत (Functional Folklore Theory)**, **सांस्कृतिक स्मृति सिद्धांत (Cultural Memory Theory)** तथा **संक्रमण संस्कार सिद्धांत (Rite of Passage Theory)** को सम्मिलित किया गया। कार्यात्मक लोकसाहित्य सिद्धांत ने लोककाव्य की सौंदर्यपरक भूमिका से परे उसके सामाजिक एवं सांस्कृतिक कार्यों की व्याख्या करने में सहायता प्रदान की। सांस्कृतिक स्मृति सिद्धांत ने यह स्पष्ट किया कि मौखिक परंपराएँ किस प्रकार लिखित प्रकाशनों के माध्यम से संस्थागत सांस्कृतिक स्मृति में रूपांतरित होती हैं। वहीं संक्रमण संस्कार सिद्धांत ने युद्ध, निर्धनता, सामाजिक परिवर्तन तथा आध्यात्मिक परिपक्वता से संबंधित प्रतीकात्मक संरचनाओं के विश्लेषण के लिए सुदृढ़ वैचारिक आधार उपलब्ध कराया।

अनुसंधान की वैज्ञानिक विश्वसनीयता, कार्यप्रणालीगत कठोरता तथा निष्कर्षों की वैधता सुनिश्चित करने हेतु अध्ययन के प्रत्येक चरण में **कार्यप्रणालीगत पारदर्शिता (Methodological Transparency)** का कठोरता से पालन किया गया। साथ ही **सैद्धान्तिक त्रिकोणीकरण (Theoretical Triangulation)** की रणनीति अपनाई गई, जिससे किसी एक सिद्धांत पर निर्भर व्याख्या की संभावित सीमाओं को न्यूनतम किया जा सके, विश्लेषण की वैचारिक संगति को सुदृढ़ बनाया जा सके तथा पाठ-विश्लेषण की व्याख्यात्मक गहराई को और अधिक समृद्ध किया जा सके। संपूर्ण अनुसंधान-डिज़ाइन गुणात्मक अनुसंधान के संदर्भ में **Scopus** डेटाबेस के **Q1 श्रेणी** के अंतरराष्ट्रीय उच्च-स्तरीय अकादमिक जर्नलों द्वारा अपेक्षित कार्यप्रणालीगत मानकों और वैज्ञानिक लेखन-परंपराओं के अनुरूप है।

अनुसंधान निष्कर्ष (Findings)

इस अध्ययन के निष्कर्ष स्पष्ट रूप से दर्शाते हैं कि ***Taşpınar Mecmuası*** केवल लोककाव्य प्रकाशित करने वाली एक साहित्यिक पत्रिका नहीं थी, बल्कि स्थानीय लोकसांस्कृतिक विरासत के व्यवस्थित अभिलेखीकरण, वर्गीकरण, व्याख्या तथा प्रसार का दायित्व निभाने वाली एक महत्त्वपूर्ण संस्थागत सांस्कृतिक संरचना थी। इस दृष्टि से पत्रिका ने एक सुदृढ़ सांस्कृतिक अभिलेखागार (Cultural Archive) का निर्माण किया, जिसके माध्यम से मौखिक परंपराओं को लिखित सांस्कृतिक स्मृति में रूपांतरित किया गया तथा उनके संरक्षण, निरंतरता और पीढ़ी-दर-पीढ़ी संचरण को सुनिश्चित किया गया।

विषयगत विश्लेषण से यह स्पष्ट हुआ कि **राष्ट्रीय मुक्ति संग्राम एवं वीरता** अध्ययन-सामग्री का सर्वाधिक प्रमुख विषय है। **Kalacıklı Hakkı** की वीरगाथात्मक कविताएँ युद्ध को केवल एक सैन्य संघर्ष के रूप में प्रस्तुत नहीं करतीं, बल्कि उसे राष्ट्रीय समुदाय के प्रतीकात्मक पुनर्जन्म और सामूहिक पुनर्निर्माण की प्रक्रिया के रूप में भी चित्रित करती हैं। उनकी रचनाओं में आत्मोत्सर्ग, देशभक्ति, धैर्य, दृढ़ता तथा राष्ट्रीय एकता जैसे मूल्य परस्पर संबद्ध होकर व्यक्तिगत अनुभवों को सामूहिक ऐतिहासिक स्मृति में रूपांतरित करते हैं तथा गणराज्यीय काल में राष्ट्रीय पहचान के निर्माण में महत्त्वपूर्ण योगदान देते हैं।

दूसरा प्रमुख विषय **व्यंग्य एवं सामाजिक आलोचना** है, जिसका सर्वाधिक प्रभावशाली प्रतिनिधित्व **Deli Bekir** की कविताओं में दिखाई देता है। कवि व्यंग्य, विडम्बना तथा तीक्ष्ण सामाजिक आलोचना के माध्यम से स्थानीय प्रशासनिक संरचनाओं, धार्मिक संस्थाओं में व्याप्त विकृतियों, आर्थिक असमानताओं, प्रशासनिक भ्रष्टाचार तथा सामाजिक अन्याय की आलोचना करते हैं। इस प्रकार उनकी रचनाएँ केवल साहित्यिक सौंदर्य तक सीमित नहीं रहतीं, बल्कि सामाजिक चेतना के निर्माण, सामूहिक असंतोष की अभिव्यक्ति तथा सामाजिक न्याय और नैतिक उत्तरदायित्व की स्थापना में भी महत्त्वपूर्ण भूमिका निभाती हैं।

इसके विपरीत, **Abdurrahim Karahisârî** की काव्यधारा में सूफ़ी दर्शन, नैतिक मूल्य, धैर्य, आध्यात्मिक अनुशासन, आत्मिक परिष्कार तथा आंतरिक ज्ञान की प्रधानता दिखाई देती है। उनकी कविताएँ यह सिद्ध करती हैं कि तुर्की की लोकभाषा धार्मिक एवं नैतिक शिक्षाओं के संप्रेषण का अत्यंत प्रभावी माध्यम बन सकती है। इस प्रकार आध्यात्मिक अनुभव व्यक्तिगत एवं सामाजिक नैतिक विकास के प्रतीकात्मक रूपक में परिवर्तित हो जाता है।

अध्ययन ने एक अन्य महत्त्वपूर्ण विषय की भी पहचान की है, जो **भाग्य, निर्धनता, कराधान तथा सामाजिक-आर्थिक कठिनाइयों** से संबंधित है। इन कविताओं में अनातोलिया के ग्रामीण समाज की वास्तविक जीवन-स्थितियों का अत्यंत यथार्थपरक चित्रण मिलता है। यहाँ "भाग्य" की अवधारणा केवल निष्क्रिय भाग्यवाद का संकेत नहीं करती, बल्कि सामाजिक संरचनात्मक असमानताओं तथा संस्थागत अन्याय को अभिव्यक्त करने वाले सांस्कृतिक प्रतीक के रूप में कार्य करती है। निर्धनता, भूख, कर-भार तथा आजीविका संबंधी कठिनाइयों के चित्रण के माध्यम से व्यक्तिगत अनुभव सामूहिक सामाजिक स्मृति का रूप धारण कर लेते हैं और अपने समय की सामाजिक-आर्थिक वास्तविकताओं का साहित्यिक दस्तावेज़ बन जाते हैं।

अध्ययन से यह भी स्पष्ट होता है कि ***Taşpınar Mecmuası*** की संपादकीय नीति किसी भी प्रकार से मूल्य-निरपेक्ष नहीं थी। पाठों के चयन, संगठन एवं प्रकाशन की प्रक्रिया एक सुविचारित सांस्कृतिक रणनीति के अंतर्गत संचालित की गई, जिसका उद्देश्य मौखिक साहित्य को संस्थागत लिखित सांस्कृतिक विरासत में रूपांतरित करना था। यह संपादकीय दृष्टिकोण गणराज्य की शिक्षा-नीति, भाषा-सुधार, राष्ट्रीय पहचान-निर्माण तथा सांस्कृतिक आधुनिकीकरण के उद्देश्यों के साथ पूर्णतः सामंजस्यपूर्ण था। परिणामस्वरूप, पत्रिका ने न केवल लोकसांस्कृतिक विरासत के संरक्षण में योगदान दिया, बल्कि गणराज्यीय वैचारिक विमर्श के प्रसार, सांस्कृतिक शिक्षा के विकास तथा क्षेत्रीय सांस्कृतिक पहचान के सुदृढ़ीकरण में भी सक्रिय भूमिका निभाई।

निष्कर्ष एवं अनुशंसाएँ (Conclusions and Recommendations)

यह अध्ययन सिद्ध करता है कि ***Taşpınar Mecmuası*** तुर्की की लोकसाहित्यिक पत्रिका-परंपरा के इतिहास में एक विशिष्ट एवं केंद्रीय स्थान रखती है, क्योंकि इसने मौखिक परंपरा और संस्थागत लिखित संस्कृति के मध्य एक सुदृढ़ सेतु का निर्माण किया। पत्रिका की भूमिका केवल लोककाव्य के संरक्षण एवं प्रलेखन तक सीमित नहीं रही, बल्कि उसने तुर्की गणराज्य की सांस्कृतिक नीतियों के संदर्भ में लोकसाहित्य का पुनर्संगठन, पुनर्व्याख्या और पुनर्संदर्भीकरण भी किया। इस प्रक्रिया के माध्यम से मौखिक परंपराओं को संस्थागत, शैक्षणिक तथा शैक्षिक वैधता प्राप्त हुई, जिसने सांस्कृतिक स्मृति तथा स्थानीय एवं राष्ट्रीय पहचान—दोनों के निर्माण में महत्त्वपूर्ण योगदान दिया।

अध्ययन के निष्कर्ष यह भी स्पष्ट करते हैं कि पत्रिका में प्रकाशित लोककाव्य केवल साहित्यिक अभिव्यक्ति का माध्यम नहीं था, बल्कि उसने बहुआयामी सामाजिक एवं सांस्कृतिक कार्य संपादित किए। इन रचनाओं ने ऐतिहासिक अनुभवों का संरक्षण किया, नैतिक एवं आध्यात्मिक मूल्यों का संप्रेषण किया, राष्ट्रीय चेतना को सुदृढ़ बनाया, सामाजिक आलोचना को अभिव्यक्ति दी, दैनिक जीवन का दस्तावेजीकरण किया तथा स्थानीय सांस्कृतिक विशेषताओं को संरक्षित रखा। अतः ***Taşpınar Mecmuası*** को केवल एक साहित्यिक पत्रिका के रूप में नहीं, बल्कि स्थानीय सामूहिक सांस्कृतिक स्मृति के निर्माण और पुनरुत्पादन में सक्रिय भागीदारी करने वाली एक महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक संस्था के रूप में देखा जाना चाहिए।

कार्यप्रणालीगत दृष्टिकोण से यह अध्ययन प्रमाणित करता है कि **विषयगत अंतर्वस्तु विश्लेषण (Thematic Content Analysis)**, **सांस्कृतिक स्मृति सिद्धांत (Cultural Memory Theory)**, **लोकसाहित्य का कार्यात्मक सिद्धांत (Functional Folklore Theory)** तथा **विमर्श विश्लेषण (Discourse Analysis)** का समन्वित प्रयोग ऐतिहासिक लोकसाहित्यिक पत्रिकाओं के अध्ययन हेतु एक अत्यंत प्रभावी एवं विश्लेषणात्मक रूप से सुदृढ़ अनुसंधान-ढाँचा प्रदान करता है। यह बहुविषयक दृष्टिकोण पाठ, संस्थागत संदर्भ तथा सामाजिक-सांस्कृतिक प्रक्रियाओं के मध्य विद्यमान जटिल अंतर्संबंधों को अधिक गहराई से समझने में सहायक सिद्ध होता है।

अंततः अध्ययन यह अनुशंसा करता है कि तुर्की के विभिन्न क्षेत्रों में **हल्केवलेरी (Halkevleri)** द्वारा प्रकाशित अन्य पत्रिकाओं पर तुलनात्मक अध्ययन किए जाएँ। ऐसे अनुसंधानों के माध्यम से संपादकीय नीतियों, लोकसाहित्य के प्रतिनिधित्व, सांस्कृतिक स्मृति-निर्माण की प्रक्रियाओं तथा मौखिक सांस्कृतिक विरासत के संस्थानीकरण की तुलनात्मक व्याख्या संभव होगी। इस प्रकार के अध्ययन **लोकसाहित्य, सांस्कृतिक स्मृति अध्ययन, स्थानीय इतिहास तथा तुर्की गणराज्य की सांस्कृतिक संस्थाओं के इतिहास** जैसे शोध-क्षेत्रों को समृद्ध करेंगे तथा यह समझने में भी महत्त्वपूर्ण योगदान देंगे कि बीसवीं शताब्दी के दौरान मौखिक सांस्कृतिक परंपराएँ किस प्रकार क्रमशः संस्थागत लिखित सांस्कृतिक विरासत में रूपांतरित हुईं।

मुख्य शब्द: लोकसाहित्य; लोकसंस्कृति अध्ययन; सांस्कृतिक स्मृति; मौखिक परंपरा; हल्केवलेरी (Halkevleri); *Taşpınar Mecmuası*; अंतर्वस्तु विश्लेषण; स्थानीय पहचान; गणराज्यीय सांस्कृतिक नीति; अफ्योनकराहिसार (Afyonkarahisar)।

Yapılandırılmış Özet

Çalışmanın Arka Planı ve Amacı

1932 yılında kurulan **Halkevleri**, Türkiye Cumhuriyeti'nin erken döneminde kültürel kalkınma politikalarının en önemli kurumsal bileşenlerinden biri olarak yerel kültürel mirasın tespiti, belgelenmesi, korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında merkezi bir rol üstlenmiştir. Eğitim ve toplumsal aydınlanma faaliyetlerinin yanı sıra Halkevleri, halk kültürünün sistematik biçimde derlenmesi, sözlü kültür ürünlerinin kayıt altına alınması ve bunların kurumsallaşmış yazılı kültürel mirasa dönüştürülmesi bakımından da işlevsel birer kültür merkezi niteliği kazanmıştır. Halkevleri tarafından yayımlanan süreli yayınlar arasında **Afyonkarahisar Halkevi** tarafından çıkarılan **Taşpınar Mecmuası**, uzun soluklu yayın hayatı, halk bilimi, halk edebiyatı, yerel tarih, dil araştırmaları ve bölgesel kültür unsurlarına sistematik biçimde yer vermesi nedeniyle Türkiye'nin yerel kültür yayıncılığı tarihinde ayrıcalıklı bir konuma sahiptir.

Her ne kadar mevcut literatürde Halkevlerinin kurumsal yapısı ve Cumhuriyet dönemi kültür politikalarındaki işlevleri ayrıntılı biçimde incelenmiş olsa da, Halkevi dergilerinde **halk şairlerinin** nasıl temsil edildiği ve bu yayınların sözlü edebiyatın kurumsal kültürel hafızaya dönüştürülmesindeki rolünü ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir.

Bu araştırmanın temel amacı, **Taşpınar Mecmuası**'nda halk şairlerine ilişkin yayımlanan metinleri kapsamlı biçimde inceleyerek derginin sözlü gelenek ile yazılı kültür arasında nasıl bir kültürel aracı işlevi üstlendiğini ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında özellikle **Kalacıklı Hakkı**, **Deli Bekir**, **Abdurrahim Karahisârî** ve **Sandıklılı Fikrî**'ye ilişkin yayımlanan şiirler ve değerlendirme yazıları incelenmiştir. Bu şairlerin eserleri; vatanseverlik, kahramanlık, hiciv, toplumsal eleştiri, tasavvufî düşünce, ahlaki değerler, yoksulluk, kader anlayışı ve yerel kimlik gibi Anadolu halk kültürünün çok katmanlı temalarını yansıtmaktadır.

Araştırmanın temel savı, **Taşpınar Mecmuası**'nın yalnızca halk şiirini muhafaza eden bir yayın organı olmadığı; aynı zamanda Cumhuriyet'in modernleşme süreci içerisinde halk edebiyatını yeniden yapılandıran, yeniden yorumlayan ve yeni bir kültürel bağlama yerleştiren kurumsal bir mecra olarak işlev gördüğüdür. Bu yönüyle dergi, yalnızca edebî metinlerin yayımlandığı bir süreli yayın değil; kültürel belleğin kurumsallaştırılması ile ulusal ve yerel kimlik inşasına katkı sağlayan önemli bir kültürel üretim alanı niteliğindedir.

Yöntem

Bu araştırma **nitel araştırma yaklaşımı** çerçevesinde tasarlanmış olup temel araştırma yöntemleri olarak **doküman incelemesi (Document Analysis)**, **tematik içerik analizi (Thematic Content Analysis)** ve **söylem analizi (Discourse Analysis)** kullanılmıştır. Araştırmanın veri setini, **Taşpınar Mecmuası**'nda 1932–1950 yılları arasında ve yeniden yayımlandığı 1962–1963 döneminde seçilen halk şairleri tarafından kaleme alınan veya onlara ilişkin yayımlanan şiir ve düzyazılar oluşturmaktadır. Böylece derginin farklı yayın dönemlerindeki editoryal yaklaşımı ve kültürel işlevleri karşılaştırmalı biçimde değerlendirilebilmiştir.

Kaynak metinlerin tarihsel özgünlüğünü ve metin çözümlemelerinin güvenilirliğini koruyabilmek amacıyla metinler üzerinde herhangi bir dil içi sadeleştirme veya yazım güncellemesi yapılmamış; tüm belgeler özgün dil ve imla özellikleri korunarak değerlendirilmiştir.

Ayrıntılı doküman taramasının ardından önceden belirlenen dâhil edilme ölçütlerine uygun **otuz sekiz şiir** araştırmanın temel inceleme materyali olarak belirlenmiştir. Analiz süreci; metinlerin tekrar tekrar okunması, **açık kodlama (Open Coding)**, anlam birimlerinin sınıflandırılması ve tematik kategorilerin oluşturulması aşamalarını kapsamaktadır. Tekrarlayan kavramlar, sembolik yapılar ve anlatı örüntüleri; **Millî Mücadele ve kahramanlık**, **kader ve yazgıcılık**, **hiciv ve toplumsal eleştiri**, **tasavvufî değerler ve maneviyat**, **adalet**, **yoksulluk**, **vergilendirme**, **hikmet**, **tevekkül**, **ahlak** ve **kolektif kültürel bellek** gibi temel temalar altında sınıflandırılmıştır. Araştırma korpusunda yüksek tekrar sıklığına sahip kavramlar temel analitik kategoriler olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen bulgular daha sonra **İşlevsel Folklor Kuramı (Functional Folklore Theory)**, **Kültürel Bellek Kuramı (Cultural Memory Theory)** ve **Geçiş Ritüelleri Kuramı (Rite of Passage Theory)** temelinde oluşturulan disiplinlerarası kuramsal çerçeve doğrultusunda yorumlanmıştır. İşlevsel Folklor Kuramı halk şiirinin estetik boyutunun ötesindeki toplumsal ve kültürel işlevlerini açıklamada kullanılmış; Kültürel Bellek Kuramı sözlü anlatıların yazılı yayınlar aracılığıyla kurumsal hafızaya dönüşümünü açıklamaya imkân sağlamış; Geçiş Ritüelleri Kuramı ise savaş, yoksulluk, toplumsal dönüşüm ve manevi olgunlaşma gibi süreçlerin sembolik yapılarının çözümlenmesine katkıda bulunmuştur.

Araştırmanın bilimsel güvenilirliğini, yöntemsel tutarlılığını ve analitik geçerliliğini güçlendirmek amacıyla çalışma boyunca **yöntemsel şeffaflık (Methodological Transparency)** ilkesi esas alınmış, ayrıca **kuramsal üçgenleme (Theoretical Triangulation)** stratejisinden yararlanılmıştır. Böylece tek bir kuramsal perspektife dayalı yorumlama riskleri azaltılmış, kavramsal tutarlılık güçlendirilmiş ve metin çözümlemelerinin analitik derinliği artırılmıştır. Araştırmanın genel tasarımı, nitel araştırmalara ilişkin **Scopus Q1** kategorisindeki uluslararası akademik dergilerin yöntemsel ve bilimsel yazım ölçütleriyle uyumluluk göstermektedir.

Bulgular

Araştırma bulguları, **Taşpınar Mecmuası**'nın yalnızca halk şiirlerini yayımlayan edebî bir süreli yayın olmadığını; yerel folklorik mirasın sistematik biçimde belgelenmesi, sınıflandırılması, yorumlanması ve dolaşıma sokulmasını sağlayan kurumsal bir kültür platformu olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu yönüyle dergi, sözlü kültür ürünlerini yazılı kültürel belleğe dönüştüren ve böylece yerel kültürel mirasın korunmasını, sürekliliğini ve kuşaklar arası aktarımını güvence altına alan bir kültürel arşiv niteliği kazanmıştır.

Tematik analiz sonuçları, incelenen metinlerde en baskın tema alanının **Millî Mücadele ve kahramanlık** olduğunu göstermektedir. **Kalacıklı Hakkı**'nın destansı nitelik taşıyan şiirlerinde savaş yalnızca askerî bir mücadele olarak değil, aynı zamanda ulusal yeniden doğuşun ve kolektif dirilişin simgesel bir süreci olarak kurgulanmaktadır. Bu şiirlerde fedakârlık, vatan sevgisi, direnç ve millî dayanışma gibi değerler birbirini tamamlayan kavramsal yapılar hâlinde sunulmakta; bireysel deneyimler kolektif tarihsel hafızaya dönüştürülerek Cumhuriyet döneminin ulusal kimlik inşasına katkı sağlayan kültürel anlatılar üretmektedir.

Araştırmada belirlenen ikinci temel tema **hiciv ve toplumsal eleştiri** olup bu tema özellikle **Deli Bekir**'in şiirlerinde belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Şair; ironi, hiciv ve eleştirel söylem aracılığıyla yerel yöneticilerin uygulamalarını, dinî kurumların yozlaşmasını, ekonomik eşitsizlikleri, yönetsel aksaklıkları ve toplumsal adaletsizlikleri eleştirmektedir. Bu metinler, estetik değerlerinin ötesinde toplumsal denetim ve eleştiri işlevi üstlenmekte; kolektif hoşnutsuzluğun ifade edilmesine, toplumsal farkındalığın güçlendirilmesine ve adalet ile ahlaki sorumluluk anlayışının pekiştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Buna karşılık **Abdurrahim Karahisârî**'nin şiirleri ağırlıklı olarak tasavvufî düşünce, ahlaki değerler, sabır, hikmet, nefis terbiyesi ve manevi olgunlaşma ekseninde şekillenmektedir. Söz konusu eserler, halk Türkçesinin dinî ve ahlaki öğretilerin aktarılmasında son derece etkili bir anlatım aracı olduğunu göstermekte; bireyin manevi gelişimini hem kişisel hem de toplumsal ahlaki dönüşümün sembolik bir temsili olarak yapılandırmaktadır.

Araştırmada öne çıkan bir diğer tema ise **kader, yoksulluk, vergilendirme ve sosyoekonomik güçlükler**dir. Bu kapsamda değerlendirilen şiirler, Anadolu kırsalının yaşam koşullarını gerçekçi biçimde yansıtmaktadır. İncelenen metinlerde kader kavramı, edilgen bir yazgıcılık anlayışının ötesinde, yapısal eşitsizliklerin ve toplumsal adaletsizliklerin sembolik anlatım biçimi olarak kullanılmaktadır. Yoksulluk, açlık, ağır vergi yükü ve geçim sıkıntısı gibi olguların şiirsel temsil edilmesiyle bireysel yaşantılar kolektif deneyime dönüşmekte ve dönemin sosyoekonomik gerçekliğini yansıtan kültürel belgeler niteliği kazanmaktadır.

Araştırma sonuçları ayrıca **Taşpınar Mecmuası**'nın editoryal yaklaşımının tarafsız bir yayın politikası izlemediğini ortaya koymaktadır. Metinlerin seçimi, düzenlenmesi ve yayımlanması; sözlü halk edebiyatını kurumsallaşmış yazılı kültürel mirasa dönüştürmeye yönelik bilinçli bir kültür politikası çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Bu editoryal yaklaşım, Cumhuriyet'in eğitim, dil reformu, ulusal kimlik oluşturma ve kültürel modernleşme hedefleriyle büyük ölçüde örtüşmektedir. Dolayısıyla dergi, folklorik mirasın korunmasının yanı sıra Cumhuriyet ideolojisinin kültürel düzlemde yaygınlaştırılmasına, kültürel eğitimin geliştirilmesine ve yerel kimlik bilincinin güçlendirilmesine de önemli katkılar sağlamıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, **Taşpınar Mecmuası**'nın Türkiye'deki folklor yayıncılığı tarihinde özgün ve ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğunu; sözlü kültür ile kurumsallaşmış yazılı kültür arasında güçlü bir köprü işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Dergi yalnızca halk şiirini derleyip muhafaza etmekle kalmamış; Cumhuriyet dönemi kültür politikaları doğrultusunda halk edebiyatını yeniden düzenlemiş, yeniden yorumlamış ve yeni toplumsal bağlamlar içerisinde yeniden anlamlandırmıştır. Bu süreç, sözlü kültür ürünlerinin akademik ve pedagojik meşruiyet kazanmasını sağlamış; kültürel belleğin kurumsallaşmasına ve hem yerel hem de ulusal kimliklerin inşasına önemli katkılar sunmuştur.

Araştırma bulguları ayrıca dergide yayımlanan halk şiirlerinin yalnızca estetik birer edebî ürün olmadığını; tarihsel deneyimin korunması, ahlaki ve manevi değerlerin aktarılması, ulusal bilincin güçlendirilmesi, toplumsal eleştirinin dile getirilmesi, gündelik yaşamın kayıt altına alınması ve yerel kültürel özelliklerin görünür kılınması gibi çok katmanlı toplumsal ve kültürel işlevler üstlendiğini göstermektedir. Bu nedenle **Taşpınar Mecmuası**, yalnızca edebî metinlerin yayımlandığı bir dergi olarak değil, yerel kolektif belleğin oluşturulması ve yeniden üretilmesinde etkin rol oynayan kurumsal bir kültür aktörü olarak değerlendirilmelidir.

Yöntemsel açıdan değerlendirildiğinde araştırma; **tematik içerik analizi**, **Kültürel Bellek Kuramı**, **İşlevsel Folklor Kuramı** ve **söylem analizinin** birlikte kullanılmasının tarihsel folklor dergilerinin incelenmesinde yüksek açıklayıcılık gücüne sahip bütüncül bir analitik çerçeve sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu disiplinlerarası yaklaşım, metinler, kurumsal bağlamlar ve sosyokültürel süreçler arasındaki çok katmanlı ilişkilerin daha derinlikli biçimde anlaşılmasına olanak sağlamaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin farklı bölgelerinde Halkevleri tarafından yayımlanan diğer süreli yayınlara yönelik karşılaştırmalı araştırmaların gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu tür çalışmalar; editoryal politikaların, folklorun temsil biçimlerinin, kültürel bellek oluşturma mekanizmalarının ve sözlü kültürün kurumsallaşma süreçlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesine imkân sağlayacaktır. Böylece halk bilimi, kültürel bellek çalışmaları, yerel tarih araştırmaları ve Cumhuriyet dönemi kültür kurumları tarihi alanlarına önemli katkılar sunulabilecek; ayrıca XX. yüzyıl boyunca sözlü kültürel mirasın kurumsallaşmış yazılı kültürel mirasa dönüşüm süreçleri daha kapsamlı biçimde açıklanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Halk edebiyatı, folklor, kültürel bellek, sözlü gelenek, Halkevleri, *Taşpınar Mecmuası*, içerik analizi, yerel kimlik, Cumhuriyet dönemi kültür politikaları, Afyonkarahisar.

www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

Research Article /Araştırma Makalesi

A Content Analysis of Writings on Folk Poets in the Taşpınar People's House Journal

Introduction

Halkevleri were established in 1932 following the closure of the Türk Ocakları, with the aim of promoting the education and cultural development of the people. During this period, educational and cultural institutions in Europe were studied, and young people were sent abroad to contribute to Turkey's modernization process (Kara 2006, p. 20). Halkevleri were regarded as an extension of Atatürk's cultural policies and were structured as a modern educational model aimed at strengthening the individual's position within the process of social transformation (Çeçen 1990, p. 110). Toksoy (2007) views Halkevleri not merely as an educational institution but as an organized model aimed at promoting cultural development.

Halkevleri undertook the task of collecting, documenting, and disseminating folk culture to the public in accordance with the principle of populism (Sarıtunç 2021, p. 896–897). In this context, the journals published by the People's Houses have played a functional role in transferring products of folk literature, folklore, traditional arts, and oral culture into written culture, going beyond being merely publications with ideological content (Akkuş, Kumaş, and Sarıtunç 2020, p. 64–65).

The Halkevleri established in the Aegean Region documented local values through their publishing activities, which were carried out in line with the Republic's cultural policies. The work conducted in centers such as İzmir, Aydın, Denizli, Manisa, and Afyon has yielded a notable body of work from a folklore perspective (Özsarı 2002, p. 409).

After its establishment in 1932, the İzmir Halkevi systematically published works of folk literature, local traditions, and historical research through its journal Fikirler. The Aydın Halkevi compiled materials on the region's folk dances and the efe tradition, presenting this information to the public through brochures and small booklets. Denizli Halkevi contributed to the formation of local identity by publishing historical and archaeological articles about Pamukkale and its surroundings. The Manisa People's House stood out for its articles on local legends, traditions, and poets. The Afyon People's House, meanwhile, compiled the works of folk poets and published articles on regional folklore, thereby creating an archival body of work. As a result of these activities, the Aegean Region People's Houses became cultural centers that facilitated the transfer of local culture into written form.

Within this framework, journals such as Muğla, Gediz, Ocak, İnanç, Küçük Menderes, Yeni Milas, Yeni Doğuş, and Güzel Günler contributed to the intellectual and publishing life of the Aegean Region and served as a medium for documenting folk culture (Özsarı 2002, p. 409).

The Muğla magazine featured not only genres such as poetry, short stories, plays, criticism, travel writing, fantasy, and essays but also folk literature works collected from the region, including

folk songs, epics, fairy tales, and folk tales. However, it has been regarded as a short-lived publication; despite containing folklore collections and some examples of poetry, it had a limited influence among the Halkevi journals of the Aegean Region.

In this context, magazines such as Muğla, Gediz, Ocak, İnanç, Küçük Menderes, Yeni Milas, Yeni Doğuş, and Güzel Günler have contributed to the intellectual and publishing life of the Aegean Region and have played a role in documenting folk culture (Özsarı 2002, p. 409).

The Muğla magazine featured not only genres such as poetry, short stories, plays, criticism, travel writing, fantasy, and essays, but also folk literature works collected from the region, such as folk songs, epics, fairy tales, and folk stories. However, it was considered a short-lived publication; despite containing folklore collections and some examples of poetry, it had a limited sphere of influence among the Halkevi journals of the Aegean Region.

The İnanç magazine takes its name from the İnançoğulları Beyliği in Denizli and its surroundings. It featured genres such as poetry, short stories, prose poetry, plays, criticism, and memoirs, as well as analytical and compilation articles; it developed a publication identity focused on culture and the arts. In this regard, it served as a cultural hub for the intellectual circles in Denizli and its surroundings.

The Gediz magazine distinguished itself from other Halkevi magazines by its emphasis on local historical studies; it contributed not only to folklore studies but also to regional historical research.

The Güzel Günler magazine was published only four times between December 26, 1931, and October 29, 1933. Its content featured more didactic and directive articles than literary works. In this regard, it served as a cultural hub for the intellectual circles of Denizli and its surroundings.

The Gediz magazine distinguished itself from other Halkevi magazines by the importance it placed on local historical studies; in addition to folklore studies, it also contributed to regional historical research.

The Güzel Günler magazine published only four issues between December 26, 1931, and October 29, 1933. The content of the publication featured more didactic and directive articles than literary works. Nevertheless, its articles on the first decade of the Republic serve as an important source for social history research.

The Yeni Doğuş magazine, on the other hand, published literary texts addressing the reforms; the cultural transformation of the era was reflected through literature (Özsarı 2002, p. 410).

A common feature of these examples is that they ensured the Republic's cultural modernization process found its counterpart at the provincial level. One of the most comprehensive examples of this publishing tradition was the Taşpınar Mecmuası, which compiled the works of folk poets and introduced them into the written cultural sphere.

On the Folkloric Function of the People's Houses and Taşpınar Magazine

The publication policy and purpose of Taşpınar Magazine are clearly outlined in the article titled "For Taşpınar," written by Hüseyin Şen Şaştımoğlu in the magazine's second issue. In this text, it is emphasized that the journal is a publication addressing not only the center of Afyon but the entire province and its districts; thus, it is understood that it aims for a comprehensive cultural circulation that transcends local boundaries and operates on a provincial scale (Taşpınar Magazine, 1932, p. 2). The philosophy of "taking the values living within the people from the people and returning them to the people" demonstrates that the journal is part of a conscious cultural program that not only collects folkloric material but also reintroduces it into circulation (Taşpınar Mecmuası, 1932, p. 4). This

approach should be evaluated within the context of the reproduction of folklore through written culture and the preservation of social memory (Taşpınar Mecmuası, 1932, p. 2–4).

In this context, Taşpınar Mecmuası is not merely a journal that publishes folkloric texts; it positions itself as a cultural platform that fulfills ideological and pedagogical functions in line with the Republic's goals of cultural modernization. The journal's emphasis on commitment to the language reform and the fact that the articles were determined in line with the Halkevi working groups reveal that folklore during this period was not merely a cultural heritage but also a field that was directed and shaped (Taşpınar Mecmuası, 1932, p. 3). Thus, Taşpınar transforms folklore from a passive field of documentation into an active instrument of cultural policy.

Established in 1932, the Halkevleri served as one of the most significant cultural institutions through which the ideology of the Republic engaged with the public, playing a decisive role—particularly through its "Language and Literature" branch—in the collection, archiving, and publication of elements of oral culture. The Taşpınar Journal is the concrete extension of these activities in the realm of written culture. In this context, the journal should be regarded not merely as a literary publication but as an institutional structure that documents, classifies, and circulates folk culture.

The journal features a wide range of contributors (İzzet Ulvi Aykurt, Ethem Aytaç, Mahmut Nedim Zekeriya Çerçel, Emin Arslan Gökpınar, Eflâtun Cem, Kâzım Nami, Edip Â. Gökpınar, Faruk Şükrü, Behçet Görktan, Vehbi Çizmeci, B. Sıtkı Sencer, Ali Rıza Hıncal, Haluk Mümtaz, Süleyman Gönçer, Süleyman Sırrı Üçer, Osman Attilâ, Hayri Telek, Haydar Özdemir, Şevket Berker, Ali Türk Keskin, and Muzaffer Görktan), demonstrates that folklore was approached not as an individual but as an institutional field of activity (Şahin, 2004, p. 79–80).

The aim of this study is to analyze, through primary texts, the ways in which Taşpınar Mecmuası circulated folkloric material—in what forms, with what institutional objectives, and with what methodological awareness—during the Halkevi period (1932–1950) and in subsequent phases (1946–1947; 1962–1963). Therefore, the focus on issues from different years is not a chronological discontinuity but an analytical choice aimed at tracing the continuity of folkloric function.

The issues of Taşpınar Mecmuası from 1946 clearly demonstrate the journal's diversity of folklore genres. The examples of folk poetry compiled from Mahir Türkkan's collection in issue 142 ("Koşma by Sürurî," "Koşma by Seyyid Ümmü," "Koşma by İrşadî") demonstrate that the journal keeps cultural memory alive by reintroducing past folk poets into circulation (Taşpınar Mecmuası, 1946, No. 142, p. 370).

The anecdotes published that same year under the heading "Memleket Folklore Corner" ("Removing the Pulpit from the Mosque" and the subsequent examples) serve to transfer local humor into written culture and document oral storytelling traditions (Taşpınar Magazine, 1946, p. 371–372).

The aphoristic texts published in issues 144–145 ("In the Shadow of Truth") demonstrate that folk wisdom was transferred to written culture through concise expressions (Taşpınar Magazine, 1946, Issues 144–145, p. 380). The joint publication of poems by Âşık Veysel and excerpts from Yahya Çelebi in the same issues reveals the continuity established between living folk poets and the historical literary heritage (Taşpınar Magazine, 1946, pp. 144–145, p. 384–385). The serial publication of "Afyon Fables," meanwhile, indicates that the local humor repertoire was systematically compiled and collected (Taşpınar Mecmuası, 1946, pp. 144–145, p. 386–387). This diversity of content demonstrates that Taşpınar Mecmuası approached folklore as a multi-layered cultural field.

The "Documents of Folk Culture" and "Collection Plan" published in issues 146–147 from 1947 reveal that the journal treated folklore as a scientific discipline. In accordance with this plan,

the systematic classification of folklore into distinct fields indicates that collection activities were grounded in a methodological framework (Taşpınar Mecmuası, 1947, Vol. 146–147, p. 400–401).

Thus, the journal serves not only as a publisher of folkloric material but also as an institutional guide that sets the standards for how folklore should be collected.

The article titled "The Language of Our Folk Songs," published in the same issues, is noteworthy for its approach to interpreting folkloric texts and evaluating them within their historical context. The fact that this text addresses folk songs in relation to historical events and collective memory demonstrates that Taşpınar Mecmuası follows a publication line that not only documents folklore but also analyzes it (Taşpınar Mecmuası, 1947, pp. 146–147, p. 407–408).

The article "Turkish Folk Museum," published in issues 152–155 from 1947, demonstrates that folklore was approached from the perspective of musealization. This approach indicates that folklore must be preserved not only through texts but also through spatial and visual elements (Taşpınar Mecmuası, 1947, pp. 152–155, p. 434–435). The "Afyon Anecdotes (9)" and examples of folk poetry included in the same issue group demonstrate that folklore was collected and published on an ongoing basis (Taşpınar Mecmuası, 1947, pp. 152–155, p. 439; 443).

The issues republished in 1962–1963 clearly demonstrate the continuation of this editorial line. The text titled "A Song of Longing" illustrates how the themes of migration and longing are conveyed through oral culture (Taşpınar Mecmuası, 1963, Vol. 1, No. 2, p. 8), articles on "Afyon Castle" and the Mevlevi Order demonstrate the re-creation of local history and religious-cultural memory in written form (Taşpınar Journal, 1963, Vol. 1, No. 2, p. 9–10; 15–16).

Language collections are also noteworthy during this period. The systematic recording of local lexicon strengthens the language's place within folklore and functions as a key component of cultural memory (Taşpınar Journal, 1963, Vol. 1, No. 2, p. 22–24). Furthermore, practices aimed at evaluating folklore teams highlight the performative and institutional dimensions of folklore (Taşpınar Mecmuası, 1963, Vol. 1, No. 2, p. 25–27). Events such as Language Day, on the other hand, reinforce the ideological and cultural dimensions of folklore (Taşpınar Journal, 1963, Vol. 1, No. 2, p. 32).

In conclusion, the folkloric function of Taşpınar Mecmuası is manifested along four main axes: transferring products of oral culture into written memory, reconstructing local history and cultural heritage within a framework of continuity, systematically documenting linguistic and verbal heritage, and making folklore visible in the public sphere through institutional activities (Taşpınar Mecmuası, 1947, p. 400–401; 434–435; 1963, p. 8; 22–27). In these respects, the Taşpınar Journal should be regarded not merely as a publication that records folklore, but as a multi-layered cultural platform that classifies, interprets, and reproduces it within the context of cultural policy.

RELATED LITERATURE

Studies on the People's Houses in the context of cultural policies during the Republican era (Çeçen, 1990; Toksoy, 2007; Kara, 2006) have emphasized that these institutions evolved into a model of cultural development and established direct contact with the public. Taşpınar Mecmuası has also attracted researchers' attention as a local extension of this structure, featuring texts encompassing folk literature, Sufism, and social criticism. For example, Onar (2019), while evaluating the journal's folklore elements, highlighted the diversity of literary genres; Göçmen (2012) analyzed the public's emotional responses through national struggle poems. Orhan (2020), on the other hand, examined Abdurrahim Karahisârî's Sufi legacy in terms of its shaping within the vernacular Turkish language. Studies on People's Houses and local periodicals have generally proceeded within a historical and institutional framework. Demirdelen and Ortak (2014) examined the establishment process of the Afyon Halkevi and its activities between 1932 and 1940 using archival documents and a review of periodicals; they highlighted the Halkevi's role in public

education, cultural dissemination, and the localization of the revolutionary ideology. The study was conducted using a descriptive historical method; institutional activities were presented chronologically.

Şahin (2004) examined the branches and activities of the Afyon Halkevi in detail; he evaluated conferences, folklore studies, theatrical performances, and the publication process of Taşpınar Magazine through a document-based analysis. This study demonstrated the Halkevi's capacity for cultural organization. Küçükkurt and Yüksel (2001) situated the Taşpınar Journal within the history of the local press; they emphasized that the journal served as a publication reflecting Afyon's cultural identity. Ergün (1997) examined the People's Houses from the perspective of educational history; he analyzed their functions as a model of public education.

These studies have shed light on the institutional structure, areas of activity, and publication policy of the People's House. However, no systematic analysis of the folk poet texts published in Taşpınar Magazine has been conducted within the framework of thematic and functional folklore theory. Moreover, these studies have largely remained confined to the institutional structure, poetic themes, or the biographies of individual poets. This study, however, examines the works of three distinct folk poets—Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, and Abdurrahim—collectively, offering a holistic perspective on the social, political, and spiritual structure of the era; it positions the Taşpınar Journal not merely as a documentary record but as an active tool in constructing cultural memory. The research will examine the writings of significant figures such as Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, and the Great Poet of Afyon, Abdurrahim. The lives of these poets, their literary output, and particularly their views on Sufism, love, and governance will be explored in depth. Additionally, based on these individuals' works in the Taşpınar journal, the study will discuss the role of folk literature in society and the impact of these poets' works on the public. This research will also contribute to our understanding of the cultural contributions of the Afyon Halkevi and the place of local folk poets within the social structure of the era, as well as their literary legacy.

Method

This study was designed in accordance with a qualitative research approach and conducted using thematic content analysis based on document review. The aim of qualitative research is to interpret social phenomena within their own context and to analyze texts in depth (Creswell 2014; Yıldırım and Şimşek 2018). The data source for this study consisted of the accessible issues of Taşpınar Mecmuası. This scope included both the first-phase issues published under the Afyonkarahisar Halkevi publication series (1932–1950) and the issues of the journal that were republished (1962–1963). Document analysis is a data collection technique based on the systematic interpretation of written materials. It is recognized as a functional method in the study of historical periodicals (Yıldırım and Şimşek 2018). As a result of archival research, the names of folk poets featured in the journal were identified. Based on criteria of text density, thematic diversity, and continuity, Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, Afyonlu Büyük Ozan Abdurrahim, and Sandıklılı Fikrî were included in the scope of the study. Criteria-based sampling, a type of purposive sampling, was used to determine the sample. The primary criteria were that the poem be explicitly attributed to the relevant poet, published in the Taşpınar Journal, and available in full text (Creswell 2014).

Based on these criteria, a total of 38 poems were included in the analysis. The texts were digitized and subjected to analysis while preserving their original spelling and stylistic features.

Qualitative content analysis was used to analyze the data. Content analysis is an analytical technique aimed at systematically revealing patterns of meaning in texts (Yıldırım and Şimşek 2018). In the first stage, the poems were subjected to a holistic reading, and recurring concepts, narrative patterns, and value emphases were identified. Subsequently, open coding was performed; conceptual domains such as war, heroism, fate, justice, satire, Sufism, wisdom, advice, and social criticism were transformed into coding categories. Open coding is the process of breaking down data into

meaningful units and transforming them into conceptual categories (Creswell 2014). Codes sharing similar content characteristics were grouped together, organized under overarching themes, and thematically classified. The identification of themes was based on frequency of recurrence, conceptual consistency, and contextual coherence.

Conceptual areas appearing at least three times in the texts were accepted as main themes. The coding process revealed themes such as the national struggle and heroism, Sufi values, social criticism, and the understanding of fate and resignation. Although the poems may point to more than one theme, the dominant theme was taken as the basis for classification. The coding process was conducted by the researcher; throughout the analysis, the codes were continuously reviewed through comparison to ensure conceptual consistency (Yıldırım and Şimşek 2018). Frequency calculations were performed to visualize the thematic distribution, and qualitative findings were supported by numerical indicators.

The analysis was not limited to a descriptive level; the themes obtained were interpreted within a theoretical framework. According to the functional approach to folklore, folklore products go beyond being aesthetic texts; they reinforce social order and facilitate the transmission of values (Dundes 1965). In this vein, the poems were evaluated in terms of their functions in fostering national consciousness, providing moral guidance, and generating social criticism. The theory of cultural memory emphasizes that social groups reproduce the past through specific narrative patterns, and that written culture institutionalizes this process (Halbwachs 1992, p. 52; Assmann 2011, p. 39).

Taşpınar Magazine has been examined as a vehicle of cultural transmission that preserves local memory by transferring poems from the oral tradition to the written realm. The theory of the rite of passage, meanwhile, posits that social transformations proceed through threshold experiences and that these thresholds are reinforced by symbolic narratives (Van Gennep 1909; Turner 1969). In the poems examined, themes such as war, poverty, fate, the quest for justice, and spiritual purification have been evaluated as symbolic expressions of these threshold experiences. This theoretical framework has enabled a multi-layered analysis of the texts in the context of memory production, value transmission, and social function. To ensure validity and reliability in qualitative research, the principle of transparency was upheld during the analysis process; coding steps were clearly defined, and theoretical triangulation was employed to prevent the reduction of interpretations to a single dimension (Creswell 2014; Yıldırım and Şimşek 2018). Thus, this study aims to systematically analyze the folk poet texts published in the Taşpınar Journal through qualitative content analysis and folklore theories, thereby revealing the role of these texts in cultural transmission processes.

In the first stage, the poems were subjected to a holistic reading, and recurring concepts, narrative patterns, and value emphases were identified. Open coding was then performed; conceptual domains such as war, heroism, fate, justice, satire, Sufism, wisdom, advice, and social criticism were converted into coding categories. Open coding is the process of breaking down data into meaningful units and transforming them into conceptual categories (Creswell 2014). Codes sharing similar content characteristics were grouped together, organized under overarching themes, and thematically classified. The identification of themes was based on frequency of recurrence, conceptual consistency, and contextual coherence. Conceptual domains appearing at least three times in the texts were accepted as main themes. As a result of the coding, the themes of national struggle and heroism, Sufi values, social criticism, and the understanding of fate and resignation emerged. Although the poems may point to more than one theme, the dominant theme was taken as the basis for classification. The coding process was conducted by the researcher; throughout the analysis, the codes were continuously reviewed through comparison to ensure conceptual consistency (Yıldırım and Şimşek 2018). Frequency calculations were performed to visualize the thematic distribution, and qualitative findings were supported by numerical indicators.

The analysis was not limited to a descriptive level; the themes identified were interpreted within a theoretical framework. According to the functional approach to folklore, folklore products go beyond being merely aesthetic texts; they reinforce social order and facilitate the transmission of values (Dundes 1965). In this vein, the poems have been evaluated in terms of their functions in fostering national consciousness, providing moral guidance, and generating social criticism. The theory of cultural memory emphasizes that social groups reproduce the past through specific narrative patterns, and that written culture institutionalizes this process (Halbwachs 1992, p. 52; Assmann 2011, p. 39). Taşpınar Mecmuası has been analyzed as a cultural transmission tool that fixes local memory by transferring poems from the oral circulation sphere to the written plane. The theory of the rite of passage, meanwhile, demonstrates that social transformations proceed through threshold experiences and that these thresholds are reinforced by symbolic narratives (Van Gennep 1909; Turner 1969). In the analyzed poems, themes such as war, poverty, fate, the quest for justice, and spiritual purification have been evaluated as symbolic expressions of these threshold experiences. This theoretical framework has enabled a multi-layered analysis of the texts in the context of memory production, value transmission, and social function.

To ensure validity and reliability in qualitative research, the principle of transparency was upheld throughout the analysis process; coding steps were clearly defined, and theoretical triangulation was employed to prevent the reduction of interpretations to a single dimension (Creswell 2014; Yıldırım and Şimşek 2018). Thus, this study aims to systematically analyze the texts of folk poets published in Taşpınar Mecmuası through qualitative content analysis and within the framework of folklore theories, thereby revealing the role of these texts in cultural transmission processes.

Findings

Halkevleri, one of the key instruments of cultural policies during the Republican era, played a functional role in the fields of social education and cultural development. Local journals published under the auspices of the People's Houses have been among the fundamental tools for the education of the public and the preservation of cultural diversity (Toksoy 2007, p. 34). In this context, the Taşpınar Journal is an important publication that contributes to the preservation of cultural heritage by bringing folk literature into the realm of written culture. Published by the Afyonkarahisar Halkevi, the journal has enabled the documentation of local cultural memory in written form by offering a wide range of content, from folk poetry to Sufism, and from historical documents to local narratives (Çeçen 1990, p. 112).The 16 poems included in the analysis have been classified according to their dominant themes. Although a poem may touch on more than one theme, the classification is based on the dominant theme.

Table 1. Thematic Distribution of Folk Poet Poems Published in *Taşpınar Mecmuası* (Frequency and Percentage Values)

Theme	**Number of Poems (n)**	**Percentage (%)**
National Struggle / Heroism	5	31.25%
Sufi Values / Wisdom	4	25%
Social Criticism / Satire	3	18.75%
Fate / Trust in God / Destiny	2	12.5%
Social Justice / Taxation / Poverty	2	12.5%
Total	**16**	**100%**

Explanation: The themes were identified through coding during the qualitative content analysis process. The 16 poems analyzed consist of a total of 2,964 words. The frequency analysis was conducted based on this total textual volume. Of the poems, 31.25% reflect the construction of collective memory, 25% emphasize spiritual-moral guidance, 18.75% focus on social criticism, while 25% address the themes of fate and social justice.

Table 2. Thematic Distribution of Folk Poet Poems in *Taşpınar Mecmuası*

Theme	**Number of Poems**	**Percentage (%)**
National Struggle / Heroism	5	31.25%
Sufi Values / Wisdom	4	25%
Satire / Social Criticism	3	18.75%
Fate / Submission to God	2	12.5%
Social Justice / Taxation	2	12.5%
Total	**16**	**100%**

Table 2 presents the concepts that recur most frequently in the texts. The prominence of the concepts “homeland,” “nation,” and “heroism” in the word cloud supports the theme of national consciousness; the prominence of the concepts “right,” “justice,” and “fate” supports the discourse of social justice; and the visibility of concepts such as “patience,” “wisdom,” and “faith” supports the transmission of Sufi values. When the table, graph, and conceptual visualization are evaluated together, it becomes clear that the thematic findings demonstrate consistency at both the quantitative and conceptual levels. The font size of the words is determined by their frequency of repetition within the text. The prominence of concepts such as “homeland,” “nation,” and “heroism” supports the theme of national consciousness; the prominence of concepts such as “right,” “justice,” and “fate” supports the discourse of social justice and destiny. Words such as “patience,” “wisdom,” and “faith” make the transmission of Sufi values visible. The visual representation serves to support the results of the thematic analysis at a conceptual level. The word cloud was created by applying a frequency analysis after the poetic texts included in the analysis were digitized. Punctuation marks and words lacking semantic weight were removed, and recurring concepts were identified. The visualization was created based on word frequency values.

The themes of the National Struggle and heroism are the most prevalent. In Kalacıklı Hakkı’s epics, war is portrayed not merely as a military conflict, but as a threshold for the reestablishment of social existence. Repeated expressions of sacrifice and devotion create a structure that transforms individual discourse into collective memory. When evaluated from the perspective of cultural memory theory, these narratives ensure the reconstruction of the past on the foundation of emotional solidarity (Halbwachs 1992; Assmann 2011). War and loss narratives produce a threshold experience within the context of transition theory; social trauma is interpreted through epic discourse, thereby transforming into a foundational element of collective identity (Van Gennep 1909; Turner 1969).

The theme of satire and social criticism constitutes the second focal area. The critical discourse developed in Deli Bekir’s poems through the prism of rulers, religious figures, and local power centers creates a space for speech that reflects the people’s quest for justice. In Turkish folk literature, satire is recognized as an important form of expression that questions the ruler–subject relationship and articulates social discontent (Okay 1999, p.143). In this context, the poems can be

evaluated not merely as individual satirical texts but as folkloric discourses that assume a collective regulatory function (Dundes 1965, p. 277). The critical language produces a sphere of consciousness that questions the social order and makes the regulatory role of folklore visible.

The theme of Sufism and moral instruction is particularly evident in Abdurrahim's texts. Concepts such as truth, gnosis, patience, contentment, and self-discipline center on individual inner transformation. It is known that Sufi folk literature aims to convey religious teachings in simple Turkish (Kara 2003, p. 204; Orhan 2020, p. 690). In these poems, the process of individual purification can be interpreted as a threshold of maturation within the framework of the theory of rites of passage (Van Gennep 1909; Turner 1969). Thus, the texts produce symbolic narratives that link spiritual transformation to the social value system.

The theme of fate and social justice, meanwhile, takes shape through poverty, livelihood struggles, and structural inequalities. The concept of fate emerges not merely as a metaphysical understanding of destiny but as a critical discursive space related to social injustice. Narratives of individual misfortune merge with structural issues, and the concept of fate transforms into a tool that symbolically expresses social reality. This situation highlights the capacity of folklore texts to make social experience visible through an indirect yet powerful narrative language.

When the general thematic distribution is evaluated, it is observed that approximately one-third of the poems focus on the production of collective memory, one-fourth on social criticism, one-fourth on spiritual-moral guidance, and one-fifth on the pursuit of social justice.

When the table, graph, and word cloud are considered together, it becomes clear that the results of the thematic analysis demonstrate consistency at both the numerical and conceptual levels. This coherence supports, with concrete data, the functions of the folk poet's poems featured in Taşpınar Mecmuası in terms of the production of collective memory, the transmission of values, and social criticism.

The fixation of texts circulating in an oral cultural environment through a written journal has enabled the transfer of narratives into the realm of institutional memory. Thus, the Taşpınar Journal has become not merely a magazine publishing poetry, but a textual circulation space where local cultural memory took shape and was integrated with the national narrative during the early Republican period. The findings reveal that the poems of folk poets go beyond aesthetic production to serve as texts that interpret social transitions, strengthen collective identity, and reproduce the value system. In this regard, the Taşpınar Journal serves as an important source that documents folk literature and contributes to the continuity of local cultural memory.

Kalacıklı Hakkı, continuing the tradition of folk poetry, expressed the spirit of the national struggle and the upheavals experienced by the people of Anatolia in the form of epics. His poems on the Battle of Gallipoli and the War of Independence are among the texts that reflect the social psychology of the era (Göçmen 2012, p. 118). Folk poems from the National Struggle period provide important insights into the social upheavals experienced during the war years and the resulting state of mind that emerged afterward. During this process, there was an increased focus on folk literature; epics, folk songs, and other elements of oral culture assumed a decisive role in the expression of national identity. Periodicals of the era dedicated special sections to folk literature, published examples of epics and folk songs, and evaluated folk culture as a primary source within the framework of the national literary perspective (Gülşen 258–259). In this context, the poems in question go beyond being merely aesthetic texts; they serve as cultural documents that contribute to the formation of collective memory and nourish national consciousness. The ruptures during the transition from the Ottoman Empire to the Republic become visible in Hakkı's poems through epic narration. It is noted that poems with themes of national struggle in folk literature strengthen social solidarity and play a unifying role (Kaplan 2005, p.176). In this context, Hakkı's poems can be regarded as texts that facilitate the transformation of historical experience into a collective narrative.

Deli Bekir, one of the representatives of the satirical tradition in Anatolia, draws attention with his critiques of social inequality, economic injustice, and religious authority. In Turkish folk literature, satire is regarded as a powerful medium for questioning the relationship between rulers and the ruled (Okay 1999, p. 143). The critical discourse established in Deli Bekir's poems through the figures of the qadi, the mufti, and local administrators fosters a collective consciousness that articulates the quest for justice. The harsh criticisms directed at religious and political authorities demonstrate the expression of the demand for freedom through the language of poetry (Çolak 2016, p. 89–91). These poems transcend the boundaries of individual satire and function as folkloric texts that serve a social control role (Dundes 1965).

Abdurrahim, the Great Poet of Afyon, holds a significant position within the tradition of Sufi folk literature. His works are significant in terms of the spread of Sufi thought among the people and the establishment of Turkish as a language of religious expression (Orhan 2020, p. 690). Sufi folk poetry aims to convey religious knowledge through an accessible language (Kara 2003, p. 204). In the texts Abdurrahim wrote in simple Turkish, concepts such as truth, wisdom, patience, and self-discipline come to the fore (Orhan 2020, p. 692–693). These narratives produce symbolic structures that link the process of individual purification to the social value system.

In the epics of Kalacıklı Hakkı, war is portrayed as a threshold for the reestablishment of social existence. Repeated expressions of self-sacrifice elevate the individual narrative to the level of collective memory. Within the framework of cultural memory theory, these narratives demonstrate that past experience is reproduced on the basis of emotional solidarity (Halbwachs 1992; Assmann 2011). War and loss narratives produce a threshold experience within the context of the rite of passage theory; the traumatic process is made meaningful through the epic narrative (Van Gennep 1909; Turner 1969).

The theme of satire creates a discursive space that makes the quest for justice and social unrest visible. Critical language enables the questioning of administrative structures and reveals folklore's regulatory function (Dundes 1965). In Sufi-themed poetry, however, individual inner transformation takes center stage. The process of purification and maturation is structured as a symbolic threshold narrative (Van Gennep 1909; Turner 1969). The themes of fate and social justice take shape through poverty and structural inequalities; the concept of fate transforms into a critical discourse directed at social reality.

The thematic distribution indicates that the poems center on the production of collective memory, critical discourse, spiritual guidance, and the pursuit of social justice. The transfer of these texts—which circulate within an oral cultural context—to the written plane via the journal has facilitated the migration of these narratives into the realm of institutional memory.

Thus, the Taşpınar Journal has become a space of cultural memory that circulates local experiences within the framework of the national narrative.

Articles on Folk Poetry and Kalacıklı Hakkı

According to Izzet Ulvi (1933), Kalacıklı Hakkı was born in 1328 (Rumi calendar), 1912 (Gregorian calendar), and was one of the folk poets who came to Ankara to work as a laborer. His father was killed in action at Çanakkale, and his mother passed away while his father was serving in the military. Hakkı was raised by his uncle Selami in a one-room house and is illiterate. Despite this, the folk songs he carries in his memory (Ulvi 1934a, p. 133) (Ulvi, 1934b, p. 148) are as follows:

These are:

The Çanakkale Ballad.

Soğanlı Creek, where the soldiers went

Don’t shoot (you infidel Englishman)—every part of me is wounded
Where is the homeland of the fallen martyrs?
Light the shells and bombs, let’s go
Fix the bayonets and rifles, let’s go
Çanakkale is our front line
Our ancestors found peace there
We cannot stop (Friends), it is time to charge
Light the shells and bombs, let’s go
Fix the bayonets and rifles, let’s go

When the army arrives and fills Istanbul
When the chief clerks take the roll call
When mothers and fathers are left orphaned
Cry, mother, for this is the day to weep
Red blood has flowed from that chest
What master built you, locomotive?
Let’s leave it behind and go to our friend
Mothers and fathers are always in mourning
Cry, mother, for today is the day to weep
Look, red blood has flowed from that heart

Eid comes, and they all go to the mosque
The gardens are ruined, the nightingales no longer sing
Mothers mourn their children on this day
Cry, my mother, for this is the day to weep (İzzet Ulvi 1933, p. 58–59).
Soldier's Ballad
The wires of Ankara are tangled, its web is woven
The infidel Greeks have sworn to take Bursa
We are the sons of the homeland, we are glorious; we are Gazi Pasha’s soldiers.
Open the way for us, Mount Keşiş
We will cross Bursa
On the roads of Bursa
We will spill Greek blood
We are the sons of the homeland, we are glorious;
We are Gazi Pasha’s soldiers.
Look at Ankara overflowing
Look at the tears in my eyes

The Greeks have wounded us

Look at the workings of fate

We are the people of the homeland, we are glorious

We are the soldiers of Gazi Pasha.

I'll shoe my horse

I'll let it gallop across the open plain

Even if a hundred thousand Greeks come

I'll let my horse trample them

We are the people of the homeland, we are glorious

We are the soldiers of Gazi Pasha.

The railway line of Ankara

The Turks have taken both sides

Long live the arm of Gazi Pasha

We are the people of the homeland, so glorious

We are the soldiers of Gazi Pasha. (İzzet Ulvi 1934b, p. 117)

These epic and folk song texts vividly reflect the inner world of the people of Anatolia in the face of the War of Independence. The passionate repetitions seen in the verses reveal a fearless determination and the understanding of defending the homeland as a sacred duty. The phrase "We are soldiers of Gazi Pasha" demonstrates not only military loyalty but also the awareness of following in Atatürk's footsteps and identifying with the ideals of the newly established state. The emphasis on martyrdom, meanwhile, reflects a worldview that accepts death for the homeland as a noble rank; the strong belief that the martyr will be "a neighbor to the Prophet" places self-sacrifice within a spiritual framework.

In these texts, the mother's tears, the orphaned children, and the grieving families demonstrate that the war was being waged not only at the front but also within homes. Despite this, a prevailing mindset refuses to retreat, charging forward with the cry, "It is time to attack." This rhetoric reveals the indomitable will of the people of Anatolia, who refuse to surrender in the face of poverty and loss. The implied presence of the female figure in war narratives is also noteworthy; the existence of women like Kara Fatma—who left behind their homes, fields, and families, and carried ammunition to the front when necessary—reminds us that this self-sacrifice was not exclusive to men. Thus, the poems express a spirit of mobilization that encompassed all segments of society during the years of the National Struggle.

These texts view the defense of the homeland not merely as a military duty, but as a struggle for honor, faith, and the future. Unflinching courage stands side by side with deep emotionality; mourning and resistance meet in the same verses. In this regard, the poems emerge as powerful narratives that simultaneously embody both the fragility and resilience of the Anatolian people.

İzzet Ulvi (1934b) emphasizes that, unlike classical divan poets, Kalacıklı Hakkı voiced the hardships and helplessness endured by the people in his poems, and he quotes his poem titled "Kader Türküsü" as follows:

Song of Fate

I've fastened the belt of poverty around my waist

Fate, you're weighing heavily on my branch (If you're going to ride, then ride)

If it were customary, you'd have passed into my hands
I won't let fate drag me before the judge or the mufti
Fate, let's slip away to a secluded spot
Let's take a dagger and a knife in our hands
Let's strike our heads and our eyes
Once again, you're the fate that defeats me (you do)
Fate, I have a case against you
You've done everything to me, fate
You've cut off my path wherever I go (My path—my way)
Or is it your intent to kill me, fate?
I have a wicked wife, a sour pickle
The children cry out, "Father, we're hungry"
All I ask of you is a child
You've denied me even a yard of cloth, fate
I have an old mother with tearful eyes
She's always given birth to children, yet remains old
You've dressed others in embroidered cloth
But you've denied us even a coarse cloak, fate
I took the oxen and went to the field
The plow is whole, but the iron is broken
If I'd had even five kuruş, I'd have had it fixed
You've denied us even five kuruş, fate
One of the oxen died of starvation
One side of the field remained unseeded
I couldn't find salt; my heart has withered

You've seen too much, fate—two measures of salt.
I gave one of the oxen to the donkey.
"That's it," I said, "lift my pack."
I was a guest in Riza Bey's room (at the time).
You led him to his death, fate. (To die of cold)
I got up and left there,
I worked hard and gathered twenty okkas of wool,
I gave it for twenty gold coins,
You made me take the coins instead of gold, fate.
I went to Ankara and made some money,
I lay down on a marble slab,

I earned eight coins in nine months.

You had that stolen by a pickpocket too, fate (İzzet Ulvi 1934b, p. 117)

The bard laments that fate has never smiled upon him, that it obstructs his fortune everywhere, that even if they were to meet one day and fight without needing a court, fate would still prevail, that the animals providing his livelihood have perished, that he went to Ankara , that what he earned was stolen by a pickpocket, that the people around him were just as unlucky as he was, and that he died of the cold—all in a rebellious tone.

Our rose has just bloomed

Our path leads straight to the truth

We've set out on our journey; our caravan is ready.

We've received fresh news from Ankara

The festival announcement is quite reliable

Generals have arrived from all governments

We have our lion in Turkey.

Flags bearing the crescent and star have been sent,

We turned the dark night into day,

The world is filled with people, plain and simple,

Our hearts are overflowing with joy.

(Pasha) was happy and smiled this holiday,

Airplanes took over the sky,

All the seas and oceans are in an uproar,

We are not mad; we are simply in awe.

The official parade, like the Path of Judgment,

Unparalleled in the world, without equal,

They led the people in crowds,

The epic is incomplete; we have a deficiency.

Long live Turkey: It has celebrated the holiday,

It has marked the year 933,

Perhaps (Hakverdi) the epic has ended

We have a life to sacrifice for the Republic (İzzet Ulvi, 1934)

"The Song of Fate" powerfully portrays the helplessness of the Anatolian people in the face of poverty and their struggle to survive despite it. In the poem, there is a voice confronting fate; yet this confrontation carries not resignation, but the will to resist.

The poem depicts a life in which the fields are plowed with an ironless plow, the ox dies, salt is scarce, and one's earnings are stolen by a pickpocket. Hunger, cold, and financial hardship emerge as the concrete realities of daily life. Despite this, the poet chooses to confront fate rather than turn his back on life. This narrative reflects the honorable struggle of the Anatolian people in the face of deprivation. The struggle for bread is intertwined with the desire to live with dignity. The emphasis on family is striking; the elderly mother, the hungry children, and the struggle to make ends meet transform individual hardship into a social issue. Thus, the poem becomes not merely a story of

personal misfortune, but an expression of the economic and social hardships experienced by broad segments of the population during that era.

In the second poem, however, the enthusiasm of the same people in the post-Republican era is evident. News from Ankara, the joy of the holiday, official parades, and airplanes filling the sky are described as signs of hope for a new era. The phrase “We have our lion in Turkey” clearly expresses the trust and loyalty felt toward Gazi Pasha. While the images of the flag, the crescent, and the star make patriotism visible, the line “We have a life to sacrifice for the Republic” expresses a strong commitment to the ideal of independence. Here, we see that the people of Anatolia, while struggling with hunger and deprivation, also stood by the state with great determination and faith.

The struggle waged against Western armies is presented not merely as a military victory, but as a testament to the will to survive. One can clearly sense how a society steeped in grief and poverty rallies together when independence is at stake.

When these two poems are read side by side, the harsh reality of life for the people of Anatolia is laid bare. On one side, there is the silent struggle against poverty, cold, and fate; on the other, a resolute will standing firm for the homeland, the flag, and the family. Days spent in deprivation are endured with faith and patience. The poems bring together both the harsh realities of life and the courageous stance taken in the name of independence with heartfelt expression.

In another of his poems, the poet expresses the festive joy following the proclamation of the Republic, the delight at news from Ankara, the excitement of military parades, and the admiration for Gazi Pasha in the people’s own words:

The Epic of Gazi

When a delegation set out from Sivas

Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha

The earth’s veins were torn layer by layer

Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha

Our army was greatly exhausted at Haymana

Hurry, Pasha, our homeland is slipping away

Day and night, our prayers and chants

We offer our lives as a sacrifice to Gazi Pasha

The armies are exhausted, they’ve had enough

They’ve wandered far and wide, they’ve had their fill

They’ve traveled the seven climes and the four corners of the earth

Our lives are a sacrifice to Gazi Pasha.

(Greek) Athens? It turned its course

They painted the black stone with red blood

Gazi Pasha earned his fame there

Our lives are a sacrifice to Gazi Pasha.

May your horse be swift, your sword sharp

May your friends be friends, your enemies sorrowful

May the enemy who sees you bow his head

Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha

The whole world trembled in fear

He threw himself at the enemy

This news reached as far as England

Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha

Foreigners ask, “How is this possible?”

All we see are dark dreams

Don’t call the world empty, brothers

Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha

Now the year has brought him

He sowed seeds and raised fresh saplings

He brought Turkey back to life

Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha

May our holiday be blessed

May all of Turkey be joyful and smile (İzzet Ulvi 1934, p.93-96)

“The Epic of Gazi” vividly reflects the emotional world of the people of Anatolia during the years of the War of Independence. The lines “Our lives are a sacrifice for Gazi Pasha” and “Our lives are a tribute to Gazi Pasha” in the poem go beyond mere expressions of praise; they are a powerful cry expressing a sense of loyalty and devotion. These repetitions create a structure that reinforces the people’s trust in their leader and their resolve to join the struggle. The tone of appeal in the lines reflects a state of mind oscillating between despair and hope. The phrase “Hurry, Pasha, our homeland is slipping away” conveys the anxiety caused by the war, while the resolute language that follows demonstrates the will to resist.

In the poem, war is not treated merely as a military conflict. While moments of anxiety—such as the army’s exhaustion and the fear that the homeland is slipping away—are described, the process of regrouping and rising again is also articulated. The line “It brought Turkey back to life” symbolizes the transformation from the fear of defeat to the joy of victory. This narrative highlights the Anatolian people’s unwavering will to resist in the face of great powers. The magnitude of the struggle against Western armies is particularly emphasized in lines such as “This news reached as far as England,” thereby indicating that the victory resonated not only locally but on a global scale.

Images of the flag, celebration, and joy come to the fore in the poem’s final section. The festive spirit represents the sense of peace and independence that follows the war. The wish that “all of Turkey may be joyful and smile” reflects a shared desire for happiness. This expression points to the strengthening of the concept of family and the sense of social unity. In the poem, the leader figure is portrayed not merely as a military commander, but as a personality representing the nation’s hope and future.

The language of the text is simple and straightforward. This simplicity makes the poem easier for a broad segment of the public to understand and ensures the direct conveyance of emotion. The hardships of war, sacrifice, and joy all find their place within the same narrative. Thus, “The Gazi

Epic" takes on the quality of a powerful folk narrative demonstrating how the people of Anatolia during the National Struggle blended fear with courage, and loss with hope, within the same heart.

The Aşar Epic

You have a right in the imam, in your faith

In your heart, in your wealth, in your sweet life

The lord of Muş became your scribe by your side

May the murderer Ilyas take you, Ibrahim

He wrote the tax register in two copies

Some are widows, some are orphans

Did you buy Eymirli's mountain?

May the murderer Ilyas take your life, Ibrahim.

Ali Ihsan asks, what is your problem?

Tell us how much you paid?

Is there no government that you are helpless?

Let an inspector come to your vineyard, sir.

Ali Ihsan Bey says, there is no order for us.

The poor have become dependent on oxen.

Let us write you an order to buy grapes.

May the murderer Ilyas take your life, Ibrahim.

Make it sweet in Avşarm.

If you take out the deed saying you bought it (İzzet Ulvi 1934b, p.117)

"The Epic of Aşar" shows that Kalacıklı Hakkı was interested not only in war and heroism narratives, but also in the economic injustices of daily life. Local power figures such as the imam, bey, scribe, and tax farmer are directly mentioned in the poem; the helplessness of the villager in the face of taxes is expressed in clear language. The narrative, constructed through the experiences of widows, orphans, and the poor, demonstrates how tax policies disproportionately affect the most vulnerable. The poet's curses reflect not only individual anger but also the pent-up resentment of the villagers.

The tithe tax, which was applied for many years in the Ottoman Empire, was one of the state's main sources of revenue, but it became susceptible to various abuses, especially due to the tax farming system. Derived from the word "öşr," the tithe tax was theoretically a tax that should be levied at a rate of one-tenth of the produce. However, in practice, it is known that tax farmers collected taxes at higher rates and exerted pressure on the peasants (Asker and Yıldız 2014, p. 177–182). Expressions in the poem such as "The tax collector wrote two times the amount of the produce" reveal the discontent with the increase in the tax and arbitrary practices. This situation coincides with the complaints identified in historical documents. The language of the poem is simple and direct. Without resorting to legal language, the demand for justice is expressed through curses and open accusations. It is understood that the peasant is reacting not against the state, but against the injustice

in practice and the local administrators. The line "Is there no government that you are powerless?" reflects the expectation from the central authority and the search for justice. In this respect, the text expresses not only an economic hardship but also an erosion of the sense of justice.

This poem by Hakkı Kalacıklı is significant because it directly conveys the lived experiences of the people regarding tax practices. The enthusiastic tone seen in epics of the national struggle is replaced here by resentment, hurt feelings, and a harsh reckoning. Thus, while the poet expresses the defense of the homeland, he also makes visible the injustices in the daily lives of the people. Its publication in Taşpınar Magazine shows that this complaint moved from an oral tradition to a written public sphere. This reveals that the People's Houses followed a publishing policy that brought not only national consciousness but also social issues to the forefront. The formal characteristics of the poem also bear the distinct traces of the folk poetry tradition. The text, progressing in quatrains, exhibits a structure based on syllabic meter; in the rhyme scheme, half and full rhymes are mostly preferred. The rhyme scheme displays a fluid structure between the types of folk poetry and epic poems. Lines such as "May the murderer Elias take the life of Ibrahim," repeated in the form of curses, provide both rhythmic unity and serve a function of easy memorability in the context of oral performance. Figures such as the imam, bey, scribe, and tax farmer in the poem carry symbolic meaning; they represent local power centers. Images such as "plowshare," "ox," "salt," "vineyard," and "land deed" are concrete elements of peasant life and make economic hardship visible through everyday objects. The curses and direct addresses reflect the tradition of confrontation and accountability prevalent in oral culture. In this respect, the poem establishes a strong connection with the vibrant performance tradition of folk literature, both in terms of content and structure.

Articles on "National Poets: Deli Bekir"

The article describes Deli Bekir, a national poet who was born in the village of Senir in Afyon, lived between 1884-88, was illiterate, and had a daughter whose whereabouts are unknown today. His original profession was that of a rag merchant. After his wife's death, he lived a carefree life until his own death. His nickname was Harabi, and his master was Turabi. He and another poet named Dehşeti would recite ghazals at the madrasa opened by the municipality. The poet would recite his verses daily and receive payment. Bekir was a sharp-tongued poet. His satires were directed at the sultan, the pilgrim, the religious scholar, Armenians, Greeks, tradesmen, his lover, the softa—in short, everyone. The man pretended to be mad to escape the troubles of his tongue. (Çerçel, 1934, p. 15-16).

Bekir's verses carry a clear and harsh satirical language. In the poems, authority figures such as the dynasty, judges, muftis, viziers, and sheikhs are directly targeted; the exploitation of the peasant's labor is explicitly stated. In this respect, the texts are not merely an expression of individual anger, but a statement of the social structure of the time. The characterization of the dervish lodges as "dens of debauchery" reflects a strong popular discourse regarding the questionability of religious authority. Expressions such as "Both the judge and the mufti fill their pockets" point to the contradiction between the role of religious officials in dispensing justice and their practical applications. This open criticism shows that the people of Anatolia have a tradition of not holding back their words and raising their voices against injustice. It is stated as follows:

"We are the ones who call the elite a dynasty,

Choosing a few friends from among the donkey heads,

Dismissing the fur-clad one and wearing a cloak,

Isn't it the mighty one who defeats the subtle one?" According to him, dervish lodges are dens of debauchery. The people of the dervish lodges, in a sense, deceive.

Both the "Judge" and the "Mufti" are after filling their own pockets. May God not take the taste from their mouths,

Is there a judge as predatory as a pig?

The name of the Düzce tax is discovery,

How they robbed and exploited the people.

In Bekir's poems, there is not anti-religion; rather, there is a reaction against religion being turned into a tool of self-interest. In this respect, a distinction is made between popular religiosity and a showy, self-serving religiosity. Considering the discussions of "media-driven religiosity" or the instrumentalization of religion through public visibility today, it can be said that this critical stance has a historical continuity. Similar to the understanding of "I offered a greeting, but they didn't accept it because it wasn't a bribe," Bekir's verses also highlight a distrust of the justice system and a critique of its corruption. Formally, the poems adhere to the koşma tradition; the quatrain structure, syllabic meter, and the use of half-full rhyme create a rhythm suitable for oral performance. The rhyme with the refrain "He doesn't like it" reinforces the sarcastic tone through repetition and ensures memorability. The symbols used in the poem are noteworthy: the contrast between "fur coat" and "cloak" represents class distinction; the metaphors of "donkey head" and "pig" symbolize moral decay; and terms like "indictment" and "penalty" represent oppression carried out under the guise of law. These images make the abstract criticism concrete and striking.

The fact that Bekir left no written works indicates that his poems lived on through oral tradition. This suggests that texts directly expressing the daily experiences of the people were later transferred to written culture. His publication in the Taşpınar Magazine shows that this critique moved from the local oral environment to a wider public sphere. Thus, Bekir's verses are not merely an example of satire; they become a frank testimony to the Anatolian people's understanding of justice, religion, and governance. "Even if I were to cut open your belly, not a single letter would come out

You would be mistaken if you asked a question

You would think you were a saint if you stood over you

He doesn't approve of any imam other than himself"

Bekir died in Sinir village, in the Sincanlı district. He was buried by the apprentice of Anbanazlı Şahan's son, Bekir. This information was provided by Süleyman Hilmi Göncer (1935, p. 45-47).

Bekir also wrote a satire about the oppression of the Abdulhamid era in which he lived. P..., P... found fame,

Our work is left to time,

Theft became a respected art,

There is no language left to condemn. (1935, p. 64)

If my hand does not reach my beloved,

If my unworthy enemy bends my back

If my tongue doesn't utter "Oh, my dear" in the final moments,

Then let this life of mine be wasted and disgraced (1936, p. 200)

Looking at the last quatrains of his poems, we can see that Deli Bekir's pen name was Harabî. (Onar 2018, p. 156)

Deli Bekir's satire regarding the Abdulhamid era carries a clear reaction to the politically oppressive environment of the time. The line "Theft has become a respected art" is a strong reproach about the reversal of moral standards. The poet expresses that the order has been disrupted, truth has lost its value, and there are no words left to condemn the language. This discourse is not only an individual dissatisfaction; it is an expression of the accumulated discomfort of the people against the government. The quatrains ending with the pen name "Harabi" show that the poet positions himself as a broken, wounded, but unsilenced voice (Onar 2018, p. 156).

Satire is a defining element in Bekir's poems. The criticisms directed at the ruling class, clergy, and local power centers are direct and harsh. However, this harshness does not devolve into crude anger; it is balanced by mockery and subtle irony. The typical characteristics of the satirical tradition are clearly visible in the texts. The use of eight- and eleven-syllable meters, the quatrain structure, and the preference for half- and full rhymes make the poems suitable for oral performance. There are transitions between short, impactful quatrains approaching the style of folk poetry and broader narratives approaching the tone of epic poetry.

Expressions interwoven with local dialect features and idioms give the feeling that the texts emerge directly from the people. Words like "theft," "respectable," and "the language is gone" symbolize moral decay, while expressions like "if it breaks my back" concretize the feeling of oppression. These images make abstract political oppression visible through the language of everyday life. Its publication in Taşpınar Magazine ensured that Bekir's criticisms, circulating orally, were transferred to written culture. Thus, the people's objections did not remain confined to a narrow oral circle; they were recorded and reached a wider readership. In this respect, Bekir's poems are not merely examples of individual satire; they also constitute a frank testimony to the Anatolian people's understanding of governance, justice, and morality. Articles on "The Great Poet Abdurrahim of Afyon - His Life and Works"

According to information in Taşpınar Magazine (1935, p. 83–85), he is a humble folk poet from Afyon, as stated in his endowment deed written 500 years ago. His father, whose name is mentioned as Mevlana Alaettin in his endowment deed, was one of the wealthiest scholars of Afyon. He is known as Mısri among the people. Since scholars were referred to as "Mevlana" in the historical and biographical records of that time, it can be assumed that Alaettin received an education and went to Egypt to increase his knowledge, and that he was known as Mısri or Mısırlı in Afyon. Such names are famous for those who have been away from their homeland for a long time. Afyon's retired teacher, İbrahim Çerçel, returned to Afyon from the city of Çerçel in Algeria. For this reason, the name of the city is used as his surname. Evliya Çelebi refers to her by her own name, Abdürrahim Sultan. "The one who speaks of Abdürrahim is love; his constant companion and confidant is always love."

The tombstone of Şeyyad Hamza's daughter was examined by Rıfkı Melul Meriç. Based on the tombstone, it can be concluded that he was from Akşehir and its surrounding area, that he married his daughter to someone from Akşehir, and that he spent his last days there before passing away. It is suggested that his grave may be in Akşehir, near his daughter's grave, and that the tombstones and soil should be cleaned.

After becoming a professor in Beypazarı district of Ankara, he went on to study under Akşemsettin. Although the exact date is unknown, the first documented account is found in Nefehatül. He joined Akşemseddin during the reign of Murad II, 15 years before the conquest of Istanbul, and became his close friend, endearing himself to him more than his own sons through his loyalty. Akşemseddin was considered the most powerful physician and healer of his time. After meeting this great Turk, Ozan expressed his deep affection and boundless admiration for him in his "Vahdedname" with these lines: "I became the confidant of that 'sun of truth.' Since that radiance became my mentor, He bestowed upon me a being like a young bird." In 1458, Akşemseddin returned to Göynük Torbalı, and Abdürrahim returned to Afyon. (1935, p. 138-141)

It is known that Abdurrahim returned to Afyon as a bachelor and stayed with his sister, Hacı Bulan, upon his return. The fact that he presented the Vahdetname, which he wrote after a long separation, as a return gift to his fellow townspeople shows the strong emotional bond he had with his homeland. Based on his texts, it is understood that he was approximately 45-50 years old. The lines, “Oh, I have found no beloved in this world / My life has passed in vain, it has yielded no profit,” reflect the inner resentment felt in the face of life's transience and the reckoning of the years gone by. In these expressions, the feeling of loneliness and the awareness of detachment from worldly gain are intertwined. The poet brings his individual experience to a Sufi level of inquiry; by subtly conveying a warning against wasting life, he makes his inner search visible.

Considering that his teacher Akşemseddin was alive at the beginning of his great work, the Vahdetname, and that his teacher passed away in 1460, and that the work was completed in 1463, it can be seen that the work was completed in a period of five or six years. While trying to convey the knowledge he received from his teacher, the poet also tried to put worldly affairs in order and established a stable life. As can be understood from this, he had a house in the Şehreküstü and Arap Mescidi neighborhoods. Later, his daughter Niyaz, who would be called Niyaz Sultan or Hanım Şah, was born. From the words "O son, O child," it is understood that there was a person named Niyaz in the Vahdetname, that he left the management of all his property and possessions to her, and that he personally provided all her education. After his death, it is seen that he left separate houses for each of his wives so that they could live comfortably. Within the social institutions of the time, Kasım Pasha became Abdürrahim's right-hand man. He had the Mısri Mosque and the Alaca Hamam built in Afyon. Due to his loyalty and trust, Kasımpaşa's son Sofu Çelebi and his daughter Niyaz got married. Approximately fifteen years after the conquest of Istanbul, Mahmut Pasha defeated Pir Ahmedi in a campaign against the Karamanids; however, instead of capturing or eliminating him, he retreated and headed towards Karahisar. During this time, he met his old friend Abdurrahim and spent a few months in Afyon in spiritual tranquility, staying either in his mansion or in his own tent. Meanwhile, the Byzantine-origin Greek Mehmed Pasha was carrying out political intrigues against Sultan Mehmed the Conqueror. Mahmut Pasha's failure to seize the opportunity to completely eliminate the Karamanids, his pardoning of Pir Ahmedi, and his failure to punish him led to his dismissal from his viziership. As a result, Mahmut Pasha was appointed Governor of Gelibolu, thus being removed from Afyon (1935, p. 155-158).

When we examine the life, works, and legacy of the poet Abdurrahim from Afyon, we see how important a figure he was, both in religious and literary fields. While there is no information indicating that he ever went anywhere else after settling in Afyon, it is a plausible possibility that he visited Akşemseddin or his tomb. Although it is not certain whether there was a direct relationship between him and Gedik Ahmed Pasha, it is known that the Pasha had mosques and madrasas built in Afyon during that period and established a strong connection with the city. Abdurrahim bequeathed that his tomb be commemorated together with the mosque after his death, and he specifically drew attention to this matter in his endowment deed. The 159 books listed individually in the endowment deed show how knowledgeable and virtuous a person he was; his appointment of Dede Balı Oğlu Ahmed to protect his books reveals the value he placed on these works. Unfortunately, however,

none of these books have survived to the present day. All of the works mentioned in Ottoman sources—Münyetü'l-Ebrar and Gunyetü'l-Ahyar, Tercümei Kaside-i Raiye, and Vahdetname—are in Turkish, and only Vahdetname has survived to the present day. One copy of Münyetü'l-Ebrar is in the Murat Molla Library, and another is in the Ali Emirî Library; this work was translated at the request of Akşemseddin. Vahdetname, on the other hand, is the poet's greatest work; based on Sufi principles, this work reveals Abdurrahim's vast knowledge, moral stance, faith, and poetic talent. The work was written in Afyon in 865 AH (1460) and completed in a natural setting in Ali Bey Creek. Thanks to its simple Turkish, profound content, and Sufi structure, Vahdetname is of great importance both in terms of the folk literature and religious thought of that period.

As the name suggests, the idea of reducing truth to unity, that is, achieving oneness, is paramount. This work is perhaps one of the first examples written in Turkish, especially in the field of Sufism, during that period. However, Abdurrahim did not merely explain Sufi ideas; he embellished and enriched the work with many stories, moral advice, and recommendations on health, politics, and social issues. Furthermore, by adding a verse from the Quran, a hadith, or a passage from Arabic meter to the beginning of each topic, he demonstrated the depth and breadth of the Arabic language. Vahdetname is written in the mesnevi style and contains more than 4000 couplets. The expression is simple and clear, written in a style that everyone can understand, which is one of the most important merits of the work. (1935, p. 26-30)

The text also includes documents related to the poet's family. In a deed of endowment dated 815 AH, the person referred to as "Hisar Bey Sübaşı bin elmerhum Eyynehan Bey by Ahi Efendi bin Ahi Mehmet bin elmerhumülmağfur..." is listed as one of the just and well-known witnesses, and Ali Bin Mehmet bin Aliyılmısri is mentioned among them. If this witness is accepted as being from the Ozan family and one of his cousins, then looking back, it becomes clear that there was an heir with the surname Mısri 70-80 years before Ozan was born.

As mentioned in previous issues of Taşpınar magazine, the information that Ozan visited Akşemseddin or his tomb after returning to Afyon is conveyed on page 128 of the famous Ottoman historian Âli's work, Künhü'l-Ahbar, as follows: "Abdurrahim... These are among Akşemseddin's successors, Aziz, known as Mısrîzâde. He is originally from Karahisar and later entered Aziz's (Akşemseddin) service. After various efforts, he attained the position of successor, became interested in Sufism, and wrote a work called Vahdetname, as can be understood from this work... According to what is said, after Akşemseddin's death, he longed to attend his funeral from afar. After his arrival, he wept profusely and mourned for days..." Additionally, in Menakıb-ı Akşemseddin, it is stated that Akşemseddin... It is stated that he passed away at the end of the month of Rabi' al-Akhir in the year 863 AH, and that his successor, Sheikh Abdurrahim, arrived shortly afterward. Both sources demonstrate the deep respect Ozan felt for Akşemseddin. In Ozan's endowment deed, a clause concerning his wives states: "Each of the wives of the founder will receive one dirham, separate from their own shares. If one of these wives dies, her share will pass to the daughter of the founder..." Furthermore, the fact that the houses in the Şehre Küstü neighborhood were left to his daughter and that his wives could continue to live in these houses is important for the family's living arrangements. The name of the woman who drafted the endowment deed is given as "Mevlana Mehmet, son of Ali." In the same document, while describing the boundaries of a plot of land, it says, "The western side belongs to the land of the heirs of Mevlana Alaettin..." The list of heirs, mentioned in previous writings, including names like his brother Muslihittin and sister Hacı Bula, probably also includes relatives on his mother's or father's side (1936, p. 65–66). Ozan wrote his work, Vahdetname, consisting of 4198 lines, in a language understandable to the common people, like the Mevlid author Süleyman Çelebi, using the 11-syllable "failâtün, failâtün, failât" meter. While the main theme of the work is Sufism, it also includes sections related to the health and well-being of the people. These sections offer simple, educational, and useful advice for the lives of the people of that period, rather

than Sufi rules. The book begins with a supplication by Ozan. Here, Ozan, frequently expressing his thoughts through the lens of Sufism, reveals a profound meaning (1936, p. 87-89).

The poet's poem, "Na'at-ı Seyyidü'l-Mürselîn," consisting of 115 lines, is an expression of his deep love and reverence for the Prophet Muhammad. In the poem, the Miraj (ascension) event is narrated through the figures of Buraq and Gabriel; these symbols convey the Prophet's spiritual greatness. The lines, "Under his thigh, Buraq from Paradise / Gabriel, walking beside him," visually depict the ascension and sanctity. Buraq represents the ascension to heaven; Gabriel represents divine guidance. This narrative emphasizes a spiritual ascent rather than a physical journey. The poet positions the Prophet not merely as a historical figure, but as the supreme guide to reaching the truth. The poet explains the inspiration in his poems with the concept of "Periişiir" (fairy poetry), stating that beneficial works should be written with an inner awakening. This understanding bears the traces of the Sufi tradition, which attributes the source of words to spiritual inspiration rather than human ability. The 32-verse eulogy dedicated to Martyr Mahmut Pasha can also be evaluated in this context. The poet sees Mahmut Pasha as a supporter of scholars and skilled individuals; he states that he offers him "a wreath of flowers of praise." The lines, "May God Almighty make it a treasury; / May the masters of its gate be filled with skill!" carry both a prayer and a wish. The expressions, "Since this mover gave the soul enthusiasm / The most beloved of souls gave the treasure of the soul pleasure," reflect an inner fervor regarding the writing process of the work. Here, the poet describes his taking up the pen as a spiritual movement. Thus, the text gains meaning not only as a poem of praise but also as the transformation of spiritual fervor into words. In this respect, the poem stands at a point where the classical tradition of eulogy merges with folk expression; it expresses love for the Prophet in a simple yet profound language.

....There is a house with five doors: life!

One of your doors is that which sees many wonders,

It is the cause of most of my understanding.

One is the ear, which listens to many words,

Through it, meanings are fully understood!

One is the nose, to which the scent spreads,

From it, the mind and heart enjoy the fragrance!

One is the hand, where the pleasure of grasping is found,

Through it, softness and hardness are known.

One is the mouth, through which it constantly

Reveals the flavors of every food.

For you have heard, outwardly, this is the senses...

The poet's metaphor of a "house with five doors" is a symbolic expression that explains human life through the senses. Comparing life to a house allows us to consider the human body as a temporary but meaningful space. The eyes, ears, nose, hands, and mouth are the doors of this house.

Each door is depicted as a passageway opening from the outer world to the inner world. The senses of sight, hearing, smell, touch, and taste are not merely tools of physical perception; they are presented as sources of knowledge and understanding. The line, "That is the cause of most of my understanding," emphasizes how the senses shape a person's world of meaning. Thus, the poet constructs the process of a person's journey to truth through the senses. This narrative evokes the "outward-inward" distinction found in Sufi thought. After describing the function of the outward senses, the poet invites the reader to a deeper layer of meaning by saying, "Since you have heard outwardly, this is the inner self." The senses carry information about the external world; however, the real issue is how this information is interpreted in the inner world. The five doors are the starting point of a person's journey of self-discovery. Thus, the body gains meaning as a space where the soul is educated.

The poet's understanding of "loving suffering" is an important part of this inner journey. Suffering is not merely pain; it is a gateway to maturity and deepening. His expression of loving suffering before Fuzuli shows that he sees suffering not as a deficiency, but as a path to approaching truth. In this perspective, hardship is an experience that purifies and expands one's inner world. His simple and direct expression makes this idea accessible to the common people. The poet unites the world of the senses with the depth of the heart in the same narrative. "Look at suffering, do not yearn for anything else,

Suffering is the cure for those who suffer,

Suffering is the cure for our hearts,

Suffering is the great guest of our souls."

These lines clearly reveal the poet's view of suffering. Here, suffering is not a burden to be avoided, but a valuable guest that comes to the heart. The metaphor of "guest" suggests that suffering is a temporary but instructive stop. The poet views suffering not as a deficiency that wears down the individual, but as an opportunity to mature the soul. In this approach, hardship becomes an experience that expands the inner world and confronts the individual with their own truth (1936, p. 138–141).

The idea that suffering and remedy originate from the same source reflects an understanding frequently encountered in folk poetry. Suffering is considered an element that purifies the individual and keeps the heart alive. In the poet's expression, suffering is the cure for the heart; because it awakens the individual from heedlessness and directs them to introspection. This thought carries a wisdom that advises distancing oneself from worldly desires and preferring inner depth. Thus, suffering gains meaning not only as an individual emotion but also as a guiding experience in the spiritual development of the individual.

Unlike conventional song masters, Ozan, with his contemporary human-centered approach, emphasizes the individual's ability to make their own decisions and take responsibility. As in the lines, "First heed your own advice, O Abdurrahim, so that your words may be effective and you may be the judge. Whoever heeds their own advice, can give advice to others," he expresses that a person should first advise themselves, only then will their words have an impact. When examined from a folklore perspective, this idea aligns with the widespread belief among the people that "he who knows himself also knows others." In folk literature, proverbial advice frequently presents self-control as one of the most important virtues. Ozan's verses are based on a folk philosophy that encompasses not only individual but also social responsibility. Furthermore, such verses are among the elements of

oral culture that are passed down from generation to generation and guide social behavior. Ozan's narrative gains meaning especially through the life of Mansur. This thinker, known as Sanrak, is ostracized by the people and imprisoned. However, after freeing 400 people, Mansur considers escaping a violation of his honor. He is patient and resolute in his faith. The stones thrown at him do not harm him. But a rose thrown by a disciple in fear deeply wounds him. Ozan recounts this event in a simple and heartfelt language.

In the lines, "The people gathered around Hallaj, fearing him, and brought him to the gallows in anguish. / The people, filled with worry, made a fuss, saying, 'Throw stones at him!'", Ozan expresses the hatred and fear the people felt for Hallaj-i Mansur. A large crowd gathered and intended to throw stones at him. However, Ozan, delving into the Sufi dimension of the event, emphasizes that these stones had no effect on Hallaj. With the line, "Every person took a stone and threw it at him, saying, 'He is completely disobedient to the Sharia,'" he reveals the conflict between Sharia and truth while describing this attack by the people. This narrative is not only a historical event but also a poetic reflection of the deep disagreements within belief systems (1936, p.158–162). Ozan aimed to raise public awareness by addressing fundamental Sufi and moral concepts such as right, truth, wisdom, knowledge, understanding, contentment, nature, creation, perseverance, silence, goodness, benevolence, and knowledge in a simple and understandable language (1936, p. 185–190). He also included didactic verses on social relationships such as friendship, enmity, being helpful, being hurt, hurting, companionship, neighborliness, and slander (1936, p. 207–210). From a folklore perspective, Ozan is a cultural carrier who conveys the beliefs, moral values, and Sufi views of the people in the language of the people. Individual morality, social norms, and mystical thought are intertwined in his poems. Literarily, he succeeded in conveying profound meanings through traditional Sufi folk poetry forms. In this respect, he serves as a bridge between the people and their faith.

Ozan believes his work was created with spiritual support; he states that it is complete when understood correctly, but if any deficiency is observed, it may be related to the reader's level of comprehension. He calls on the reader to reach not only what is visible, but also the deeper meanings. He advises avoiding doubt and trusting the seeker of truth. Acknowledging his own shortcomings, he asks the reader to point out these flaws. Finally, defining himself as a flawed individual, he concludes his words by mentioning a perfect spiritual guide and ending the work with a prayer, seeking help from God. In the last section, he states that meaning gains significance through the Creator and existence, that we humans are incomplete, and that we must strive to become perfect human beings (1936, p. 237).

The fact that the work was completed in 865 AH indicates that Abdurrahim Efendi was active in the second half of the 15th century. Although it is understood that he continued writing after this date, most of his works have not survived to the present day. One of the texts that has survived to the present day is an old commentary manuscript registered under number 1274 in the Gedik Ahmet Pasha Library. The lines in this text, "What kind of servant is he who has the love and affection of his beloved on his head? Know that his Lord has placed the crown of happiness on his head," reveal that the poet viewed love not as a worldly emotion, but as an indicator of divine closeness. Here, love is depicted as a spiritual force that elevates and crowns humanity with happiness.

Abdurrahim's texts offer clues not only to the intellectual world of his time but also to his inner inclinations. Themes of divine love, transience, consciousness of servitude, and spiritual purification are prominent in his writings. Indications of the existence of works that have not survived suggest that his field of production was broader than the existing texts. This also raises the possibility that there may be unidentified manuscripts in manuscript libraries or private collections.

The fact that his name appears in Sharia registers and records of him establishing various foundations show that Abdurrahim Efendi held an influential position in city life. His allocation of

property and funds for the purpose of Quran recitation in mosques reveals the importance he placed on religious services. The mention of the mosque in Evliya Çelebi's Seyahatname (Book of Travels) indicates that the structure once had a level of recognition that extended beyond local borders. However, the weakening of information about the mosque's past today suggests that historical memory can fade over time. Records in the Gedik Ahmet Paşa Library reveal that both the İmaret Mosque and the Abdurrahim Efendi Mosque were severely damaged in the great earthquake of 1209 AH. The İmaret Mosque was repaired in 1210 AH; however, the Abdurrahim Efendi Mosque was not rebuilt and eventually disappeared. This situation shows that the memory of the mosque has weakened along with the loss of its physical structure. The text written by the Egyptian son regarding water distribution is a remarkable document in terms of local administration, foundation culture, and social solidarity. Such texts serve as written testimonies in understanding the social and cultural dimensions of the city's history (1936, p. 6–8).

Abdurrahim's poems stand out with their Sufi content. Themes of the God-human relationship, fate, morality, and inner purification are dealt with in a simple language. His hymns and devotional texts carry the narrative characteristics of oral tradition and appeal to a wide audience. Their inclusion in the Taşpınar Magazine shows that the People's Houses publications also opened up space for faith-based folk literature.

These poems can be considered texts documenting the expression of Sufi thought in the vernacular. Vahdetname, on the other hand, as a text that systematically addresses Sufi and moral teachings, reveals the poet's intellectual framework more comprehensively. Abdurrahim Efendi's contributions to mosques, madrasas, and charitable institutions show that he was not only a poet; he also played an active role in the religious and cultural life of the city. In this respect, his poems and Sufi views are among the fundamental sources for understanding the individual belief system and the local social structure. The Life and Folkloric Position of Fikri of Sandıklı

The pen name of Miminzâde Mehmet Efendi from Ece Neighborhood of Sandıklı is Fikri. The poet's birth is calculated as 1260 (H.) based on the expression "I turned 41 in 1302" at the end of one of his poems. It is stated that he participated in the Battle of Plevna in 1292 as a temporary lieutenant; after the defeat, he went to Istanbul with four friends and settled in the Acem Han (Naci, 1933, p. 209). The same source states that after his anxieties subsided, he worked as a school teacher in Dinar and died childless. Biographical information published in the Taşpınar Magazine indicates that Fikrî belonged to a Sufi order and compiled an alphabetically arranged divan (collection of poems). It is reported that a part of the divan was obtained through Piri Usta, a tinsmith from Isparta, and that the original manuscript is located in Dinar (Naci, 1933, p. 209). It is stated that most of his works were written in the Aruz meter and according to the classical divan arrangement method; however, he also included some folk poems and epics written in national meter. It is mentioned that he was largely inspired by Yunus Emre; In contrast, it is emphasized that he appealed to popular taste by using local expressions and regional idioms.

Fikrî's life and works should be evaluated within the cultural panorama created by Taşpınar Magazine, which focuses on local art and craft culture. Mustafa Köse's master's thesis, "Art and Craft in Afyonkarahisar According to Taşpınar Magazines (1932–1959)," states that Taşpınar systematically made visible not only art activities but also local poets, craftspeople, and elements of cultural production (Köse, 2019, p. 98). In this context, the inclusion of Sandıklılı Fikrî's biography and poems in Taşpınar demonstrates that poets were also considered within the "art phenomenon" in the construction of Afyonkarahisar's cultural production memory. Sandıklılı Fikrî's poems combine Sufi elements with folk motifs. The narrative constructed through the rose-nightingale motif in his poem "Bülbül" reflects the shared symbolic tradition that passed from Divan poetry to folk poetry. The line, "I knew that the nightingale was the truth of love," clearly demonstrates the Sufi transformation from earthly love to divine love. The lines in the poem "Heart":

"The heart is the structure of truth / The heart is the dwelling place of truth"

demonstrate the reproduction of the Yunus Emre tradition within the folk poetry form. This, when considered in the context of the written transmission of cultural memory, serves a function that ensures the continuity of the oral tradition.

Didaktik içerikli dizeler (“Bednefse uyma”, “Bir kusurun varken kimseye laf söyleme”) ise halk şiirinin toplumsal normları pekiştirici yönünü ortaya koymaktadır. Bu bağlamda şiir yalnızca estetik değil; eğitici ve düzenleyici bir folklor unsurudur. Sandıklılı Fikrî’nin Taşpınar Mecmuası’nda yer alması, derginin yalnızca edebî metin yayımlayan bir organ olmadığını; yerel sanat, zanaat ve kültürel üretim unsurlarını kurumsal hafıza içinde değerlendiren bir yayın politikası izlediğini göstermektedir. Mustafa Köse’nin çalışmasının da ortaya koyduğu üzere Taşpınar, Afyonkarahisar’daki sanat ve zanaat olgusunu geniş bir çerçevede ele almakta; halk şairlerini de bu kültürel üretim alanının önemli temsilcileri arasında konumlandırmaktadır (Köse, 2019, p. 98).

I. Love and Sufi Discourse

A rose in the garden of love,

A nightingale sings on its branch,

I poured out my heart with unity,

The thorn tasted sweet to me.

Do not follow the wicked,

Do not keep it aside.

Do not take your own life,

The end is regret.

Your desire from the rose is to see a bud,

To give your life for that bud;

My thought is to reach union,

Let us fall into unity, nightingale.

The nightingale is on the branch,

Its desire is in the rose,

My thoughts of union are hidden in my heart.

In the market of love, in the market of love,

My eyes remained in your beautiful gaze.

Some in adornment, some in wealth,

Each one has been led astray to a different state,

Some reach perfection by following the shadow,

Their life is their capital in their existence.

If you have a fault, don't speak ill of anyone, be silent.

If you took a bribe from the poor, don't add to it.

We plunged, mad hearts, we plunged into the depths of the ocean.

We are the wise, we are the mad, we are the amazed, we are the intoxicated.

We couldn't even consider the needy at its gate.

When I asked, they all said, "We came to you as sacrifices." (Edip Ali Baki, “Fragments from Sandıklılı Fikrî 1”, Taşpınar, vol. 6, no. 66, April 1938, p. 94)

II. NIGHTINGALE

You have come worthy of praise in this matter

I have revealed you with my pen, nightingale

Always in torment at dawn

The nightingale sheds tears of lament

Your soul finds no rest

It knows neither the black nor the white of the world

Your lament is for a rose

You stood in lament at dawn, nightingale

What is your desire from this rose, this lament?

Shedding tears at dawn is your task

You have no peace to share your sorrow

You have made your lament public, nightingale

What is the purpose of this lament?

You have passed through the world for a rose

The decree is not read from dust and smoke

The nightingale has fallen into a beautiful sorrow

I have understood that the nightingale is love, the truth

To share my sorrow, you have made this beggar burn

In the end, you left me Nightingale's lament

It was understood well that the beloved was the rose

The hyacinth has bowed its head in remembrance

The faithful lover, the mad nightingale
The nightingale is lost in the endless market

The desire of the rose is to see a bud
To give one's life for that bud
My thought is to reach union
Let us fall together in that lament, nightingale

Know that my heart is burning with love
Since the cure for this pain is difficult
Fikri extended his tongue in praise

You are my partner in sorrow, wretched nightingale (Edip Ali Baki, "Sandıklılı Fikrî and His Works 2", Taşpınar, vol. 6, no. 71, September 1938, p. 191)

III. THE HEART

The heart is the structure of truth
The heart is the gate of contentment
The scent of the Garden of Irem
The heart is the grace of God

The heart is the dwelling place of truth
When God set sail
While attracting His friend
The heart is the delight of the soul

Do not look down on anyone
That poor person is the beloved
Do not be a slave to heedlessness
The heart is hidden contentment

Whoever has this heart
Will find the contentment of God
Every task will be easy

The heart is the cure for sorrow (Edip Ali Baki, "Sandıklılı Fikrî and His Works 2", Taşpınar, vol. 6, no. 71, September 1938, p. 191)

Therefore, Fikrî's poems are not only a personal, individual form of Sufi expression but also possess the characteristic of folkloric evidence that operates in the written transmission of local

cultural codes. The publication of Sandıklılı Fikrî's poems in the Taşpınar Magazine not only documents the local cultural production but also repositions it within institutional memory. The Sufi symbolism established through the rose-nightingale motif in the texts beginning with the lines "In the garden of love, a rose / A nightingale sings on its branch" reveals the reproduction of the classical divan poetry tradition in the form of folk poetry; especially the expression "I knew that the nightingale was love, the truth" clearly reflects the metaphysical transformation from human love to divine love (Baki 1938b, p. 191).

Furthermore, lines such as "Do not follow your ego" and "Do not speak ill of anyone when you have a fault" demonstrate that the poem has not only a lyrical but also a didactic function, revealing the aspect of folk poetry that reinforces social norms and moral order (Baki 1938a, p. 94). The saying "The heart is the structure of God / The heart is the dwelling place of God" clearly reveals the connection established with the Yunus tradition, while the expression of Sufi concepts in simple Turkish and local expressions places Fikri in a transitional position between divan and folk poetry (Baki 1938b, p. 191). The biographical information provided by Naci supports this dual aesthetic by revealing that the poet wrote a divan in the Aruz meter, and also composed folk poems and epics in the national meter (Naci, 1933, p. 209). Taşpınar's publication of the text with the phrase "compiler" makes the process of transferring oral culture products to written form visible and demonstrates that local memory is being recorded through an institutional publication. As Mustafa Köse also points out, Taşpınar magazines blend the concepts of art and craft in Afyonkarahisar in a broad context, and position folk poets among the representatives of this production field (Köse, 2019, p. 98).

Table 3: Frequency and Percentage Distribution of Themes Addressed by Folk Poets

Theme	**Kalacıklı Hakkı (f)**	**Deli Bekir (f)**	**Abdurrahim (f)**	**Sandıklılı Fikrî (f)**	**Total (f)**	**%**
National Struggle	12	–	–	–	12	12
Heroism	8	–	–	–	8	8
Social Injustice	5	3	–	–	8	8
Fate	4	–	–	–	4	4
Satire	–	9	–	–	9	9
Criticism of Administration	–	6	–	–	6	6
Women’s Issues	–	2	–	–	2	2
Sufism	–	–	10	9	19	18
Morality	–	–	8	5	13	13
Wisdom / Spiritual Insight	–	–	6	4	10	10
Advice	–	–	4	3	7	7
Knowledge and Wisdom	–	–	3	2	5	5
Total	**29**	**20**	**31**	**23**	**103**	**100**

The thematic distribution of the 103 poems examined within the scope of the study is presented in Table 1. According to the updated data, it is seen that the poems are most intensely concentrated around the theme of Sufism (18%). This situation is directly related to the strengthening of the Sufi and mystical character of Sandıklılı Fikrî's poems. While the themes of Morality (13%) and Mysticism (10%) constitute the second intensity group; the themes of National Struggle (12%) and Satire (9%) reflect both the national consciousness and social criticism dimensions of the magazine.

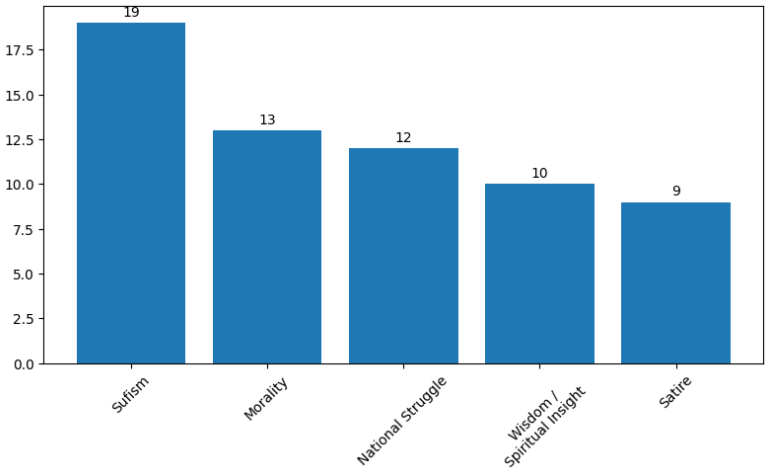
The poems of Kalacıklı Hakkı are centered on the national struggle and heroism; the poems of Deli Bekir are in the line of satire and criticism of the administration; and the poems of Abdurrahim and Sandıklılı Fikrî are concentrated within a didactic structure centered on Sufism, morality, and mysticism. This table shows that Taşpınar Magazine is a multi-layered platform of folk literature that carries both national and Sufi thought together.

Table 4: Thematic Density Matrix According to Poets

Theme	**Kalacıklı Hakkı**	**Deli Bekir**	**Abdurrahim**	**Sandıklılı Fikrî**
National Struggle	●●●	–	–	–
Heroism	●●	–	–	–
Social Justice	●	●	–	–
Fate	●	–	–	–
Satire	–	●●●	–	–
Criticism of Administration	–	●●	–	–
Women’s Issues	–	●	–	–
Sufism	–	–	●●●	●●●
Morality	–	–	●●	●●
Wisdom / Spiritual Insight	–	–	●●	●●
Advice	–	–	●	●
Knowledge–Wisdom	–	–	●	●

Explanation: The number ● indicates thematic density (● = low, ●● = medium, ●●● = high).

The works of these poets are not only elements reflecting their personality traits and worldviews, but also socio-cultural documents describing social life and cultural environment. The themes in the poems bring up concepts such as faith, struggle, criticism, and fate, reflecting the people's perception of life and their stance towards social events.



This distribution shows that in Taşpınar Mecmuası, the folk poetry tradition was shaped along a strong Sufi-didactic axis, alongside national and social issues. The prominence of Sufi and moral themes reveals the magazine's mission of transmitting spiritual values and perpetuating the tradition of wisdom. The presence of themes of the National Struggle and satire suggests that, alongside this spiritual discourse, social consciousness and critical public memory were also produced simultaneously.

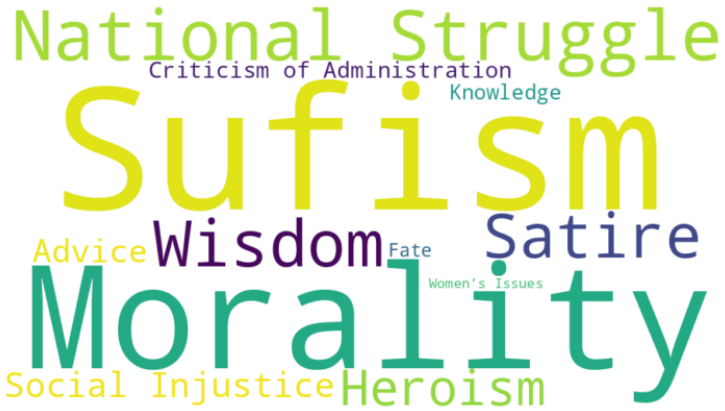


Figure 1: Word Cloud Showing Themes Addressed by Folk Poets

The word cloud in the figure makes visible the areas where the findings reached in the thematic analysis process are concentrated at the conceptual level. The prominence of the concepts "National Struggle," "Satire," "Sufism," and "Injustice" in the visualization shows that the texts are shaped around specific sets of meanings. This visual data reveals that the themes identified in the coding process are supported by recurring concepts within the text. Thus, the results of the qualitative content analysis have not only remained at the interpretation level; they have also been confirmed by frequency-based visualization. The word cloud functions as a map showing the conceptual density in the poems at a glance and reveals the thematic differentiation among the poets more clearly.

Looking at this page, it's possible to clearly see the literary style of Taşpınar Magazine. The texts possess both moral and emotional depth; thoughts distilled from the daily lives of the people are expressed in poetic language. The text titled "In the Shadow of Truth" has a didactic tone. The transience of life, the importance of avoiding arrogance, and values such as patience and humility are expressed in simple language. The poem has an instructive character; however, this advice is not in the form of dry counsel, but is conveyed through metaphors and proverbial expressions that the

people can understand. In this respect, it carries a Sufi and moral vein. In the poem "In the Morning," individual weariness and the desire for a new beginning are highlighted. The lines "Thank God I made it to morning / It means I'm in a new dream" show that even amidst the hardships of daily life, the feeling of gratitude and hope is preserved. Here, there is a portrait of a person at peace with fate but clinging to life. The loneliness of the individual in the face of the complexities of a modernizing society is also felt. The poem titled "From the Language of Exile" conveys feelings of separation, longing, and deprivation. Themes of orphanhood, darkness, and exile are rooted in the traditional emotional world of folk poetry. A heartfelt and simple language is used. This poem possesses a typical folk expression reflecting the impact of migration and exile experiences on the people of Anatolia. The poems deal with post-war poverty, the morale of the people, their belief system, and social expectations; thus, the mood of early Republican Anatolia is made visible. In addition to their aesthetic aspects, these texts serve as historical and social testimonies.

The poems included in the magazine's pages transcended individual discourse, creating a space for expression that voiced the anxieties, hopes, and criticisms of the people. Their publication under the umbrella of the People's Houses enabled the transfer of oral cultural products to a written form. Thus, the daily experiences and thought world of the people were recorded.

In Kalacıklı Hakkı's epics, shared sorrows and triumphs are highlighted; in Deli Bekir's satires, the search for justice and criticism of the government; and in Abdurrahim's poems, spiritual orientation and moral themes come to the forefront. This diversity shows that the magazine touched upon different social spheres.

Some of the poets were visible not only through their poetry but also through their activities in city life. Their relationships with mosques, madrasas, and charitable institutions demonstrate that literary production was intertwined with social life. This suggests that these individuals held an active position in the local cultural environment.

The publication policy of Taşpınar Magazine shows certain differences when compared to other People's House magazines. While the Uludağ magazine in Bursa and the İnanç magazine in Denizli focused more on oral tradition collection and folklore research, the Gediz magazine prioritized historical studies, and the Güzel Günler magazine featured more ideologically charged articles. The Taşpınar Mecmuası, on the other hand, distinguished itself by directly publishing oral cultural products, giving ample space to the original poems of folk poets.

The Aegean Region's community center magazines exhibit different trends in terms of content and publication policies. The Muğla magazine, while featuring folklore compilations and literary genres, was short-lived. İnanç, published in Denizli, established a publication identity focused on culture and art with its review and compilation articles. Gediz focused on local history studies; Güzel Günler published mostly ideologically charged articles. Yeni Doğuş, on the other hand, attempted to reflect the cultural transformation of the period with texts on the theme of revolution. In this context, Taşpınar Mecmuası stands out for its extensive coverage of original poems by folk poets. By directly publishing poems circulating in oral culture, it brought provincial-centered folk literature into the written medium. This study found that the poems in Taşpınar Mecmuası are concentrated around national struggle, social criticism, the transmission of Sufi values, and the discourse of fate. Texts on the theme of the national struggle bring together local narratives with national memory (Halbwachs 1992; Assmann 2011), while satirical poems reveal a form of social criticism based on oral tradition (Dundes 1965). In Sufi texts, the transmission of values is prominent (Oğuz, 2013); themes of fate and justice show that individual destiny is established together with social conditions (Ekici 2004, p. 58). The context in which the texts are produced directly affects their meaning (Aça, 2013; Arslan, 2019). Taşpınar Magazine provided a publishing environment in the early Republican period where local cultural voices gained visibility.

In Turkish folklore literature, the integrity of text, context, and function is emphasized. Aça (2010) and Ekici (2004) state that folklore products should be considered not only as aesthetic texts but also as carriers of social memory and value systems. Duymaz (2002) demonstrated that folk poetry is directly related to social structure; Oğuz (2000) stated that oral culture gained new areas of circulation in the written environment. The role of local publications in cultural circulation has also attracted attention in recent years (Ayaz 2016; Fedakâr 2018).

Studies on Halkevleri (Community Centers) and Taşpınar Mecmuası (Taşpınar Magazine) have mostly remained within a historical framework. However, the thematic and functional analysis of the folk poet poems included in the magazine has not been systematically addressed. This study examines the poet texts in Taşpınar Mecmuası in accordance with the functional folklore approach; it supports the thematic distribution with tables and graphs and demonstrates the text-context-function relationship through concrete data. Thus, the role of folk poetry in the production of memory, values, and criticism has been revealed through a local periodical.

Conclusıon

This study examined the folk poet poems published in Taşpınar Magazine from a thematic and functional perspective; it revealed the relationship of the texts with the processes of cultural memory and value transmission in the early Republican period. According to the analysis results, the theme of national struggle and heroism constitutes the most intense area; Sufi values, social criticism, and the discourse of fate are present in the texts as distinct thematic clusters. This distribution shows that the poems of folk poets directly contacted the social and intellectual atmosphere of the period. The poems were evaluated not only as aesthetic productions but also as texts that express common values, record social experience, and make local memory visible. Taşpınar Magazine played an intermediary role in this transmission process by transferring products of oral tradition to the written culture environment. Its publication within the People's House enabled the texts to circulate on a local scale; thus, it allowed the cultural discourse to gain an institutional basis. The presentation of the thematic distribution with tables and graphs offered an approach that supports text analysis with quantitative data in folklore studies. This method has contributed to the systematic evaluation of the comments.

The research is limited to specific folk poet poems included in the Taşpınar Magazine. Thematic diversity could increase if the scope of the study were expanded to include different periods and genres. Furthermore, the study was text-centered; the contemporary reflections of oral transmission were not supported by field data. This is one of the limitations of the research. Suggestions:

1. The collections of stories, fairy tales, and folklore included in the Taşpınar Magazine could be examined using a similar method to reveal the holistic content structure of the magazine.

2. Other local magazines belonging to the People's Houses could be evaluated through comparative analysis to determine similarities and differences in regional publication policies.

3. The contemporary equivalents of the folk poet poems published in Taşpınar in oral culture could be examined through field research.

4. The role of local periodicals in the circulation of intangible cultural heritage could be re-examined in the context of digital archiving and memory studies.

www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

ANKARA SCIENCE UNIVERSITY

Taşpınar Halkevi Dergisinde Halk Ozanlarına Dair Yazılara Ait Bir İçerik Analizi

Giriş

Halkevleri, 1932 yılında Türk Ocakları'nın kapatılmasının ardından halkın eğitimi ve kültürel gelişimi amacıyla kurulmuştur. Bu dönemde Avrupa'daki eğitim ve kültür kurumları incelenmiş; Türkiye'nin çağdaşlaşma sürecine katkı sağlamak amacıyla gençler yurt dışına gönderilmiştir (Kara 2006, s. 20). Halkevleri, Atatürk'ün kültür politikalarının bir uzantısı olarak değerlendirilmiş; bireyin toplumsal dönüşüm sürecindeki konumunu güçlendirmeyi hedefleyen modern bir eğitim modeli olarak yapılandırılmıştır (Çeçen 1990, s. 110). Toksoy (2007) Halkevlerini yalnızca bir eğitim kurumu olarak değil, kültürel kalkınmanın yaygınlaştırılmasını amaçlayan örgütlü bir model olarak ele almaktadır.

Halkevleri, halkçılık ilkesi doğrultusunda halk kültürünün derlenmesi, belgelenmesi ve kamuoyuna ulaştırılması görevini üstlenmiştir (Sarıtunç 2021, s. 896–897). Bu çerçevede Halkevleri bünyesinde yayımlanan dergiler ideolojik içerik taşıyan yayınlar olmanın ötesinde; halk edebiyatı, folklor, geleneksel sanatlar ve sözlü kültür ürünlerinin yazılı kültüre aktarılmasında işlevsel bir rol üstlenmiştir (Akkuş, Kumaş ve Sarıtunç 2020, s. 64–65).

Ege Bölgesi'nde açılan Halkevleri, Cumhuriyet'in kültür politikaları doğrultusunda yürüttükleri yayın faaliyetleriyle yerel değerleri kayıt altına almıştır. İzmir, Aydın, Denizli, Manisa ve Afyon gibi merkezlerde gerçekleştirilen çalışmalar halkbilimi açısından dikkat çekici bir birikim ortaya koymuştur (Özsarı 2002, s. 409).

İzmir Halkevi, 1932'de kurulduktan sonra yayımladığı *Fikirler* dergisi aracılığıyla halk edebiyatı ürünlerini, yerel gelenekleri ve tarihî araştırmaları sistematik biçimde yayımlamıştır. Aydın Halkevi, bölgenin halk oyunları ve efe geleneğine ilişkin derlemeler yapmış; bu verileri broşür ve küçük kitapçıklar aracılığıyla kamuoyuna sunmuştur. Denizli Halkevi, Pamukkale ve çevresine dair tarihî ve arkeolojik yazılar yayımlayarak yerel kimlik bilincinin oluşumuna katkı sağlamıştır. Manisa Halkevi, yerel efsaneler, gelenekler ve şairler üzerine hazırlanan yazılarıyla öne çıkmıştır. Afyon Halkevi ise halk şairlerinin ürünlerini derlemiş; bölge folkloruna ilişkin makaleler yayımlayarak arşiv niteliğinde bir birikim oluşturmuştur. Bu faaliyetler sonucunda Ege Bölgesi Halkevleri, yerel kültürün yazılı ortama aktarılmasını sağlayan kültürel merkezler hâline gelmiştir.

Bu çerçevede Muğla, Gediz, Ocak, İnanç, Küçük Menderes, Yeni Milas, Yeni Doğuş ve Güzel Günler gibi dergiler Ege Bölgesi'nin fikir ve yayın hayatına katkı sunmuş; halk kültürünün kayıt altına alınmasına aracılık etmiştir (Özsarı 2002, s. 409).

Muğla dergisi; şiir, hikâye, tiyatro, tenkit, gezi yazısı, fantezi ve deneme gibi türlerin yanı sıra mani, destan, masal ve halk hikâyesi gibi yöreden derlenen halk edebiyatı ürünlerine yer vermiştir. Bununla birlikte kısa ömürlü bir yayın olarak değerlendirilmiş; folklor derlemeleri ve bazı şiir örnekleri barındırmasına rağmen Ege Bölgesi Halkevi dergileri arasında sınırlı etki alanına sahip olmuştur.

İnanç dergisi, adını Denizli ve çevresindeki İnançoğulları Beyliği'nden almıştır. Şiir, hikâye, mensur şiir, piyes, tenkit ve hatırat türlerinin yanı sıra inceleme ve derleme yazılarına da yer vermiş; kültür ve sanat ağırlıklı bir yayın kimliği kazanmıştır. Bu yönüyle Denizli ve çevresindeki aydın çevreler için bir kültürel merkez işlevi görmüştür.

Gediz dergisi, yerel tarih incelemelerine verdiği önemle diğer Halkevi dergilerinden ayrılmış; folklor çalışmalarının yanında bölgesel tarih araştırmalarına da katkı sağlamıştır.

Güzel Günler dergisi, 26 Aralık 1931 ile 29 Ekim 1933 tarihleri arasında yalnızca dört sayı yayımlanmıştır. Yayın içeriğinde edebî değerden çok didaktik ve yönlendirici yazılar ağırlık kazanmıştır. Buna karşın Cumhuriyet'in ilk on yılına ilişkin makaleleri, sosyal tarih araştırmaları açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Yeni Doğuş dergisinde ise inkılâpları konu alan edebî metinler yayımlanmış; dönemin kültürel dönüşümü edebiyat aracılığıyla yansıtılmıştır (Özsarı 2002, s. 410).

Bu örneklerin ortak özelliği, Cumhuriyet'in kültürel modernleşme sürecinin taşra ölçeğinde karşılık bulmasını sağlamalarıdır. Bu yayın geleneğinin en kapsamlı örneklerinden biri, halk ozanlarının eserlerini derleyerek yazılı kültür ortamına kazandıran Taşpınar Mecmuası olmuştur.

Halkevleri ve Taşpınar Mecmuasının Folklorik İşlevi Üzerine

Taşpınar Mecmuası'nın yayın politikası ve amacı, derginin ikinci sayısında Hüseyin Şen Şaştımoğlu tarafından kaleme alınan "Taşpınar İçin" başlıklı yazıda açık biçimde ortaya konulmaktadır. Söz konusu metinde derginin yalnızca Afyon merkezine değil, il geneline ve kazalara hitap eden bir yayın organı olduğu vurgulanmakta; böylece yerel sınırları aşan, taşra ölçeğinde bütüncül bir kültürel dolaşım hedeflediği anlaşılmaktadır (Taşpınar Mecmuası, 1932, s. 2). "Halkın içinde yaşayan değerleri halktan alıp halka verme" anlayışı, derginin folklorik malzemeyi yalnızca derleyen değil, aynı zamanda yeniden dolaşıma sokan bilinçli bir kültürel programın parçası olduğunu göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1932, s. 4). Bu yaklaşım, folklorun yazılı kültür aracılığıyla yeniden üretilmesi ve toplumsal hafızanın sürekliliğinin sağlanması bağlamında değerlendirilmelidir (Taşpınar Mecmuası, 1932, s. 2–4).

Bu çerçevede Taşpınar Mecmuası, yalnızca folklorik metinleri yayımlayan bir dergi değil; Cumhuriyet'in kültürel modernleşme hedefleriyle uyumlu, ideolojik ve pedagojik işlevler üstlenen bir kültür platformu olarak konumlanmaktadır. Derginin dil devrimine bağlılık vurgusu ve yazıların Halkevi çalışma kolları doğrultusunda belirlenmesi, folklorun bu dönemde yalnızca kültürel bir miras değil, aynı zamanda yönlendirilen ve biçimlendirilen bir alan olduğunu ortaya koymaktadır (Taşpınar Mecmuası, 1932, s. 3). Dolayısıyla Taşpınar, folkloru pasif bir kayıt alanı olmaktan çıkararak, kültürel politikanın aktif bir aracı hâline getirmektedir.

1932 yılında kurulan Halkevleri, Cumhuriyet ideolojisinin halkla temas ettiği en önemli kültürel kurumlardan biri olarak, özellikle "Dil ve Edebiyat" kolu aracılığıyla sözlü kültür unsurlarının derlenmesi, arşivlenmesi ve yayımlanmasında belirleyici rol oynamıştır. Taşpınar Mecmuası bu faaliyetlerin yazılı kültür alanındaki somut uzantısıdır. Bu bağlamda dergi, yalnızca edebî bir yayın değil; halk kültürünü belgeleyen, sınıflandıran ve dolaşıma sokan kurumsal bir yapı olarak değerlendirilmelidir. Dergide yer alan geniş yazar kadrosu (İzzet Ulvi Aykurt, Ethem Aytaç, Mahmut Nedim Zekeriya Çerçel, Emin Arslan Gökpınar, Eflâtun Cem, Kâzım Nami, Edip Â. Gökpınar, Faruk Şükrü, Behçet Görktan, Vehbi Çizmeci, B. Sıtkı Sencer, Ali Rıza Hıncal, Haluk Mümtaz, Süleyman Gönçer, Süleyman Sırrı Üçer, Osman Attilâ, Hayri Telek, Haydar Özdemir, Şevket Berker, Ali Türk Keskin ve Muzaffer Görktan), folklorun bireysel değil kurumsal bir faaliyet alanı olarak ele alındığını göstermektedir (Şahin, 2004, s. 79–80).

Bu çalışmanın amacı, Taşpınar Mecmuası'nın Halkevi dönemi (1932–1950) ile sonraki evrelerinde (1946–1947; 1962–1963) folklorik malzemeyi hangi türlerde, hangi kurumsal hedeflerle

ve hangi yöntemsel bilinçle dolaşıma soktuğunu birincil metinler üzerinden analiz etmektir. Bu nedenle farklı yıllara ait sayılara odaklanılması, kronolojik kopukluk değil; folklorik işlevin süreklilik içinde izlenmesine yönelik analitik bir tercihtir.

Taşpınar Mecmuası'nın 1946 yılına ait sayıları, derginin folklor tür çeşitliliğini açık biçimde ortaya koymaktadır. 142. sayıda Mahir Türkkan'ın cönkünden derlenen halk şiiri örnekleri ("Sürurî'den Koşma", "Seyyid Ümmü'den Koşma", "İrşadî'den Koşma"), derginin geçmiş halk şairlerini yeniden dolaşıma sokarak kültürel belleği canlı tuttuğunu göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1946, S.142, s. 370). Aynı yıl "Memleket Folklor Köşesi" başlığı altında yayımlanan fıkralar ("Kürsüyü Camiden Çıkarma" ve devamındaki örnekler), yerel mizahın yazılı kültüre aktarılmasını sağlamakta ve sözlü anlatım geleneklerini belgelemektedir (Taşpınar Mecmuası, 1946, s. 371–372).

144–145. sayılarda yayımlanan vecize metinleri ("Hakikatin Gölgesinde"), halk hikmetinin özlü ifadeler aracılığıyla yazılı kültüre taşındığını göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1946, S.144–145, s. 380). Aynı sayılarda Âşık Veysel'e ait şiirlerin ve Yahya Çelebi'den parçaların birlikte yayımlanması, yaşayan halk ozanları ile tarihsel edebî miras arasında süreklilik kurulduğunu ortaya koymaktadır (Taşpınar Mecmuası, 1946, S.144–145, s. 384–385). "Afyon Fıkraları"nın seri hâlinde yayımlanması ise yerel mizah repertuvarının sistematik biçimde derlenip biriktirildiğini göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1946, S.144–145, s. 386–387). Bu içerik çeşitliliği, Taşpınar Mecmuası'nın folkloru çok katmanlı bir kültür alanı olarak ele aldığını göstermektedir.

1947 yılına ait 146–147. sayılarda yayımlanan "Halk Kültürü Belgeleri" ve "Derleme Planı", derginin folkloru bilimsel bir disiplin olarak ele aldığını ortaya koymaktadır. Bu plan doğrultusunda folklorun farklı alanlara ayrılarak sistematik biçimde sınıflandırılması, derleme faaliyetlerinin metodolojik bir çerçeveye oturtulduğunu göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1947, S.146–147, s. 400–401). Böylece dergi, yalnızca folklorik malzeme yayımlayan değil; aynı zamanda folklorun nasıl derleneceğini belirleyen kurumsal bir rehber işlevi de üstlenmektedir.

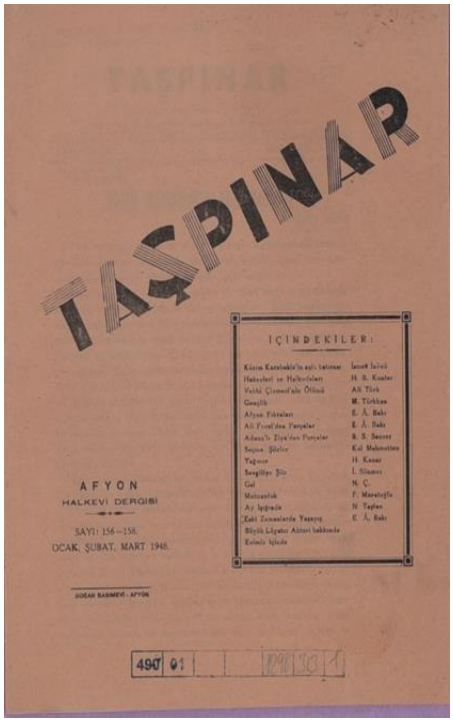
Aynı sayılarda yayımlanan "Türkülerimizin Dili" başlıklı yazı, folklorik metinlerin yorumlanması ve tarihsel bağlam içinde değerlendirilmesi açısından dikkat çekicidir. Bu metinde türkülerin tarihsel olaylar ve kolektif hafıza ile ilişkili olarak ele alınması, Taşpınar Mecmuası'nın folkloru yalnızca belgeleyen değil, aynı zamanda analiz eden bir yayın çizgisine sahip olduğunu göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1947, S.146–147, s. 407–408).

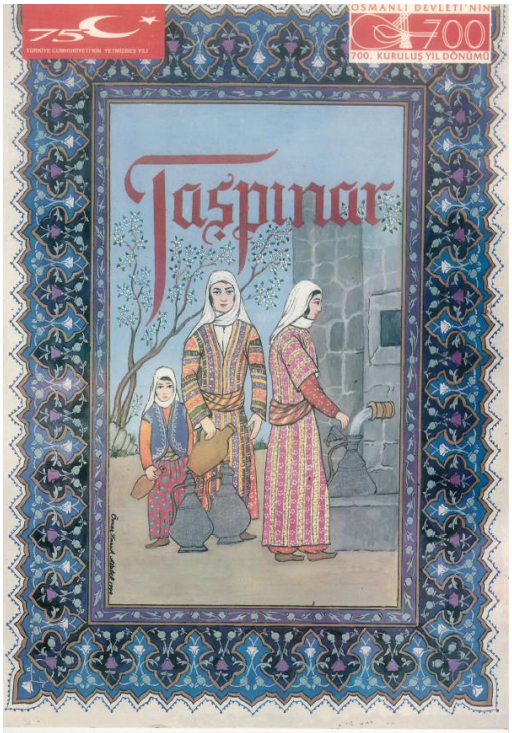
1947 yılına ait 152–155. sayılarda yayımlanan "Türk Halk Müzesi" yazısı ise folklorun müzeleşme perspektifiyle ele alındığını göstermektedir. Bu yaklaşım, folklorun yalnızca metinler aracılığıyla değil; mekânsal ve görsel unsurlar üzerinden de korunması gerektiğine işaret etmektedir (Taşpınar Mecmuası, 1947, S.152–155, s. 434–435). Aynı sayı grubunda yer alan "Afyon Fıkraları (9)" ve halk şiiri örnekleri, folklorun süreklilik içinde derlenip yayımlandığını göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1947, S.152–155, s. 439; 443).

1962–1963 yıllarında yeniden yayımlanan sayılar, bu yayın çizgisinin devam ettiğini açık biçimde göstermektedir. "Bir Hasret Türküsü" başlıklı metin, göç ve hasret temalarının sözlü kültür aracılığıyla nasıl aktarıldığını ortaya koyarken (Taşpınar Mecmuası, 1963, C.1, S.2, s. 8), "Afyon Kalesi" ve Mevlevilik üzerine yazılar yerel tarih ve dinî-kültürel hafızanın yazılı zeminde yeniden üretildiğini göstermektedir (Taşpınar Mecmuası, 1963, C.1, S.2, s. 9–10; 15–16).

Dil derlemeleri de bu dönemde dikkat çekicidir. Yerel söz varlığının sistematik biçimde kaydedilmesi, dilin folklor içindeki yerini güçlendirmekte ve kültürel belleğin önemli bir bileşeni olarak işlev görmektedir (Taşpınar Mecmuası, 1963, C.1, S.2, s. 22–24). Ayrıca folklor ekiplerinin değerlendirilmesine yönelik uygulamalar, folklorun performatif ve kurumsal boyutunu görünür kılmaktadır (Taşpınar Mecmuası, 1963, C.1, S.2, s. 25–27). Dil Bayramı gibi etkinlikler ise folklorun ideolojik ve kültürel boyutunu pekiştirmektedir (Taşpınar Mecmuası, 1963, C.1, S.2, s. 32).

Sonuç olarak Taşpınar Mecmuası'nın folklorik işlevi dört temel eksende somutlaşmaktadır: sözlü kültür ürünlerini yazılı belleğe aktarma, yerel tarih ve kültürel mirası süreklilik içinde yeniden kurma, dil ve söz varlığını sistematik biçimde belgeleme ve folkloru kurumsal etkinlikler aracılığıyla kamusal alanda görünür kılma (Taşpınar Mecmuası, 1947, s. 400–401; 434–435; 1963, s. 8; 22–27). Bu yönleriyle Taşpınar Mecmuası, folkloru yalnızca kayıt altına alan bir yayın organı değil; aynı zamanda onu sınıflandıran, yorumlayan ve kültürel politika bağlamında yeniden üreten çok katmanlı bir kültür platformu olarak değerlendirilmelidir.





Resim 1: Afyon Halkevi tarafından neşredilen Taşpınar Dergisi-Ocak -Şubat-Mart 1946 sayısı

Kaynak: https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/ yer bilgisi: 128-313-1 erişim tarihi: 20.07.2025

Resim 2: Yıl 1 Sayı Ekim 1999 Afyon Valiliğince bastırılmış Taşpınar dergisinin kapağı, Türkiye Cumhuriyeti'nin 75. Yıldönmümü Osmanlı Devletinin 700. Kuruluş yıl dönmümü amblemiyle. Erişim 02.03.2026.

İlgili Alanyazın

Cumhuriyet dönemi kültür politikaları bağlamında Halkevleri üzerine yapılan çalışmalarda (Çeçen, 1990; Toksoy, 2007; Kara, 2006), bu kurumların kültürel kalkınma modeline dönüşerek halkla doğrudan temas kurduğu vurgulanmıştır. Taşpınar Mecmuası da bu yapının yerel bir uzantısı olarak halk edebiyatı, tasavvuf ve toplumsal eleştiriyi barındıran metinlerle araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Örneğin Onar (2019), derginin halkbilimi unsurlarını değerlendirirken, edebi türlerin çeşitliliğine dikkat çekmiş; Göçmen (2012) milli mücadele şiirleri üzerinden halkın duygusal reflekslerini analiz etmiştir. Orhan (2020) ise Abdurrahim Karahisârî'nin tasavvufi mirasını Türkçenin halk dilinde şekillenmesi açısından incelemiştir. Halkevleri ve yerel süreli yayınlar üzerine yapılan çalışmalar genellikle tarihsel ve kurumsal çerçevede ilerlemiştir. Demirdelen ve

Ortak (2014), Afyon Halkevi'nin kuruluş süreci ve 1932–1940 arasındaki faaliyetlerini arşiv belgeleri ve süreli yayın taraması yöntemiyle incelemiş; Halkevinin halk eğitimi, kültürel yaygınlaşma ve inkılâp ideolojisinin yerelleştirilmesindeki rolünü ortaya koymuştur. Çalışma betimleyici tarih yöntemiyle yürütülmüş; kurumsal faaliyetler kronolojik olarak aktarılmıştır.

Şahin (2004) Afyon Halkevi'nin şubeleri ve faaliyetlerini ayrıntılı biçimde ele almış; konferanslar, folklor çalışmaları, temsil faaliyetleri ve Taşpınar Dergisi'nin yayın sürecini belge temelli analizle değerlendirmiştir. Bu çalışma, Halkevi'nin kültürel organizasyon gücünü göstermiştir. Küçükkurt ve Yüksel (2001), Taşpınar Dergisi'ni yerel basın tarihi içinde konumlandırmış; derginin Afyon'un kültürel kimliğini yansıtan bir yayın organı olduğunu vurgulamıştır. Ergün (1997) Halkevlerini eğitim tarihi perspektifinden ele almış; halk eğitimi modeli olarak işlevlerini incelemiştir.

Bu çalışmalar Halkevinin kurumsal yapısını, faaliyet alanlarını ve yayın politikasını ortaya koymuştur. Ancak Taşpınar Mecmuası'nda yer alan halk ozanı metinlerinin tematik ve işlevsel folklor kuramı çerçevesinde sistematik bir çözümlemesi yapılmamıştır. Bununla birlikte, bu çalışmalar çoğunlukla kurumsal yapı, şiirsel temalar veya bireysel ozanların biyografileri çerçevesinde kalmıştır. Bu çalışma ise, Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir ve Abdurrahim gibi üç farklı halk ozanının eserlerini birlikte ele alarak, dönemin toplumsal, siyasal ve manevi yapısına bütüncül bir bakış sunmakta; Taşpınar Mecmuası'nı yalnızca belgeleyici değil, kültürel belleği inşa eden aktif bir araç olarak konumlandırmaktadır. Araştırmanın içeriğinde, Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir ve Afyonlu Büyük Ozan Abdurrahim gibi önemli isimlerin yazıları ele alınacaktır. Bu ozanların hayatları, edebi üretimleri ve özellikle tasavvuf, aşk ve yönetimle ilgili görüşleri derinlemesine incelenecektir. Ayrıca, bu kişilerin Taşpınar dergisindeki eserleri ışığında, halk edebiyatının toplumda nasıl bir rol oynadığı ve bu ozanların eserlerinin halk üzerindeki etkisi tartışılacaktır. Bu çalışma, aynı zamanda Afyon Halkevi'nin kültürel katkılarını ve yerel halk ozanlarının dönemin toplumsal yapısındaki yeri ile edebi mirasını anlamamıza katkı sağlayacaktır.

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda kurgulanmış ve doküman incelemesine dayalı tematik içerik analiziyle yürütülmüştür. Nitel araştırmalarda amaç, toplumsal olguları kendi bağlamı içinde anlamlandırmak ve metinleri derinlemesine çözümlemektir (Creswell 2014; Yıldırım ve Şimşek 2018). Çalışmanın veri kaynağını Taşpınar Mecmuası'nın erişilebilen sayıları oluşturmuştur. Bu kapsam, Afyonkarahisar Halkevi yayın çizgisinde çıkan birinci devre sayıları (1932–1950) ile derginin yeniden yayımlandığı sayıları (1962–1963) birlikte içermiştir. Doküman incelemesi, yazılı materyallerin sistematik biçimde çözümlenmesine dayanan bir veri toplama tekniğidir. Tarihsel süreli yayınların incelenmesinde işlevsel bir yöntem olarak kabul edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2018). Arşiv taraması sonucunda mecmuada halk ozanı olarak yer verilen isimler belirlenmiştir. Metin yoğunluğu, tematik çeşitlilik ve süreklilik ölçütleri esas alınarak Kalacıklı Hakkı, Deli Bekir, Afyonlu Büyük Ozan Abdurrahim ve Sandıklılı Fikrî çalışma kapsamına alınmıştır. Örneklem belirlenirken amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Şiirin ilgili ozana açık biçimde atfedilmesi, Taşpınar Mecmuası'nda yayımlanması ve tam metin olarak erişilebilir olması temel ölçütler olarak kabul edilmiştir (Creswell 2014). Bu ölçütlere göre toplam 38 şiir analiz kapsamına dâhil edilmiştir. Metinler dijital ortama aktarılmış, özgün imla ve söyleyiş özellikleri korunarak çözümleme sürecine alınmıştır.

Verilerin analizinde nitel içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, metinlerdeki anlam örüntülerini sistematik biçimde görünür kılmayı hedefleyen bir çözümleme tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek 2018). İlk aşamada şiirler bütüncül okumaya tabi tutulmuş, tekrar eden kavramlar, anlatı kalıpları ve değer vurguları belirlenmiştir. Ardından açık kodlama yapılmış; savaş, kahramanlık, kader, adalet, hiciv, tasavvuf, irfan, nasihat ve toplumsal eleştiri gibi kavram alanları kod kategorilerine dönüştürülmüştür. Açık kodlama, verinin anlamlı birimlere ayrılarak kavramsal

kategoriler hâline getirilmesi sürecidir (Creswell 2014). Benzer içerik özellikleri taşıyan kodlar bir araya getirilmiş, üst temalar altında toplanmış ve tematik sınıflandırma yapılmıştır. Temaların belirlenmesinde tekrar yoğunluğu, kavramsal tutarlılık ve bağlamsal bütünlük esas alınmıştır. Metinlerde en az üç tekrar gösteren kavram alanları ana tema olarak kabul edilmiştir. Kodlama sonucunda millî mücadele ve kahramanlık, tasavvufî değerler, toplumsal eleştiri, kader ve tevekkül anlayışı temaları ortaya çıkmıştır. Şiirler birden fazla temaya işaret edebilse de sınıflandırmada baskın tema esas alınmıştır. Kodlama süreci araştırmacı tarafından yürütülmüş, analiz boyunca sürekli karşılaştırma ile kodlar yeniden gözden geçirilmiş ve kavramsal tutarlılık sağlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek 2018). Tematik dağılımın görünür kılınması için frekans hesaplamaları yapılmış, nitel bulgular sayısal göstergelerle desteklenmiştir.

Analiz betimleyici düzeyde bırakılmamış, elde edilen temalar kuramsal bir çerçevede yorumlanmıştır. İşlevsel folklor yaklaşımına göre folklor ürünleri estetik metinler olmanın ötesinde toplumsal düzeni pekiştirir ve değer aktarımını sağlar (Dundes 1965). Bu doğrultuda şiirler, millî bilinç oluşturma, ahlaki yönlendirme ve toplumsal eleştiri üretme işlevleri bakımından değerlendirilmiştir. Kültürel bellek kuramı, toplumsal grupların geçmişi belirli anlatı kalıplarıyla yeniden ürettiğini, yazılı kültürün bu süreci kurumsallaştırdığını vurgular (Halbwachs 1992, s. 52; Assmann 2011, s. 39). Taşpınar Mecmuası, sözlü dolaşım alanındaki şiirleri yazılı düzleme taşıyarak yerel hafızayı sabitleyen bir kültürel aktarım aracı olarak ele alınmıştır. Geçiş dönemi kuramı ise toplumsal dönüşümlerin eşik deneyimleri üzerinden ilerlediğini ve bu eşiklerin sembolik anlatılarla pekiştirildiğini ortaya koyar (Van Gennep 1909; Turner 1969). İncelenen şiirlerde savaş, yoksulluk, kader, adalet arayışı ve manevi arınma gibi temalar bu eşik deneyimlerinin sembolik anlatımları olarak değerlendirilmiştir. Bu kuramsal çerçeve, metinlerin bellek üretimi, değer aktarımı ve toplumsal işlev bağlamında çok katmanlı biçimde analiz edilmesini sağlamıştır. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik için analiz sürecinde şeffaflık ilkesi gözetilmiş; kodlama adımları açık biçimde tanımlanmış ve kuramsal üçgenleme ile yorumların tek boyuta indirgenmesi engellenmiştir (Creswell 2014; Yıldırım ve Şimşek 2018). Böylece çalışma, Taşpınar Mecmuası'nda yayımlanan halk ozanı metinlerini nitel içerik analizi ve halkbilimi kuramları çerçevesinde sistematik biçimde çözümleyerek bu metinlerin kültürel aktarım süreçlerindeki rolünü ortaya koymayı amaçlamıştır.

Bulgular

Cumhuriyet dönemi kültür politikalarının önemli araçlarından biri olan Halkevleri, toplumsal eğitim ve kültürel gelişim alanında işlevsel bir rol üstlenmiştir. Halkevleri bünyesinde yayımlanan yerel dergiler, halkın eğitimi ve kültürel çeşitliliğin korunması açısından temel araçlar arasında yer almıştır (Toksoy 2007, s. 34). Bu bağlamda Taşpınar Mecmuası, halk edebiyatı ürünlerini yazılı kültür ortamına taşıyarak kültürel mirasın korunmasına katkı sağlayan önemli bir yayın organıdır. Afyonkarahisar Halkevi tarafından yayımlanan dergi; halk şiirinden tasavvufa, tarihsel belgelerden yerel anlatılara kadar geniş bir içerik yelpazesi sunarak yerel kültürel belleğin yazılı düzlemde kayıt altına alınmasına imkân vermiştir (Çeçen 1990, s. 112).

Analiz kapsamına alınan toplam 16 şiir, baskın temalarına göre sınıflandırılmıştır. Bir şiir birden fazla temaya işaret etse de sınıflandırmada baskın tema esas alınmıştır.

Tablo 1. Taşpınar Mecmuası'nda Yayımlanan Halk Ozanı Şiirlerinin Tematik Dağılımı (Frekans ve Yüzdelik Değerler)

Tema	Şiir Sayısı (n)	Yüzde (%)
Millî Mücadele / Kahramanlık	5	%31,25
Tasavvufî Değerler / İrfan	4	%25
Toplumsal Eleştiri / Hiciv	3	%18,75
Kader / Tevekkül / Yazgı	2	%12,5
Sosyal Adalet / Vergi / Yoksulluk	2	%12,5
Toplam	16	%100

Açıklama: Temalar, nitel içerik analizi sürecinde kodlama sonucunda oluşturulmuştur.

Analiz kapsamındaki 16 şiir toplam 2.964 kelimeden oluşmaktadır. Frekans analizi bu toplam metin hacmi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Şiirlerin %31,25'i kolektif hafıza üretimine, %25'i manevi-ahlaki yönlendirmeye, %18,75'i toplumsal eleştiriye, %25'i ise kader ve sosyal adalet temasına işaret etmektedir.

Tablo 2. Taşpınar Mecmuası'nda Halk Ozanı Şiirlerinin Tematik Dağılımı

Tema	Şiir Sayısı	Yüzde (%)
Millî Mücadele / Kahramanlık	5	%31,25
Tasavvufî Değerler / İrfan	4	%25
Hiciv / Toplumsal Eleştiri	3	%18,75
Kader / Tevekkül	2	%12,5
Sosyal Adalet / Vergi	2	%12,5
Toplam	16	%100

Tablo 2'de ise metinlerde en sık tekrar eden kavramlar sunulmuştur. Kelime bulutunda "vatan", "millet" ve "kahramanlık" kavramlarının belirginleşmesi millî bilinç temasını; "hak", "adalet" ve "kader" kavramlarının öne çıkması toplumsal adalet söylemini; "sabır", "irfan" ve "iman" gibi kavramların görünür olması ise tasavvufi değer aktarımını desteklemektedir. Tablo, grafik ve kavramsal görselleştirme birlikte değerlendirildiğinde tematik bulguların hem nicel hem kavramsal düzeyde tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Kelimelerin punto büyüklüğü, metin içindeki tekrar sıklığına göre belirlenmiştir. "Vatan", "millet" ve "kahramanlık" kavramlarının belirginleşmesi millî bilinç temasını; "hak", "adalet" ve "kader" kavramlarının öne çıkması ise toplumsal adalet ve yazgı söylemini desteklemektedir. "Sabır", "irfan" ve "iman" gibi kelimeler tasavvufi değer aktarımını görünür kılmaktadır. Görsel, tematik analiz sonuçlarını kavramsal düzeyde destekleyici niteliktedir. Kelime bulutu, analiz kapsamındaki şiir metinlerinin dijital ortama aktarılmasının ardından frekans analizi uygulanarak hazırlanmıştır. Noktalama işaretleri ve anlamsal

ağırlık taşımayan kelimeler çıkarılmış; tekrar eden kavramlar belirlenmiştir. Görselleştirme, kelime sıklık değerleri esas alınarak gerçekleştirilmiştir.

Millî Mücadele ve kahramanlık teması en yüksek orana sahiptir. Kalacıklı Hakkı'nın destanlarında savaş, yalnızca askerî bir mücadele olarak değil, toplumsal varoluşun yeniden kuruluş eşiği olarak kurgulanmaktadır. Tekrarlanan fedakârlık ve adanmışlık ifadeleri, bireysel söylemi kolektif hafızaya dönüştüren bir yapı üretmektedir. Kültürel bellek kuramı açısından değerlendirildiğinde bu anlatılar, geçmişin duygusal birliktelik zemininde yeniden inşa edilmesini sağlamaktadır (Halbwachs 1992; Assmann 2011). Savaş ve kayıp anlatıları, geçiş dönemi kuramı bağlamında bir eşik deneyimi üretmekte; toplumsal travma epik söylem aracılığıyla anlamlandırılarak kolektif kimliğin kurucu unsuruna dönüşmektedir (Van Gennep 1909; Turner 1969).

Hiciv ve toplumsal eleştiri teması ikinci yoğunluk alanını oluşturmaktadır. Deli Bekir'in şiirlerinde yönetici, din adamı ve yerel güç odakları üzerinden geliştirilen eleştirel söylem, halkın adalet arayışını yansıtan bir söz alanı meydana getirmektedir. Türk halk edebiyatında hiciv, yöneten–yönetilen ilişkisini sorgulayan ve toplumsal hoşnutsuzluğu dile getiren önemli bir ifade biçimi olarak kabul edilmektedir (Okay 1999, s.143). Bu bağlamda şiirler, yalnızca bireysel yergi metinleri değil, kolektif denetim işlevi üstlenen folklorik söylemler olarak değerlendirilebilir (Dundes 1965, s. 277). Eleştirel dil, toplumsal düzeni sorgulayan bir bilinç alanı üretmekte ve folklorun düzenleyici rolünü görünür kılmaktadır.

Tasavvuf ve ahlaki öğreti teması özellikle Abdurrahim'in metinlerinde belirginleşmektedir. Hakikat, irfan, sabır, kanaat ve nefis terbiyesi gibi kavramlar bireysel içsel dönüşümü merkeze almaktadır. Tasavvufi halk edebiyatının sade Türkçe ile dini öğretinin aktarımını hedeflediği bilinmektedir (Kara 2003, s. 204; Orhan 2020, s. 690). Bu şiirlerde bireysel arınma süreci, geçiş dönemi kuramı çerçevesinde bir olgunlaşma eşiği olarak yorumlanabilir (Van Gennep 1909; Turner 1969). Böylece metinler, ruhsal dönüşümü toplumsal değer sistemine bağlayan sembolik anlatılar üretmektedir.

Kader ve sosyal adalet teması ise yoksulluk, geçim sıkıntısı ve yapısal eşitsizlikler üzerinden şekillenmektedir. Kader kavramı, yalnızca metafizik bir yazgı anlayışı olarak değil, toplumsal adaletsizlikle ilişkili eleştirel bir söylem alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Bireysel talihsizlik anlatıları yapısal sorunlarla birleşmekte ve kader kavramı toplumsal gerçekliği sembolik biçimde ifade eden bir araca dönüşmektedir. Bu durum, folklor metinlerinin toplumsal deneyimi dolaylı fakat güçlü bir anlatı diliyle görünür kılma kapasitesini ortaya koymaktadır.

Genel tematik dağılım değerlendirildiğinde şiirlerin yaklaşık üçte birinin kolektif hafıza üretimine, dörtte birinin toplumsal eleştiriye, dörtte birinin manevi-ahlaki yönlendirmeye ve beşte birinin sosyal adalet arayışına odaklandığı görülmektedir. Tablo, grafik ve kelime bulutu birlikte ele alındığında tematik analiz sonuçlarının hem sayısal hem kavramsal düzeyde tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu bütünlük, Taşpınar Mecmuası'nda yer alan halk ozanı şiirlerinin kolektif hafıza üretimi, değer aktarımı ve toplumsal eleştiri işlevlerini somut verilerle desteklemektedir.

Sözlü kültür ortamında dolaşan metinlerin yazılı bir mecmua aracılığıyla sabitlenmesi, anlatıların kurumsal hafıza alanına taşınmasına imkân vermiştir. Böylece Taşpınar Mecmuası, yalnızca şiir yayımlayan bir dergi değil; erken Cumhuriyet döneminde yerel kültürel belleğin şekillendiği ve ulusal anlatı ile eklemlendiği bir metinsel dolaşım alanı hâline gelmiştir. Elde edilen bulgular, halk ozanlarının şiirlerinin estetik üretimin ötesine geçerek toplumsal geçişleri anlamlandıran, kolektif kimliği güçlendiren ve değer sistemini yeniden üreten metinler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yönüyle Taşpınar Mecmuası, halk edebiyatını belgeleyen ve yerel kültürel belleğin sürekliliğine katkı sunan önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Kalacıklı Hakkı, geleneksel halk şiiri söyleyişini sürdürerek millî mücadele ruhunu ve Anadolu insanının yaşadığı kırılmaları destan formunda dile getirmiştir. Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'na dair şiirleri dönemin toplumsal psikolojisini yansıtan metinler arasında yer almaktadır (Göçmen 2012, s. 118). Millî Mücadele dönemine ait halk şiirleri, savaş yıllarında yaşanan toplumsal kırılmaları ve sonrasında şekillenen ruh hâlini anlamada önemli veriler sunmaktadır. Bu süreçte halk edebiyatı ürünlerine yöneliş artmış; destan, türkü ve diğer sözlü kültür unsurları millî kimliğin ifadesinde belirleyici bir konum kazanmıştır. Dönemin süreli yayınlarında halk edebiyatına özel başlıklar açılmış, destan ve türkü örnekleri yayımlanmış ve millî edebiyat anlayışı çerçevesinde halk kültürü temel kaynak olarak değerlendirilmiştir (Gülşen, 2019, s. 258-259). Bu çerçevede söz konusu şiirler estetik metin olmanın ötesinde, kolektif hafızanın oluşumuna katkı sağlayan ve millî bilinci besleyen kültürel belgeler niteliği taşımaktadır. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecindeki kırılmalar, Hakkı'nın şiirlerinde epik anlatım aracılığıyla görünür hâle gelir. Halk edebiyatında millî mücadele temalı şiirlerin toplumsal dayanışmayı güçlendirdiği ve birleştirici rol üstlendiği ifade edilmektedir (Kaplan 2005, s.176). Bu çerçevede Hakkı'nın şiirleri, tarihsel deneyimin kolektif anlatıya dönüşmesini sağlayan metinler olarak değerlendirilebilir.

Anadolu'daki hiciv geleneğinin temsilcilerinden Deli Bekir ise toplumsal eşitsizlik, ekonomik adaletsizlik ve dinî otoriteye yönelik eleştirileriyle dikkat çeker. Türk halk edebiyatında hiciv, yöneten–yönetilen ilişkisini sorgulayan güçlü bir ifade alanı olarak kabul edilmektedir (Okay 1999, s. 143). Deli Bekir'in şiirlerinde kadı, müftü ve yerel yöneticiler üzerinden kurulan eleştirel söylem, adalet arayışını dile getiren kolektif bir bilinç üretir. Dini ve siyasi erk sahiplerine yöneltilen sert eleştiriler, özgürlük talebinin şiir diliyle ifadesini göstermektedir (Çolak 2016, s. 89–91). Bu şiirler, bireysel yergi sınırını aşarak toplumsal denetim işlevi üstlenen folklorik metinler niteliği taşımaktadır (Dundes 1965).

Afyonlu Büyük Ozan Abdurrahim, tasavvufi halk edebiyatı geleneği içinde önemli bir konuma sahiptir. Eserleri, tasavvuf düşüncesinin halk arasında yaygınlaşması ve Türkçenin dinî anlatım dili olarak yerleşmesi bakımından önem taşır (Orhan 2020, s. 690). Tasavvufi halk şiiri, dinî bilgileri anlaşılır bir dil aracılığıyla aktarma amacı taşır (Kara 2003, s. 204). Abdurrahim'in sade Türkçe ile kaleme aldığı metinlerde hakikat, irfan, sabır ve nefis terbiyesi kavramları ön plana çıkmaktadır (Orhan 2020, s. 692–693). Bu anlatılar, bireysel arınma sürecini toplumsal değer sistemiyle ilişkilendiren sembolik yapılar üretmektedir.

Kalacıklı Hakkı'nın destanlarında savaş, toplumsal varoluşun yeniden kuruluş eşiği olarak kurgulanır. Tekrarlanan fedakârlık ifadeleri bireysel söylemi kolektif hafıza düzeyine taşır. Kültürel bellek kuramı çerçevesinde bu anlatılar, geçmiş deneyimin duygusal birliktelik temelinde yeniden üretildiğini göstermektedir (Halbwachs 1992; Assmann 2011). Savaş ve kayıp anlatıları geçiş dönemi kuramı bağlamında eşik deneyimi üretir; travmatik süreç epik anlatı aracılığıyla anlamlandırılır (Van Gennep 1909; Turner 1969).

Hiciv teması, adalet arayışını ve toplumsal rahatsızlığı görünür kılan bir söz alanı oluşturur. Eleştirel dil, yönetsel yapıların sorgulanmasına imkân tanır ve folklorun düzenleyici işlevini açığa çıkarır (Dundes 1965). Tasavvufi temalı şiirlerde ise bireysel içsel dönüşüm ön plana çıkar. Arınma ve olgunlaşma süreci sembolik bir eşik anlatısı olarak yapılandırılır (Van Gennep 1909; Turner 1969). Kader ve sosyal adalet teması yoksulluk ve yapısal eşitsizlikler üzerinden şekillenir; kader kavramı toplumsal gerçekliğe yönelik eleştirel bir dile dönüşür.

Tematik dağılım, şiirlerin kolektif hafıza üretimi, eleştirel söylem, manevi yönlendirme ve sosyal adalet arayışı etrafında yoğunlaştığını göstermektedir. Sözlü kültür ortamında dolaşan bu metinlerin mecmua aracılığıyla yazılı düzleme aktarılması, anlatıların kurumsal hafıza alanına taşınmasını sağlamıştır. Böylece Taşpınar Mecmuası, yerel deneyimleri ulusal anlatı çerçevesinde dolaşıma sokan bir kültürel bellek mekânı hâline gelmiştir.

Halk Şiirleri ve Kalacıklı Hakkı ile ilgili yazılar

İzzet Ulvi (1933) tarafından aktarıldığına göre, Kalacıklı Hakkı 1328(rumi), 1912(miladi) doğumludur ve Ankara'ya kazma kürekle çalışmaya gelen halk şairlerindendir. Babası Çanakkale'de şehit olmuş, annesi ise babası askerdeyken vefat etmiştir. Hakkı, amcası Selami tarafından tek odalı bir evde büyütülmüş ve okuma yazma bilmemektedir. Buna rağmen belleğinde taşıdığı türküler (Ulvi 1934a, s. 133) (Ulvi, 1934b, s. 148) şu şekildedir:

Bunlar:

Çanakkal'e Türküsü.

Askerin gittiği Soğanlı dere

Atma (kâfir İngiliz) şarapnah her yerim yare

Yatan şehitlerin Vatanı nere

Gülleyi, bombayı yak ta gidelim

Süngüyü, tfifengi takta gidelim

Çanakkale bizim ateş hattımız

Orada sakin oldu bizim ceddimiz

Durmak olmaz (Arkadaşlar) hücum vaktimiz

Gülleyi, bombayı yak ta gidelim

Süngüyü, tüfengi tak ta gidelim

Ordu gelip İstanbul'a dolunca

Baş kâtipler mevcudunu alınca

Analar babalar öksüz kalınca

Ağla anam ağlayacak gün budur

Al, kırmızı kanlar aktı o sine

Çimendifer seni yapan ne usta

Koyverin uğrunu gidelim dosta

Ana babalar hep yasta

Ağla anam ağlayacak gün budur

Al, kırmızı kanlar aktı o sine

Bayram gelir hep cami'e giderler

Bozulmuş bağçeler, ötmez bülbüller

Analar yavruyu bugünde beller

Ağla anam ağlayacak gün budur (İzzet Ulvi 1933, s. 58–59).

Asker Türküsü

Ankaranın tel Dolanıyor için örgüsü için
Kâfir Yunan yemin etti Şu Bursayı almak için
Vatanhyız pek şanlıyız Gazi Paşa askeriyiz.
Yolver bize keşiş dağı
Biz Bursayı geçeceğiz
Şu Bursanm yollarına
Yunan kanı saçacağız
Vatanhyız pek şanlıyız
Gazi paşa askeriyiz.
Ankaranın taşma bak
Gözlerimin yaşma bak
Yunan bizi yaraladı
Şu feleğin işine bak
Vatanhyız pek şanlıyız
Gazi paşa askeriyiz.
Ben atımı nallatırım
Düz ovada oynatırım
Yüzbin dane Yunan gelse
Ben atıma çiğnetirim
Vatanhyız pek şanlıyız
Gazi paşa askeriyiz.
Ankaranın tiren yolu
Türkler tutmuş sağı solu
Yaşa gazi paşa kolu
Vatanhyız pek şanlıyız
Gazi paşa askeriyiz. (İzzet Ulvi 1934b, s. 117)

Bu destan ve türkü metinleri, Anadolu insanının Millî Mücadele karşısındaki iç dünyasını bütün açıklığıyla yansıtmaktadır. Dizelerde görülen coşkulu tekrarlar, gözü kara bir kararlılığı ve vatan savunmasını kutsal bir görev olarak görme anlayışını ortaya koymaktadır. "Gazi Paşa askeriyiz" ifadesi, yalnızca askerî bağlılığı değil, Atatürk'ün izinde olma bilincini ve yeni kurulan devletin idealleriyle özdeşleşmeyi göstermektedir. Şehitlik vurgusu ise vatan uğruna ölümü yüce bir mertebe olarak kabul eden inanç dünyasını yansıtmaktadır; şehidin "peygambere komşu" olacağına dair güçlü inanç, fedakârlığı manevi bir anlam çerçevesine yerleştirmektedir.

Metinlerde annenin gözyaşı, öksüz kalan çocuklar ve yas tutan aileler savaşın yalnızca cephede değil, evlerin içinde de yaşandığını gösterir. Buna rağmen geri çekilmeyen, "hücum vaktimiz" diyerek ileri atılan bir ruh hâli hâkimdir. Bu söylem, Anadolu insanının yoksulluğa ve kayba rağmen teslim olmayan iradesini görünür kılmaktadır. Savaş anlatısında kadın figürünün ima edilen varlığı da dikkat çekicidir; geride evini, tarlasını, ailesini bırakan, gerektiğinde cepheye mermi

taşıyan Kara Fatmaların varlığı bu fedakârlığın yalnızca erkeklere ait olmadığını hatırlatmaktadır. Böylece şiirler, Millî Mücadele yıllarında toplumun bütün kesimlerini kuşatan bir seferberlik ruhunu dile getirmektedir.

Bu metinler, vatan savunmasını yalnızca bir askerî görev olarak değil, namus, inanç ve gelecek mücadelesi olarak görmektedir. Gözü kara cesaret ile derin bir duygusallık yan yana durur; yas ile direniş aynı dizelerde buluşur. Bu yönüyle şiirler, Anadolu insanının hem kırılganlığını hem de direncini aynı anda taşıyan güçlü anlatılar olarak karşımıza çıkmaktadır.

İzzet Ulvi (1934b), Kalacıklı Hakkı'nın şiirlerinde divan şairlerinden farklı olarak halkın çektiği yokluk ve çaresizlikleri dile getirdiğini vurgulamakta ve onun "Kader Türküsü" adlı şiirini şu şekilde nakletmektedir:

Kader Türküsü

Yokluk kemerini taktım belime

Kader sen de pek biniyon dalıma (Biniyorsan yerine)

Adet olsa geçe idin elime

Kadıya, müftüye düşürmem kader

Kader seninle bir tenhaya girelim

Elimize kama, bıçak alalım

Kafamıza, gözümüze vuralım

Yine sen beni alt eden kader (edersin)

Kader seninle bir mahkemem var

Bana etmediğin kalmadı kader

Her gittiğim yerde uğrumu kestin (Uğrumu-önümü)

Yoksa meramında öldürmek kader

Bir kötü karım var deşilmez cacık

Çocuklar çağrışır baba biz acık (açız)

Benim senden istediğim bir çocuk

Bir arşın şetariyi çok gördün kader

Bir koca anam var gözleri yaşlı

Biraz çocuk verdi hep yaşlı

Ellere çuha geydirdin uğru nakışlı

Bize boz abayı çok gördün kader

Öküzleri aldım tarlaya vardım

Saban bütün amma demiri kırık

Beş kuruş olsada yapdırsa idim

Beş kuruş parayı çok gördün kader

Öküzün birisi musmundar öldü

Tarlanın bir yanı tohumsuz kaldı
Tuz bulamadım gönü de uludu (çürüdü)

İki tartı tuzu çok gördün kader.
Öküzün birini eşeğe verdim
Bu tamam heybemi kaldır dedim
Riza Beyin odasına misafir oldum (keskinde)
Onu doğça ettin öldürdün kader. (Soğuktan ölmek)
Oradan kalktım vardım
Cer ettim yirmi okka tiftik topladım
Onu yirmilik altın peneze verdim
Altın deye penezi aldırdın kader.
Ankaraya gittim bende kazandım
Mermer taş üstüne yattım uzandım
Dokuz ayda sekiz para kazandım.
Onunda yankesiciye çaldırdın kader (İzzet Ulvi 1934b, s. 117)

Ozan, kaderin yüzüne hiç gülmediğini, her yerde kısmetine mâni olduğunu, bir gün bir yerde karşılaşsalar mahkemeye gerek kalmadan mücadele etseler yine kaderin galip geleceğini, geçimini sağlayan hayvanların telef olduğunu, para kazanmak için Ankara'ya gittiğini kazandıklarını yankesiciye çaldırdığını, çevresindeki insanların da kendisi gibi kısmetsiz olduğunu, soğuktan öldüğünü isyankâr bir dille anlatmaktadır.

Şimdi taze açıld' gülümüz bizim
Doğru hakka gider yolumuz bizim
Yüklettik göçümüz kervanımız var.
Ankara'dan taze aldık bir haber
Bayram havadisi gayet muteber
Bütün hükümetlerden gelmiş cenaraller
Türkiye'de bizim aslanımız var.
Bayraklar göndermiş ay ile yıldız
Karanlık geceyi eyledik gündüz
Cihan insan ile doldu düpe düz
Gönül coşa geldi galeyanımız var.
(Paşa) bu bayramda şadoldu, güldü
Tayyareler göğün yüzünü aldı

Bütün derya deniz hep coşa geldi

Biz deli değiliz hayranimız var.

Resmi geçit te sırat misali

Hiç dünyada görülmemiş emsali

Güruh güruh geçirdiler insanı

Destan tekmil değil noksanımız var.

Yaşasın Türkiye: Bayramı etti

Dokuz yüz otuzüç tarihi attı

Ğaliba (Hakverdi) destanın bitti

Cumhuriyete feda bir canımız var (İzzet Ulvi, 1934)

"Kader Türküsü", Anadolu insanının yoksulluk karşısındaki çaresizliğini ve buna rağmen ayakta kalma çabasını güçlü bir dille ortaya koymaktadır. Şiirde kaderle hesaplaşan bir ses vardır; ancak bu hesaplaşma teslimiyet değil, direnme iradesi taşır. Tarlası demirsiz sabanla sürülen, öküzü ölen, tuz bulamayan, kazandığını yankesiciye kaptıran bir hayat anlatılmaktadır. Açlık, soğuk ve geçim sıkıntısı günlük hayatın somut gerçekliği olarak karşımıza çıkar. Buna rağmen ozan, hayata küsmek yerine kaderle yüzleşmeyi seçer. Bu anlatım, Anadolu insanının yokluk içinde sürdürdüğü onurlu mücadeleyi yansıtır. Ekmek kavgası ile namuslu yaşama isteği iç içe geçmiştir. Aile vurgusu dikkat çekicidir; yaşlı anne, aç çocuklar ve geçim derdi, bireysel sıkıntıyı toplumsal bir meseleye dönüştürmektedir. Böylece şiir, yalnızca bir kişisel talihsizlik hikâyesi değil, dönemin geniş halk kesimlerinin yaşadığı ekonomik ve sosyal zorlukların ifadesi hâline gelmektedir.

İkinci şiirde ise aynı halkın Cumhuriyet sonrasındaki coşkusu görülmektedir. Ankara'dan gelen haberler, bayram sevinci, resmî geçitler ve gökyüzünü dolduran tayyareler, yeni bir dönemin umut işaretleri olarak dile getirilir. "Türkiye'de bizim aslanımız var" ifadesi, Gazi Paşa'ya duyulan güveni ve bağlılığı açık biçimde ortaya koymaktadır. Bayrak, ay ve yıldız imgeleri vatan sevgisini görünür kılarken, "Cumhuriyete feda bir canımız var" dizesi bağımsızlık idealine duyulan güçlü bağlılığı ifade etmektedir. Burada açlık ve yoklukla mücadele eden Anadolu insanının, aynı zamanda büyük bir azim ve inançla devlete sahip çıktığı görülmektedir. Batılı ordular karşısında verilen mücadele, sadece askerî bir başarı değil; var olma iradesinin göstergesi olarak sunulmaktadır. Yas ve yoksullukla yoğrulmuş bir toplumun, bağımsızlık söz konusu olduğunda nasıl kenetlendiği açık biçimde hissedilmektedir.

Bu iki şiir yan yana okunduğunda, Anadolu insanının çetin hayatı bütün çıplaklığıyla görünür. Bir yanda yoksulluk, soğuk ve kaderle verilen sessiz mücadele; öte yanda vatanı, bayrağı ve ailesi için dimdik duran bir irade vardır. Yokluk içinde geçen günler, inanç ve sabırla göğüslenir. Şiirler, hem hayatın sert yüzünü hem de bağımsızlık uğruna gösterilen yürekli duruşu içten bir söyleyişle bir araya getirir.

Şiirlerinden bir diğerinde ise ozan, Cumhuriyet'in ilanından sonra bayram coşkusunu, Ankara'dan gelen haberlerin sevincini, askeri geçitlerin heyecanını ve Gazi Paşa'ya duyulan hayranlığı halkın diliyle şöyle dile getirmiştir:

Gazi Destanı

Sivastan çıkınca endi bir heyet

Canımız kurbandır Gazi Paşaya
Yerlerin damarı dürüldü kat kat
Canımız kurbandır Gazi Paşaya
Haymanada pek bunaldı ordumuz

Yetiş paşam elden gitti yurdumuz
Gece gündüz ezberimiz virdimiz
Canımız kurbandır Gazi Paşaya
Ordular bunaldı, canına yetti
Aayak dolaştı tabaşa yetti
Yedi iklim, dört köşeyi dolaştı
Canımız kurbandır Gazi Paşaya.
(Yunan) Atinay?, döndürdü yönü
Kara taşa boyadılar al kanı
Gazi Paşa aldı orada ünü
Canımız kurbandır Gazi Paşaya.
Atın yürük olsun, kılıcın keskin
Dostların dost olsun, düşmanın mahzun
Seni gören düşman boynunu büksün
Canımız fedadır Gazi Paşaya
Bütün titredi cihan seraser
Kendini düşmana çarptı beraber
Ta İngiltere'ye gitti bu haber
Canımız kurbandir Gazi Paşaya
Ecnebiler der ki bu nasıl işler?
Bütün gördüğümüz hep kara düşler
Dünyayı boş demen dolu kardaşlar
Canımız fedadır Gazi Paşaya
Şimdicik seneyi ona getirdi

Tohum ekti, taze fidan yetirdi
Ölmüş Türkiyeyi cana getirdi
Canımız kurbandır Gazi Paşaya
Şimdi bayramımız mübarek olsun

Bütün Türkiyemiz şadolsun, gülsün (İzzet Ulvi 1934, s.93-96)

"Gazi Destanı", Millî Mücadele yıllarında Anadolu insanının duygu dünyasını açık biçimde yansıtmaktadır. Şiirde yer alan "Canımız kurbandır Gazi Paşaya" ve "Canımız fedadır Gazi Paşaya" dizeleri, sıradan bir övgü ifadesi olmaktan öte, bağlılık ve adanmışlık duygusunu dile getiren güçlü bir sesleniştir. Bu tekrarlar, halkın liderine duyduğu güveni ve mücadeleye katılma iradesini pekiştiren bir yapı oluşturmaktadır. Dizelerde görülen çağrı tonu, çaresizlik ile umut arasında gidip gelen bir ruh hâlini yansıtır. "Yetiş Paşam elden gitti yurdumuz" ifadesi, savaşın yarattığı endişeyi; devamındaki kararlı söylem ise direniş azmini göstermektedir.

Şiirde savaş yalnızca askerî bir çatışma olarak ele alınmamaktadır. Ordunun bunaldığı, yurdun elden gittiği kaygısının yaşandığı anlar anlatılırken; aynı zamanda yeniden toparlanma ve ayağa kalkma süreci de dile getirilmektedir. "Ölmüş Türkiye'yi cana getirdi" dizesi, yenilgi korkusundan zafer sevincine uzanan dönüşümü simgeler. Bu anlatım, Anadolu insanının büyük güçler karşısında yılmadan direnme iradesini ortaya koymaktadır. Batılı ordulara karşı verilen mücadelenin büyüklüğü özellikle "Ta İngiltere'ye gitti bu haber" gibi dizelerle vurgulanmakta; böylece zaferin yalnızca yerel değil, dünya çapında yankı uyandırdığı belirtilmektedir.

Bayrak, bayram ve sevinç imgeleri şiirin son bölümünde öne çıkar. Bayram coşkusu, savaşın ardından gelen huzur ve bağımsızlık duygusunu temsil etmektedir. "Bütün Türkiyemiz şad olsun, gülsün" dileği, ortak bir mutluluk arzusunu yansıtır. Bu ifade, aile kavramının ve toplumsal birlik duygusunun güçlenmesine işaret eder. Şiirde lider figürü yalnızca askerî bir komutan olarak değil, milletin umudunu ve geleceğini temsil eden bir şahsiyet olarak yer almaktadır.

Metnin dili sade ve doğrudandır. Bu sadelik, şiirin geniş halk kesimlerince anlaşılmasını kolaylaştırmakta ve duygunun doğrudan aktarılmasını sağlamaktadır. Savaşın sıkıntıları, fedakârlık ve sevinç aynı anlatı içinde yer bulur. Böylece "Gazi Destanı", Millî Mücadele döneminde Anadolu insanının korku ile cesareti, kayıp ile umudu aynı yürekte yoğurduğunu gösteren güçlü bir halk anlatısı niteliği kazanmaktadır.

Aşar Destanı

Hakkın vardır imamda, dininde
Gönlü malinde, tatlı canında
Muşta bey de kâtibi oldu yanında
Katil Ilyas senden alsun ibraham
Bildirli heziri yazdı iki katın
Kimisi dul karı, kimisi yetim
Eymirlinin dağını aldınmı satın?
Katil Ilyas canın alsın İbraham.
Ali İhsan derki zendir derdini?
Bildir ki hezirikaçtan verdiniz?
Hükümet yokmu ki aciz kaldınız
Bağınıza keşifçi gelsin efendim.
Ali Ihsan bey der ki emir yok bize

Fukaralar mühtaç oldu ököze

Üzüm alma emrini yazalım size.

Katil Ilyas canını alsın İbraham.

Avşarm içinde şirindir yapın

Satın aldım deye çıkartsan tapun (İzzet Ulvi 1934b, s.117)

"Aşar Destanı", Kalacıklı Hakkı'nın yalnızca savaş ve kahramanlık anlatılarıyla değil, gündelik hayatın ekonomik adaletsizlikleriyle de ilgilendiğini göstermektedir. Şiirde imam, bey, kâtip ve mültezim gibi yerel güç figürleri doğrudan anılmakta; köylünün vergi karşısındaki çaresizliği açık bir dille dile getirilmektedir. Dul kadınlar, yetimler ve fukaralar üzerinden kurulan anlatım, vergi uygulamalarının en çok savunmasız kesimleri etkilediğini göstermektedir. Ozanın beddua içeren ifadeleri, yalnızca bireysel bir öfkeyi değil, köylünün içten içe biriken tepkisini yansıtmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde uzun yıllar uygulanan Aşar vergisi, devletin temel gelir kaynaklarından biri olmakla birlikte, özellikle iltizam sistemi nedeniyle çeşitli suistimallere açık hâle gelmiştir. "Öşr" kelimesinden gelen aşar, teorik olarak ürünün onda biri oranında alınması gereken bir vergi türüdür. Ancak uygulamada mültezimlerin daha yüksek oranlarda vergi topladığı ve köylü üzerinde baskı kurduğu bilinmektedir (Asker ve Yıldız 2014, s. 177–182). Şiirde geçen "Bildirli heziri yazdı iki katın" gibi ifadeler, verginin artırılması ve keyfî uygulamalar karşısındaki rahatsızlığı ortaya koymaktadır. Bu durum, tarihî belgelerde tespit edilen şikâyetlerle örtüşmektedir.

Şiirin dili sade ve doğrudandır. Hukuki bir dile başvurmadan, beddua ve açık suçlama yoluyla adalet talebi dile getirilmektedir. Köylünün devlete değil; uygulamadaki adaletsizliğe ve yerel yöneticilere tepki gösterdiği anlaşılmaktadır. "Hükümet yok mu ki aciz kaldınız" dizesi, merkezî otoriteden beklentiyi ve adalet arayışını yansıtır. Bu yönüyle metin, yalnızca bir ekonomik sıkıntıyı değil, aynı zamanda adalet duygusunun zedelenmesini dile getirmektedir.

Kalacıklı Hakkı'nın bu şiiri, halkın vergi uygulamaları karşısındaki yaşanmış deneyimlerini doğrudan aktarması bakımından önemlidir. Millî mücadele destanlarında görülen coşkulu tonun yerini burada sitem, kırgınlık ve sert bir hesaplaşma almıştır. Böylece ozan, bir yandan vatan savunmasını dile getirirken, diğer yandan halkın gündelik hayatındaki adaletsizlikleri de görünür kılmaktadır. Taşpınar Mecmuası'nda yayımlanmış olması ise bu şikâyetin sözlü çevreden çıkıp yazılı bir kamusal alana taşındığını göstermektedir. Bu durum, Halkevlerinin yalnızca millî bilinci değil, toplumsal meseleleri de gündeme taşıyan bir yayın politikası izlediğini ortaya koymaktadır.

Şiirin biçimsel özellikleri de halk şiiri geleneğinin belirgin izlerini taşımaktadır. Dörtlükler hâlinde ilerleyen metin, hece ölçüsüne dayalı bir yapı göstermekte; kafiye düzeninde ise çoğunlukla yarım ve tam uyakların tercih edildiği görülmektedir. Uyak örgüsü, koşma ve destan türleri arasında geçişken bir yapı sergilemektedir. Beddua formunda tekrar eden "Katil İlyas canını alsın İbraham" gibi dizeler, hem ritmik bir bütünlük sağlamakta hem de sözlü icra ortamında kolay hatırlanabilirlik işlevi görmektedir. Şiirde imam, bey, kâtip ve mültezim gibi figürler sembolik bir anlam taşımakta; yerel güç odaklarını temsil etmektedir. "Sabanın demiri", "öküz", "tuz", "bağ", "tapu" gibi imgeler ise köylü hayatının somut unsurlarıdır ve ekonomik sıkıntıyı günlük yaşam nesneleri üzerinden görünür kılmaktadır. Beddua ve doğrudan hitap kalıpları, sözlü kültürde yaygın olan yüzleşme ve hesap sorma geleneğini yansıtmaktadır. Bu yönüyle şiir hem içerik hem de yapı bakımından halk edebiyatının canlı icra geleneğiyle güçlü bir bağ kurmaktadır.

''Ulus Ozanları: Deli Bekir'' İle İlgili Yazılar

Yazıda Afyon'a bağlı Senir köyünde doğan, okuyup yazması olmayan ve bugün nerde olduğu bilinmeyen bir kızının varlığı bilinen 1884-88 yılları arasında yaşadığı rivayet edilen, asıl mesleği eskicilik olan ulus ozanı Deli Bekir. Eşi vefat ettikten sonra ölünceye kadar başıboş yaşamıştır. Takma adı Harabi'dir. Ustası da Turabi'dir. Belediyenin açtığı medresede Dehşeti isimli ozanla birlikte gazel söylerler. Deyişlerini ozan her gün söyler, dem parası alır. Bekir sert dilli bir ozandır. Onun hicivleri padişaha, hacıya, hocaya, Ermeniye, Ruma esnafa, sevgilisine, softaya yani herkesedir. Adamın kendisine deli süsü vermesi dilinin belasından kurtulmak içindir. (Çerçel, 1934, s. 15-16).

Bekir'in deyişleri açık ve sert bir hiciv dili taşımaktadır. Şiirlerde hanedan, kadı, müftü, vezir ve şeyh gibi otorite figürleri doğrudan hedef alınmakta; köylünün alın terinin sömürüldüğü açıkça dile getirilmektedir. Bu yönüyle metinler yalnızca bireysel bir öfke değil, dönemin sosyal yapısına yönelik bir durum tespiti niteliği taşımaktadır. Tekke çevresinin "fiskü fücur yatağı" olarak anılması, dinî otoritenin sorgulanabilir olduğuna dair güçlü bir halk söylemini yansıtmaktadır. "Kadı da müftü de kesesini doldurur" biçimindeki ifadeler, din görevlilerinin adalet dağıtma rolü ile pratikteki uygulamalar arasındaki çelişkiye işaret etmektedir. Bu açık eleştiri, Anadolu insanının sözünü sakınmayan ve haksızlık karşısında sesini yükselten bir geleneğe sahip olduğunu göstermektedir. Şöyle demektedir:

Bizleriz eşrafa hanedan deyen

Eşek başlarından birkaç dost beyen

Kürklüyü azleder kepenek geyen

Inceyi mars eden kubat değil mi?

Ona göre tekkeler birer fiskü fürar yatağıdır. Tekke halkı bir anlamda göz boyar,

«Kadı» da «Müfti» de kesesini doldurmak peşindedir.

Mevlâm bırakmasın ağzından tadı,

Varmı domuz gibi yırtıcı kadı,

Düzce ceremenin keşfiyye adı

Halkı nasıl soyup soğan eyledi

Bekir'in şiirlerinde din karşıtlığı değil; dinin çıkar aracı hâline getirilmesine yönelik bir tepki söz konusudur. Bu yönüyle halk dindarlığı ile gösterişe dayalı, çıkar merkezli dindarlık arasında bir ayrım yapılmaktadır. Günümüzde "medyatik dindarlık" ya da dinin kamusal görünürlük üzerinden araçsallaştırılması tartışmaları düşünüldüğünde, bu eleştirel tavrın tarihsel bir süreklilik taşıdığı söylenebilir. "Selam verdim rüşvet değildir diye almadılar" anlayışına benzer biçimde, Bekir'in dizelerinde de adalet mekanizmasına yönelik güvensizlik ve yozlaşma eleştirisi dikkat çekmektedir.

Biçimsel olarak şiirler koşma geleneğine bağlıdır; dörtlük yapısı, hece ölçüsü ve yarım-tam uyak kullanımı sözlü icra ortamına uygun bir ritim oluşturur. "Beğenmez" redifli tekerleme, tekrar yoluyla hem alaycı tonu güçlendirmekte hem de hafızada kalıcılığı sağlamaktadır. Şiirde kullanılan semboller dikkat çekicidir: "Kürklü" ve "kepenek" karşıtlığı sınıfsal ayrımı; "eşek başı" ve "domuz" benzetmeleri ahlaki çöküşü; "keşfiyye" ve "cereme" gibi terimler ise hukuki görünüm altında yapılan baskıyı simgelemektedir. Bu imgeler, soyut eleştiriyi somut ve çarpıcı hâle getirmektedir.

Bekir'in yazılı bir eser bırakmamış olması, şiirlerinin sözlü dolaşım içinde yaşadığını göstermektedir. Bu durum, halkın gündelik deneyimlerini doğrudan dile getiren metinlerin yazılı kültüre sonradan aktarıldığını düşündürmektedir. Taşpınar Mecmuası'nda yayımlanması ise bu eleştirinin yerel sözlü çevreden çıkarak daha geniş bir kamusal alana taşındığını göstermektedir. Böylece Bekir'in deyişleri, yalnızca bir hiciv örneği değil; Anadolu insanının adalet, din ve yönetim anlayışına dair açık sözlü bir tanıklık niteliği kazanmaktadır.

Bir elif çıkmaz karnını yarsam

Yanıldır seni bir sual sorsan

Evliya sanırsın başında dursan

Kendinden başka bir imam beğenmez

Bekir Sincanlı nahiyesine bağlı Sinir köyünde vefat etmiştir. Anbanazlı Şahan oğlu Bekir'in çırağı defnetmiştir. Bu bilgiler Süleyman Hilmi Göncer tarafından verilmiştir. (1935, s. 45-47)

Bekir'in yaşadığı Abdülhamid dönemi baskısına dair bir hicvi bulunmaktadır.

P..., P... şöhreti buldu,

İşimiz sahibi zamana kaldı

Hırsızlık muteber baş sanat oldu,

Nasi ayıplıyacak lisan kalmadı. (1935, s. 64)

Harabi maşuka ermezse elim

Aduvvi nabekâr bükerse belim

Son demde yahu demezse dilim

Ki olsun bu canım hebaenmensur (1936, s. 200)

Şiirlerinin son dörtlüklerine bakıldığında Deli Bekir'in mahlasının Harabî olduğunu da görebilmekteyiz. (Onar 2018, s. 156)

Deli Bekir'in Abdülhamid dönemine ilişkin hicvi, dönemin siyasal baskı ortamına yönelik açık bir tepki taşımaktadır. "Hırsızlık muteber baş sanat oldu" dizesi, ahlaki ölçülerin tersine döndüğüne dair güçlü bir sitemdir. Şair, düzenin bozulduğunu, doğruluğun değer kaybettiğini ve dili ayıplamaya yetecek sözün kalmadığını ifade etmektedir. Bu söylem, yalnızca bireysel bir hoşnutsuzluk değil; halkın yönetime karşı biriken rahatsızlığının dışavurumudur. "Harabi" mahlasıyla biten dörtlükler, şairin kendini yıkılmış, incinmiş ama susmamış bir ses olarak konumlandırdığını göstermektedir (Onar 2018, s. 156).

Bekir'in şiirlerinde hiciv belirleyici bir damardır. Yönetici sınıfa, din adamlarına ve yerel güç odaklarına yöneltilen eleştiriler doğrudan ve serttir. Ancak bu sertlik kaba bir öfkeye dönüşmez; alay ve ince ironi ile dengelenir. Taşlama geleneğinin tipik özellikleri metinlerde açık biçimde görülür. 8'li ve 11'li hece ölçüsü kullanımı, dörtlük düzeni ve yarım–tam uyak tercihleri şiirleri sözlü icra ortamına uygun kılar. Mani söyleyişine yaklaşan kısa ve vurucu dörtlükler ile destan tonuna yaklaşan daha geniş anlatımlar arasında geçişler bulunmaktadır.

Yerel ağız özellikleri ve deyimlerle örülü ifadeler, metinlerin doğrudan halkın içinden çıktığını hissettirir. “Hırsızlık”, “muteber”, “lisan kalmadı” gibi kelimeler ahlaki çöküşü simgelerken; “bükerse belim” gibi ifadeler ezilmişlik duygusunu somutlaştırır. Bu imgeler, soyut siyasal baskıyı gündelik hayatın diliyle görünür hâle getirir.

Taşpınar Mecmuası’nda yayımlanmış olması, Bekir’in sözlü çevrede dolaşan eleştirilerinin yazılı kültüre taşınmasını sağlamıştır. Böylece halkın itirazı, dar bir sözlü çevrede kalmamış; kayıt altına alınarak daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Bekir’in şiirleri bu yönüyle yalnızca bireysel bir hiciv örneği değil; Anadolu insanının yönetim, adalet ve ahlak anlayışına dair açık sözlü bir tanıklık niteliği taşımaktadır.

‘‘Afyonlu Büyük Ozan Abdurrahim -Hayatı ve Eserleri’’ İle İlgili Yazılar

Taşpınar Dergisi’nde (1935, s. 83–85) yer alan bilgilere göre 500 yıl önce kaleme aldığı vakfiyyenamesinde belirttiği gibi Afyonlu mütevazı bir halk ozanıdır. Vakfiyesinde Mevlâna Alaettin diye adı geçen babası Afyon’un en zengin alim adamlarından birsidir. Halk arasında Mısri diye anılmaktadır. O zamanki tarih ve tezkere kayıtlarında alimlere “Mevlâna” diye vasıf verildiğine göre Alaettin de tahsil gördüğünü ve bilgisini artırmak için Mısır’a gittiğini Afyon’da Mısri, Mısırlı adıyla anıldığı tahmin edilebilir. Uzun zaman vatanından ayrı kalanlar için bu şekilde adlar meşhurdur. Afyon’un emekli hocası İbrahim Çerçel Cezayir’in Çerçel şehrinden Afyon’a geri dönmüştür. Bu sebeple şehrin adı, soyadı olarak kullanılmaktadır. Evliya Çelebi ona kendi adıyla Abrürrahim Sultan demektedir. “Söyleden Abdürrahimi aşk imiş Daima yarü nedimi aşk imiş”

Şeyyad Hamza’nın kızına ait mezar taşı Rıfkı Melul Meriç tarafından incelenmiştir. Kızının mezar taşından hareketle Akşehir ve havalisi civarından olduğu kızını Akşehirli birine verdiği, ömrünün son günlerini orada geçirip vefat ettiği sonucu çıkarılabilir. Mezarının Akşehir’de kızının mezarının yakınında olabileceği, mezar taşları ve toprakların temizlenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ankara’nın Beypazarı ilçesinde müderris olmasından sonra giderek Akşemsettin’den ders alır. Tarihi belli olmamakla beraber ilk belge Nefehatül’ün de vardır. Akşemseddin’e 2. Murat zamanında ve İstanbul’un fethinden 15 sene evvel katılmış ve onun yareni olmuş, gösterdiği sadakat ile kendini oğullarından fazla sevdirmiştir.

Akşemseddin zamanının en kuvvetli hekimi, lokmanı imiş. Ozan bu büyük Türk’e kavuştuktan sonra onun hakkında duyduğu ilişik ve sonsuz hayranlığı “Vahdedname„sinde şu “Oldum ol “şems„i hakikat mahremi. Çün mürebbi oldu ol pertev bana Bahş kıldı bir vücudi nevbana” mısralarıyla bildirir. 1458’de Akşemseddin Göynük Torbalı’ya, Abdürrahim Afyon’a dönmüştür. (1935, s. 138-141)

Abdurrahim’in Afyon’a bekâr olarak döndüğü ve dönüşünde bacısı Hacı Bulan’ın yanında bulunduğu bilinmektedir. Uzun bir ayrılığın ardından kaleme aldığı Vahdetname’yi hemşehrilerine bir dönüş hediyesi olarak sunması, onun memleketle kurduğu duygusal bağın güçlü olduğunu göstermektedir. Metinlerinden hareketle yaklaşık 45–50 yaşlarında olduğu anlaşılmaktadır. “Ey diriga bulmadım âlemde yâr / Ömri zayi geçti, kip olmadı kâr” dizeleri, hayatın faniliği karşısında duyulan içsel kırgınlığı ve geçip giden yılların muhasebesini yansıtır. Bu ifadelerde yalnızlık duygusu ile dünyevi kazançtan uzaklaşma bilinci iç içe geçmiştir. Şair, bireysel tecrübesini tasavvufi bir sorgulama zeminine taşımakta; ömrün boşa harcanmaması gerektiğine dair bir uyarı tonunu sezdirerek iç dünyasındaki arayışı görünür kılmaktadır.

Büyük eseri Vahdetnamesi’nin başında hocası Akşemseddin’in sağ olduğu, hocasının 1460 da vefat ettiği esrin bitiş tarihinin de 1463 olduğu göz önünde bulundurulursa eserin beş altı yıllık bir süreçte tamamlandığı görülebilir. Ozan, hocasından aldığı bilgileri aktarmaya çalışırken bir yandan da dünya işlerini yoluna koymaya çalışmış bir arda dirliği kurmuştur. Buradan da anlaşılacağı üzere Şehreküstü ve Arap Mescidi mahallesinde bir evi bulunmaktadır. Daha sonra niyaz sultan, hanım şah olarak adlandırılacak olan kızı Niyaz dünyaya geliyor. Ey oğul, ey püser sözlerinden

anlaşılmaktadır ki Vahdetnamesi'nde Niyaz adlı bir kişi olduğunu, tüm mal ve mülkün yönetimini ona bıraktığını, tüm eğitimini bizzat kendisinin verdiği anlaşılmaktadır. Ölümünden sonra da eşlerinin rahat etmesi için her birine ayrı ev bıraktığı görülmektedir. Dönemin arda kurumu içinde Abdürrahim'in sağ kolu Kasım Paşa olur. Afyondaki Mısri Camiini ve Alaca Hamamını yaptırır. Bağlılık ve güveni sebebiyle Kasımpaşa'nın oğlu Sofu Çelebi ile kızı Niyaz evlenir. İstanbul'un fethinden yaklaşık on beş yıl sonra Mahmut Paşa, Karaman Oğulları üzerine düzenlenen seferde Pir Ahmedi'yi mağlup eder; ancak onu yakalamak ya da ortadan kaldırmak yerine geri çekilerek Karahisar'a yönelir. Bu süreçte, eski dostu Abdurrahim ile karşılaşır ve bir süre onun konağında ya da kendi çadırında konaklayarak manevi bir sükûnet içerisinde Afyon'da birkaç ay geçirir. Bu sırada, Bizans kökenli Rum Mehmed Paşa, Fatih Sultan Mehmed'e karşı siyasi entrikalar yürütmektedir. Mahmut Paşa'nın Karaman Oğulları'nı tümüyle bertaraf etme fırsatını değerlendirmemesi, Pir Ahmedi'yi affetmesi ve cezalandırmaması, onun vezaret görevinden azledilmesine neden olur. Bunun sonucunda Mahmut Paşa, Gelibolu Mutasarrıflığı'na atanarak Afyon'dan uzaklaştırılır (1935, s. 155-158).

Afyonlu Ozan Abdurrahim'in hayatına, yapıtlarına ve mirasına baktığımızda, onun hem dini alanda hem de edebiyatta ne kadar önemli bir şahsiyet olduğunu görüyoruz. Afyon'a yerleştikten sonra başka bir yere gittiğine dair bir bilgiye rastlanmazken, Akşemseddin'i veya kabrini ziyaret etmiş olması da akla yatkın bir ihtimal. Gedik Ahmed Paşa ile arasında doğrudan bir ilişki olup olmadığı kesin olmasa da Paşa'nın o dönemde Afyon'a cami, medrese gibi yapılar yaptırdığı ve şehirle sıkı bir bağ kurduğu biliniyor. Abdurrahim, vefatından sonra türbesinin cami ile birlikte anılmasını vasiyet etmiş ve vakfiyesinde de bu konuya özellikle dikkat çekmiş. Vakfiyede isimleri tek tek yazan 159 kitap, onun ne kadar bilgili ve erdemli bir kişi olduğunu gösteriyor; kitaplarının korunması için Dede Balı Oğlu Ahmed'i görevlendirmesi de bu eserlere verdiği değeri ortaya koyuyor. Fakat maalesef, bu kitaplardan hiçbirisi günümüze kadar ulaşamamış. Osmanlı kaynaklarında adı geçen Münyetü'l-Ebrar ve Gunyetü'l-Ahyar, Tercümei Kaside-i Raiye ve Vahdetname isimli eserlerinin tamamı Türkçedir ve bunlardan sadece Vahdetname günümüze ulaşmayı başarmıştır. Münyetü'l-Ebrar'ın bir nüshası Murat Molla Kütüphanesi'nde, diğeri ise Ali Emirî Kütüphanesi'nde bulunmaktadır ve bu eser, Akşemseddin'in isteği üzerine çevrilmiştir. Vahdetname ise ozanın en büyük yapıtıdır; tasavvufi temellere dayanan bu eser, Abdurrahim'in engin bilgisini, ahlaki duruşunu, inancını ve şairliğini gözler önüne seriyor. Eser, 865 H. (1460) senesinde Afyon'da kaleme alınmış ve Ali Bey Deresi'nde, doğayla iç içe bir ortamda tamamlanmıştır. Vahdetname, yalın Türkçesi, derin içeriği ve tasavvufi yapısı sayesinde hem o dönemin halk edebiyatı hem de dini düşüncesi açısından büyük bir öneme sahiptir.

Adından da anlaşılacağı üzere, hakikatin vahdete irca edilmesi, yani tekliğe ulaşılması fikri ön plandadır. Bu eser, belki de o dönemde, özellikle tasavvuf ilminde yazılmış ilk Türkçe örneklerden biridir. Ancak Abdurrahim, sadece tasavvuf düşüncelerini izah etmekle yetinmemiştir; eseri, birçok hikâye, ahlaki öğütler, sağlık, siyaset ve sosyal meselelerle ilgili verdiği tavsiyelerle süslemiş ve zenginleştirmiştir. Ayrıca her konunun başına, birer ayet, hadis veya Arapça vezinlerden birer parça ekleyerek Arapçadaki derinlik ve enginliği de göstermiştir. Vahdetname, mesnevi tarzında yazılmıştır ve 4000'den fazla beyit içermektedir. İfade sade ve temizdir, herkesin anlayabileceği bir üslupta kaleme alınmıştır ki, eserin en önemli meziyetlerinden biri de budur. (1935, s. 26-30)

Yazıda ozanın ailesine dair belgelere yer verilmektedir. 815 H. tarihli bir vakfiyede, "Hisar Bey Sübaşı bin elmerhum Eyynehan Bey tarafından Ahi Efendi bin Ahi Mehmet bin elmerhumülmağfur..." şeklinde ifade edilen nam zâtın, adil ve tanınmış şahitlerden biri olarak gösterilen kişilerin arasında Ali Bin Mehmet bin Aliyılmısri yer almaktadır. Bu şahidin, Ozan ailesinden ve amca oğullarından biri olduğu kabul edilirse, geçmişe dönülerek, Ozan'ın doğduğunda 70-80 yıl önce Mısri soyadına sahip bir varis bulunduğu anlaşılmaktadır.

Taşpınar dergisinin eski sayılarında da belirtildiği gibi, Ozan'ın Afyon'a döndükten sonra Akşemseddin'i veya kabrini ziyaret ettiği bilgisi, ünlü Osmanlı tarihçisi Âli'nin Künhü'l-Ahbar adlı yapıtının 128. sayfasında şöyle aktarılıyor: "Abdurrahim. . . Bunlar, Akşemseddin'in halifelerindendir, Mısrîzâde diye tanınan Aziz'dir. Aslen Karahisarlı olup, sonrasında Aziz'in (Akşemseddin) hizmetine girmiştir. Çeşitli çabaların ardından hilafet makamına geçerek tasavvufla ilgilenmiş, Vahdetname isminde bir eser yazmıştır, bu eserden de anlaşıldığı üzere. . . Anlatılanlara göre, Akşemseddin vefat ettikten sonra, uzaklarda cenazesine yetişmek için can atmıştır. Gelişinden sonra çok ağlayıp günlerce yas tutmuştur. . . " Ek olarak Menakıb-ı Akşemseddin'de, Akşemseddin'in 863 H. yılı Rebiülâhir ayının sonunda vefat ettiği, kısa bir süre sonra da halifesi Şeyh Abdurrahim'in geldiği belirtiliyor. Her iki kaynak da Ozan'ın Akşemseddin'e duyduğu derin saygıyı gösteriyor. Ozan'ın vakfiyesinde, eşleriyle ilgili bir maddede "Vakıf sahibinin eşlerinin her birine, kendi paylarından ayrı olarak birer dirhem verilecektir. Bu eşlerden biri ölürse, onun payı vakfın kızına kalacaktır. . . " ifadesi yer alıyor. Ayrıca Şehre Küstü Mahallesi'ndeki evlerin, kızına bırakılması ve eşlerin de bu evlerde yaşamaya devam edebilmesi, aile bireylerinin yaşam düzeni açısından önemlidir. Vakfiyeyi düzenleyen kadının ismi "Ali Oğlu Mevlâna Mehmet" olarak geçiyor. Aynı belgede, bir arazinin sınırları anlatılırken "Batı tarafı, Mevlâna Alaettin'in mirasçılarının arazisine. . . " deniyor. Daha önceki yazılarda adı geçen kardeşi Muslihittin ve kız kardeşi Hacı Bula gibi isimlerden oluşan mirasçı listesi, muhtemelen annesi veya babası tarafından akrabalarını da kapsıyor (1936, s. 65–66). Ozan, 4198 dizeden oluşan Vahdetname isimli eserini, Mevlid yazarı Süleyman Çelebi gibi halkın anlayabileceği bir dille, 11 heceli "failâtün, failâtün, failât" ölçüsüyle yazmıştır. Eserin ana teması tasavvuf olmakla birlikte, halkın sağlığı ve iyiliğiyle ilgili bölümler de içeriyor. Bu kısımlar, tasavvufî kurallardan ziyade o dönemin halkının yaşamına yönelik basit, eğitici ve kullanışlı öğütler veriyor. Kitap Ozan'ın münacaat mahiyetinde bir yazı ile başlar. Burada, Ozan sıkça tasavvuf gözlüğünü takarak ifade ettiği düşünceleriyle, derinlikli bir anlam ortaya koyar. (1936, s. 87-89)

Ozanın 115 dizeden oluşan Na‘at-ı Seyyidü’l-Mürselîn adlı şiiri, Peygamber Efendimize duyduğu derin sevgi ve hürmetin ifadesidir. Şiirde Miraç hadisesi Burak ve Cebrâil figürleri üzerinden anlatılmakta; bu semboller aracılığıyla Peygamber’in manevî yüceliği dile getirilmektedir. “Uyluğu altında cennetten Burak / Cebreil olmuş rikâbında yayak” dizeleri, yükselişi ve kutsallığı görsel bir sahne hâline getirir. Burak göğe yükselişi; Cebrâil ise ilahî rehberliği temsil etmektedir. Bu anlatımda fiziksel bir yolculuktan çok manevî bir yükseliş vurgusu öne çıkar. Ozan, Peygamber’i yalnızca tarihsel bir şahsiyet olarak değil, hakikate ulaşmanın en yüce rehberi olarak konumlandırmaktadır.

Şair, şiirlerindeki ilhamı “Periişiir” kavramıyla açıklamakta ve faydalı eserlerin içsel bir uyanışla yazılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu anlayış, sözün kaynağını beşerî yetenekten ziyade manevî bir ilhama bağlayan tasavvufî geleneğin izlerini taşımaktadır. Şehit Mahmut Paşa’ya ayırdığı 32 beyitlik methiye bölümü de bu bağlamda değerlendirilebilir. Ozan, Mahmut Paşa’yı ilim ve hüner erbabının destekçisi olarak görmekte; ona “övgü çiçeklerinden bir çelenk” sunduğunu dile getirmektedir. “Hak Cenabının mahzenidür eylesün; / Babın erbabı hüner pür eylesün!” dizeleri dua ve temenni niteliğini birlikte taşımaktadır.

“Bu muharrikten çün erdi ruha şevk / Verdi can mağzine canlar canı zevk” ifadeleri ise eserin yazılış sürecine dair içsel bir coşkuyu yansıtmaktadır. Şair burada kaleme sarılışını bir ruh hareketi olarak tasvir eder. Böylece metin, yalnızca bir övgü şiiri değil; manevî heyecanın söz hâline dönüşmesi olarak anlam kazanır. Bu yönüyle şiir, klasik na‘t geleneğiyle halk söyleyişinin birleştiği bir noktada durmakta; Peygamber sevgisini sade fakat derin bir dille dile getirmektedir.

....Beş kapulu bir evin vardır: hayat!

Bir kapunuzdır ki Görür çok acep,

Ekser idrakâtma odur sebep.

Biri Kulak dır ki dinler çok kelâm,
Bilinür anınla ma'nalar temam !
Biri Burun kim yayılmak ana hu,
Zevk eder andan dimağ u dil kohu !
Biri El dir anda tutmak lezzeti
Var anınla bilinür yumşak, katı.
Biri Ağız dır ki anınla müdam
Bildirir lezzetlerini her taam.
Dinledin çün zahiren budur havâs...

Şairin "beş kapulu bir ev" benzetmesi, insan hayatını duyular üzerinden açıklayan sembolik bir anlatımdır. Hayatın bir eve benzetilmesi, insan bedeninin geçici fakat anlam taşıyan bir mekân olarak düşünülmesine imkân verir. Göz, kulak, burun, el ve ağız bu evin kapılarıdır. Her kapı dış dünyadan iç dünyaya açılan bir geçit olarak tasvir edilmektedir. Görme, işitme, koklama, dokunma ve tat alma duyuları yalnızca fiziksel algı araçları değildir; bilginin ve idrakin kaynağı olarak gösterilmektedir. "Ekser idrakâtıma odur sebep" dizesi, duyuların insanın anlam dünyasını şekillendirdiğini vurgular. Böylece şair, insanın hakikate ulaşma sürecini duyular üzerinden kurar.

Bu anlatım, tasavvufî düşüncede yer alan "zâhir–bâtın" ayrımını çağrıştırmaktadır. Şair, zahirî duyuların işlevini anlattıktan sonra "Dinledin çün zahiren budur havâs" diyerek okuru daha derin bir anlam katmanına davet eder. Duyular dış dünyanın bilgisini taşır; fakat asıl mesele bu bilginin iç dünyada nasıl yorumlandığıdır. Beş kapı, insanın kendini tanıma yolculuğunun başlangıç noktasıdır. Böylece beden, ruhun eğitim gördüğü bir mekân olarak anlam kazanır.

Şairin "derdi sevme" anlayışı bu içsel yolculuğun önemli bir parçasıdır. Dert, yalnızca acı değil; olgunlaşmanın ve derinleşmenin kapısıdır. Fuzuli'den önce derdi sevdiğini dile getirmesi, ıstırabı bir eksiklik olarak değil, hakikate yaklaşmanın yolu olarak gördüğünü gösterir. Bu bakışta sıkıntı, insanı arındıran ve iç dünyasını genişleten bir tecrübedir. Sade ve doğrudan söyleyişi, bu düşünceyi halkın kavrayabileceği bir zemine taşır. Şair, duyuların dünyası ile kalbin derinliğini aynı anlatıda buluşturur.

Derdi gözle, gayriye, kılma heves,
Derd dir derd ehline derman pes.
Derd bu gönlümüzün dermanıdır,
Canımızın derd ulu mihmamdır.

"Derd bu gönlümüzün dermanıdır / Canımızın derd ulu mihmandır" dizeleri, şairin ıstıraba bakışını açık biçimde ortaya koymaktadır. Dert, burada kaçılması gereken bir yük değil; kalbe gelen değerli bir misafir olarak tasvir edilmektedir. "Mihman" benzetmesi, acının geçici ama öğretici bir uğrak olduğunu düşündürür. Şair, derdi insanı yıpratan bir eksiklik olarak değil, ruhu olgunlaştıran bir imkân olarak görmektedir. Bu yaklaşımda sıkıntı, iç dünyayı genişleten ve insanı kendi hakikatiyle yüzleştiren bir tecrübe hâline gelir. (1936, s. 138–141).

Dert ile dermanın aynı kaynaktan doğduğu fikri, halk şiirinde sıkça karşılaşılan bir anlayışı yansıtır. Acı, insanı arındıran ve kalbi diri tutan bir unsur olarak kabul edilir. Şairin ifadesinde dert,

kalbin devasıdır; çünkü insanı gafletten uyandırır ve iç muhasebeye yöneltir. Bu düşünce, dünyevî heveslerden uzaklaşmayı ve içsel derinliği tercih etmeyi öğütleyen bir bilgelik taşır. Böylece dert, yalnızca bireysel bir duygu değil; insanın manevî gelişiminde yol gösterici bir deneyim olarak anlam kazanır.

Ozan, alışılagelmiş şarkı ustalarının aksine, günümüzün insanı merkeze alan bir yaklaşımla bireyin kendi kararlarını vermesini ve sorumluluk almasını vurgular. " "Pendin evvel sen tut ey Abdurrahim, Ta sözün ola müessir sen hâkim. Kendi pendinde kim olsa istivar, Gayri kimselere ide pendkâr."" mısralarında olduğu gibi, bir kimsenin öncelikle kendine nasihat etmesi gerektiğini, ancak bu sayede başkalarına söylediği sözlerin tesirli olacağını dile getirir. Bu düşünce, halk bilimi açısından incelendiğinde, halk arasındaki yaygın inanış olan "kendini tanıyan başkasını da tanır" prensibiyle uyum içindedir. Halk edebiyatında sıkça karşılaşılan, atasözü niteliğindeki öğütlerde de bireyin kendi hareketlerine hâkim olması en önemli meziyetlerden biri olarak sunulur. Ozanın bu dizeleri, yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk duygusunu da içeren bir halk felsefesine yaslanır. Bunun yanı sıra, bu türden dizeler, toplumda nesilden nesile aktarılan ve toplumsal davranış biçimlerini yönlendiren sözlü kültür unsurları arasında bulunur.

Ozan'ın anlatımı özellikle Mansur'un yaşamı üzerinden anlam kazanır. Sanrak adıyla bilinen bu düşünür, halk tarafından dışlanır ve hapse atılır. Ancak Mansur, burada 400 kişiyi özgürleştirdikten sonra kaçmayı onuruna aykırı bulur. İnancında sabırlı ve kararlıdır. Üzerine atılan taşlar ona zarar vermez. Fakat bir müridinin korkuyla attığı gül, onu derinden yaralar. Ozan, bu olayı sade ve içten bir dille aktarır.

Ozan, "Cem'olup Hallacı halkı bişumar, Dare getirdiler ol dem harü zar. / Halk âlemler oluben kaygulu, Taş urun deyu kıldı gılu! " mısralarında, halkın Hallâc-ı Mansur'dan duyduğu nefreti ve korkuyu dile getirir. Büyük bir kalabalık toplanıp ona taş atmaya niyetlenir. Fakat Ozan, hadisenin tasavvufi boyutuna inerek, atılan bu taşların Hallâc'a tesir etmediğini vurgular. "Aldı her şahs ana attı bir hacer, Dediler şer'e mutıiz serbeser" dizesiyle, halkın bu saldırısını anlatırken, şeriat ile hakikat arasındaki çatışmayı göz önüne serer. Bu anlatım, sadece tarihi bir olayı değil, aynı zamanda inanç sistemleri içindeki derin anlaşmazlıkların da şiirsel bir yansımasıdır (1936, s.158–162).

Ozan, hak, hakikat, arif, irfan, marifet, kanaat, tabiat, hılkat, sebat, sükût, hayır, ihsaniyet, ilim gibi temel tasavvufi ve ahlaki kavramları sade ve anlaşılır bir dille işleyerek halkı bilinçlendirmeyi amaçlamıştır (1936, s. 185–190). Ayrıca dostluk, düşmanlık, faydalı olmak, incinmek, incitmek, arkadaşlık, komşuluk ve iftira gibi toplumsal ilişkilere dair öğretici dizelere de yer vermiştir (1936, s. 207–210). Halkbilimi açısından değerlendirildiğinde, Ozan halkın inançlarını, ahlaki değerlerini ve tasavvufi görüşlerini halk diliyle aktaran bir kültür taşıyıcısıdır. Şiirlerinde bireysel ahlak, toplumsal normlar ve mistik düşünce iç içe geçmiştir. Edebi olarak ise geleneksel tasavvufi halk şiiri biçimleriyle derin anlamlar sunmayı başarmıştır. Bu yönüyle halkla inanç arasında bir köprü işlevi görür.

Ozan, eserinin ruhani bir destekle oluştuğuna inanır; doğru anlaşıldığında eksiksiz olduğunu belirtir, fakat bir eksiklik görülürse bunun okuyucunun idrak seviyesiyle ilgili olabileceğini söyler. Okuyucuyu yalnızca görünene değil, derin anlamlara ulaşmaya çağırır. Şüpheden uzak durulmasını ve hakikatin arayıcısına güvenilmesini tavsiye eder. Kendi eksiklerini kabul ederek, okuyucudan bu kusurları bildirmesini ister. Son olarak, kendini kusurlu biri olarak tanımlayıp sözlerini bir mürşid-i kâmili anarak tamamlar ve Tanrı'dan yardım dileyerek eseri dua ile sonlandırır, son bölümünde ise anlamın yaradan ile varlıkla mana kazanacağını biz insanoğlunun eksik olduğunu kâmil insan olabilmek için çabalamak gerektiğini belirtir (1936, s. 237).

Eserin 865 H. yılında tamamlanmış olması, Abdurrahim Efendi'nin XV. yüzyılın ikinci yarısında faal olduğunu göstermektedir. Bu tarihten sonra da yazmaya devam ettiği anlaşılmakla birlikte, eserlerinin büyük kısmı günümüze ulaşmamıştır. Günümüze intikal eden metinlerden biri, Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesi'nde 1274 numarada kayıtlı eski bir tefsir nüshasıdır. Bu metinde yer

alan “Ne kul kim ola başında habibin aşkı sevdası / Saadet tacın urmuştur bilin başma Mevlası” dizeleri, şairin aşkı dünyevî bir duygu değil, ilahî yakınlığın göstergesi olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Aşk, burada insanı yücelten ve saadetle taçlandıran bir manevi kuvvet olarak tasvir edilmektedir.

Abdurrahim’in metinleri, yalnızca dönemin düşünce dünyasına değil, aynı zamanda onun içsel yönelişine dair ipuçları sunmaktadır. İlahi aşk, fanilik, kulluk bilinci ve manevî arınma temaları yazılarında belirgin bir şekilde yer almaktadır. Günümüze ulaşmayan eserlerinin varlığına dair işaretler, üretim alanının mevcut metinlerden daha geniş olduğunu düşündürmektedir. Bu durum, yazma eser kütüphanelerinde veya özel koleksiyonlarda henüz tespit edilmemiş nüshaların bulunabileceği ihtimalini de akla getirmektedir.

Şer‘iyye sicillerinde adına rastlanması ve çeşitli vakıflar kurduğuna dair kayıtlar, Abdurrahim Efendi’nin şehir hayatında etkin bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Camilerde Kur’an okutulması amacıyla mal ve para tahsis etmiş olması, dinî hizmetlere verdiği önemi ortaya koymaktadır. Evliya Çelebi’nin Seyahatname’sinde camiden söz edilmesi, yapının bir dönem yerel sınırları aşan bir bilinirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Buna karşılık günümüzde caminin geçmişine dair bilginin zayıflamış olması, tarihsel hafızanın zamanla silikleşebildiğini düşündürmektedir.

Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesi’ndeki kayıtlar, Hicrî 1209 yılında meydana gelen büyük depremde İmaret Camii ile Abdurrahim Efendi Camii’nin ağır hasar gördüğünü ortaya koymaktadır. Hicrî 1210’da İmaret Camii onarılmış; ancak Abdurrahim Efendi Camii yeniden inşa edilmemiş ve zamanla ortadan kalkmıştır. Bu durum, fizikî yapının kaybıyla birlikte hatıranın da zayıfladığını göstermektedir. Mısırlı oğlunun su dağıtımına ilişkin kaleme aldığı metin ise yerel idare, vakıf kültürü ve toplumsal dayanışma açısından dikkat çekici bir belgedir. Bu tür metinler, şehir tarihinin sosyal ve kültürel boyutunu anlamada yazılı tanıklık işlevi görmektedir (1936, s. 6–8).

Abdurrahim’in şiirleri tasavvufî içerikleriyle öne çıkmaktadır. Tanrı–insan ilişkisi, kader, ahlak ve içsel arınma temaları yalın bir dille işlenmektedir. İlahi ve nefes türündeki metinleri, sözlü geleneğin anlatım özelliklerini taşımakta ve geniş bir dinleyici kitlesine hitap etmektedir. Taşpınar Mecmuası’nda yer alması, Halkevleri yayınlarının inanç temelli halk edebiyatına da alan açtığını göstermektedir. Bu şiirler, tasavvuf düşüncesinin halk dilindeki ifadesini belgeleyen metinler olarak değerlendirilebilir. Vahdetname ise tasavvufî ve ahlakî öğretileri sistemli bir biçimde ele alan bir metin olarak, şairin düşünce çerçevesini daha kapsamlı biçimde ortaya koymaktadır.

Abdurrahim Efendi’nin cami, medrese ve hayır kurumlarına sunduğu katkılar, onun yalnızca şiir yazan bir isim olmadığını; şehrin dinî ve kültürel hayatında da etkin bir rol üstlendiğini göstermektedir. Bu bakımdan şiirleri ve tasavvufî görüşleri, bireysel inanç dünyasını ve yerel toplumsal yapıyı anlamada temel kaynaklar arasında yer almaktadır.

Sandıklılı Fikrî’nin Hayatı ve Folklorik Konumu

Sandıklı’nın Ece Mahallesi’nden Miminzâde Mehmet Efendi’nin mahlası Fikrî’dir. Şairin tevellüdü, bir koşmasının sonunda “1302’de 41 yaşına girdim” ifadesinden hareketle 1260 (H.) olarak hesaplanmaktadır. 1292 Plevne Harbi’ne muvakkat mülâzım olarak iştirak ettiği; bozgun sonrası dört arkadaşıyla İstanbul’a giderek Acem Hanı’na yerleştiği belirtilmektedir (Naci, 1933, s. 209). Endişeler ortadan kalktıktan sonra Dinar’da mektep hocalığı yaptığı ve çocuksuz olarak vefat ettiği yine aynı kaynakta ifade edilmektedir.

Taşpınar Mecmuası’nda yayımlanan biyografik bilgiler, Fikrî’nin bir tarikata mensup olduğunu ve alfabetik tertipli bir divan kaleme aldığını göstermektedir. Divanın bir kısmının Ispartalı tenekeci Piri Usta aracılığıyla elde edildiği, asıl yazma nüshanın ise Dinar’da bulunduğu bilgisi aktarılmaktadır (Naci, 1933, s. 209). Eserlerinin büyük kısmının aruz vezniyle ve klasik divan tertibi usulüne göre yazıldığı; ancak yer yer millî vezinle yazılmış koşma ve destanlarının da bulunduğu

belirtilmektedir. Yunus Emre'den geniş ölçüde ilham aldığı; buna karşılık yerel deyişleri ve mahallî tabirleri kullanmasıyla halk zevkine hitap ettiği vurgulanmaktadır.

Fikrî'nin hayatı ve eserleri, Taşpınar Mecmuası'nın yerel sanat ve zanaat kültürü çerçevesinde oluşturduğu kültürel panorama içinde değerlendirilmelidir. Mustafa Köse'nin "Taşpınar dergilerine göre Afyonkarahisar'da sanat ve zanaat (1932–1959)" başlıklı yüksek lisans tezinde Taşpınar'ın yalnızca sanat etkinliklerini değil; yerel şairleri, zanaatkârları ve kültürel üretim unsurlarını sistemli biçimde görünür kıldığı belirtilmektedir (Köse, 2019, s. 98). Bu bağlamda Sandıklılı Fikrî'nin Taşpınar'da biyografisi ve şiirleriyle yer alması, Afyonkarahisar'ın kültürel üretim hafızasının inşasında şairlerin de "sanat olgusu" kapsamında değerlendirildiğini göstermektedir.

Sandıklılı Fikrî'nin şiirleri tasavvufi unsurlarla halk motiflerini bir arada barındırmaktadır. "Bülbül" şiirinde gül–bülbül mazmunu üzerinden kurulan anlatım, divan şiirinden halk şiirine geçen müşterek sembol geleneğini yansıtır. "Bildim ki bülbül aşk imiş hak" dizesi, beşerî aşktan ilahî aşka yönelen tasavvufî dönüşümü açıkça göstermektedir.

"Gönül" şiirindeki:

Gönül hakkın yapısı/Gönüldür hakka mesken

Dizeleri Yunus Emre geleneğinin halk şiiri formu içinde yeniden üretildiğini göstermektedir. Bu durum, kültürel belleğin yazılı aktarımı bağlamında değerlendirildiğinde sözlü geleneğin sürekliliğini sağlayan bir işlev taşımaktadır.

Didaktik içerikli dizeler ("Bednefse uyma", "Bir kusurun varken kimseye laf söyleme") ise halk şiirinin toplumsal normları pekiştirici yönünü ortaya koymaktadır. Bu bağlamda şiir yalnızca estetik değil; eğitici ve düzenleyici bir folklor unsurudur. Sandıklılı Fikrî'nin Taşpınar Mecmuası'nda yer alması, derginin yalnızca edebî metin yayımlayan bir organ olmadığını; yerel sanat, zanaat ve kültürel üretim unsurlarını kurumsal hafıza içinde değerlendiren bir yayın politikası izlediğini göstermektedir. Mustafa Köse'nin çalışmasının da ortaya koyduğu üzere Taşpınar, Afyonkarahisar'daki sanat ve zanaat olgusunu geniş bir çerçevede ele almakta; halk şairlerini de bu kültürel üretim alanının önemli temsilcileri arasında konumlandırmaktadır (Köse, 2019, s. 98).

I. Aşk ve Tasavvufî Söylem

Aşk bahçesinde gül,

Öter dalında bülbül,

Döktüm tevhid ile dil,

Har tatlı geldi bana.

Bednefse uyma,

Yanına koyma.

Canına kıyma,

Ahiri nedamet.

Gülden muradın bir gonca görmek,

Ol gonca uğruna canını vermek;

Benim de fikrim vuslata ermek

Birlik düşelim avaze bülbül.

Bülbülün dalda
Arzusu gülde,
Gizlidir dilde
Vuslatı efkârım.

Aşk pazarında, aşk pazarında
Kaldı gözüm hüsnü nazarında.

Kimini zeynette kimini mâle
Saptırmış her birini bir hâle,
Kimisi sayedip erer kemâle
Ömrü sermayesi var varlığında.

Bir kusurun varken kimseye laf söyleme, sus
Fukaradan rüşvet aldın ise ekleyeme kus.

Daldık deli gönül daldık künhi bahri ummana biz
Usluda biz, deli de biz, hayran da biz, mestane biz,
Kapusunda düşkünleri fikri hesap edemedi
Sordum ise hep didiler ana geldik kurbane biz. (Edip Ali Baki, "Sandıklılı Fikrî'den Parçalar 1", Taşpınar, c.6, S.66, Nisan 1938, s.94)

II. BÜLBÜL

Sen medhe şayan geldin bu babda
Kıldım kalemle izhâre bülbül
Vakti seherde daim azâbda
Göz yaşı döker ol zâre bülbül

Bir yerde aram etmez ki canın
Kara ve ağını bilmez cihanın
Bir gül içindir âhû figanın
Durdun seherde sen zâre bülbül

Gülden muradın nedir bu zârın
Göz yaşı dökmek seherde kârın
Dertleşmek üzere yoktur kararın
Aldın figanı âşkâre bülbül

Maksad ne işbu figandan
Bir gül için geçmişsin cihandan
Ferman okunmaz tozdan dumandan
Düşmüş güzel bir efkâre bülbül

Bildim ki bülbül aşk imiş hak
Dertleşmek üzere derdime ortak
Bu ben gedayı sen kıldın ihrak
Ahir bıraktın şol nâre bülbül

Hoş fehmolundu maşuk imiş gül
Boynun bırakmış zikrde sünbül
Uşşak-ı sadık divane bülbül
Dalmış tükenmez pazara bülbül

Gülden muradın bir gonca görmek
Ol gonca uğruna canını vermek
Benim de fikrim vuslete ermek
Birlik düşelim o zâre bülbül

Yandı ciğer-gâhım aşk ile bil
Bu derdimin çün dermanı müşkül
Fikrî uzattı medhinde bir dil
Dert ortağımsın biçare bülbül (Edip Ali Baki, "Sandıklılı Fikrî ve Eserleri 2", Taşpınar, c.6, S.71, Eylül 1938, s.191)

III. GÖNÜL

Gönül hakkın yapısı

Gönül rıza kapısı
Bağı İrem kokusu
Lütfi hüda'dır gönül

Gönüldür hakka mesken
Çün hak açtı yelken
Dostunu celb ederken
Cana safadır gönül

Kimseyi görme hakir
Sevgilidir ol fakir
Gaflete olma esir
Gizli rızadır gönül

Kim ki bu gönlü ola
Rızai hakkı bula
Her işi asan ola
Derde devadır gönül (Edip Ali Baki, "Sandıklılı Fikrî ve Eserleri 2", Taşpınar, c.6, S.71, Eylül 1938, s.191)

Dolayısıyla Fikrî'nin şiirleri, sadece kişisel bireysel bir tasavvufî anlatım şekli olmayıp yerel kültürel kodların yazılı aktarımında da faaliyet gösteren folklorik kantlar özelliği taşımaktadır. Sandıklılı Fikrî'ye ait şiirlerin Taşpınar Mecmuası'nda yayımlanması, derginin yerel kültürel üretimi sadece belgelemekle kalmaz onu kurumsal hafıza içinde yeniden konumlandırır. "Aşk bahçesinde gül / Öter dalında bülbül" dizeleriyle başlayan metinlerde gül–bülbül mazmunu üzerinden kurulan tasavvufî sembolizm, klasik divan şiiri geleneğinin halk şiiri şeklinde yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır; özellikle "Bildim ki bülbül aşk imiş hak" ifadesi beşerî aşktan ilahî aşka yönelen metafizik dönüşümü açık biçimde yansıtır (Baki 1938b, s. 191). Bunun yanında "Bednefse uyma", "Bir kusurun varken kimseye laf söyleme" gibi dizeler, şiirin yalnızca lirik değil aynı zamanda didaktik bir işlev taşıdığını, halk şiirinin toplumsal normları ve ahlâkî düzeni pekiştiren yönünü görünür kıldığını göstermektedir (Baki 1938a, s. 94). "Gönül hakkın yapısı / Gönüldür hakka mesken" söyleyişi ise Yunus geleneğiyle kurulan irtibatı açıkça ortaya koyarken, tasavvufî kavramların sade Türkçe ve yerel deyişlerle ifade edilmesi Fikrî'yi divan ve halk şiiri arasında geçiş tipi bir şair konumuna yerleştirmektedir (Baki 1938b, s. 191). Naci'nin verdiği biyografik bilgiler, şairin aruz vezniyle tertip edilmiş bir divan kaleme aldığını, aynı zamanda millî vezinle koşma ve destanlar yazdığını ortaya koyarak bu çift yönlü estetiği desteklemektedir (Naci, 1933, s. 209). Taşpınar'ın metni "derleyen" ibaresiyle yayımlaması ise sözlü kültür ürününün yazılı ortama aktarım sürecini görünür kılmakta ve yerel belleğin kurumsal bir yayın aracılığıyla kayıt altına alındığını göstermektedir. Mustafa Köse'nin de belirttiği üzere Taşpınar dergileri Afyonkarahisar'da sanat ve zanaat kavramlarını geniş bir potada eritmekte halk şairlerini de bu üretim alanının temsilcileri arasında konumlandırmaktadır (Köse, 2019, s. 98).

Tablo 3: Halk Ozanlarının İşlediği Temaların Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

Tema	Kalacıklı Hakkı (f)	Deli Bekir (f)	Abdurrahim (f)	Sandıklılı Fikrî (f)	Toplam (f)	%
Millî Mücadele	12	–	–	–	12	12
Kahramanlık	8	–	–	–	8	8
Sosyal Adaletsizlik	5	3	–	–	8	8
Kader	4	–	–	–	4	4
Hiciv	–	9	–	–	9	9
Yönetim Eleştirisi	–	6	–	–	6	6
Kadın Sorunu	–	2	–	–	2	2
Tasavvuf	–	–	10	9	19	18
Ahlak	–	–	8	5	13	13
İrfan	–	–	6	4	10	10
Nasihat	–	–	4	3	7	7
İlim ve Marifet	–	–	3	2	5	5
Toplam	29	20	31	23	103	100

Çalışma kapsamında incelenen 103 şiirin tematik dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur. Güncellenen verilere göre şiirlerin en yoğun biçimde tasavvuf (%18) teması etrafında toplandığı görülmektedir. Bu durum, Sandıklılı Fikrî'nin şiirlerinin tasavvufî ve irfanî karakteri güçlendirmesiyle doğrudan ilişkilidir.

Ahlak (%13) ve İrfan (%10) temaları ikinci yoğunluk grubunu oluştururken; Millî Mücadele (%12) ve Hiciv (%9) temaları derginin hem millî bilinç hem de toplumsal eleştiri boyutunu yansıtmaktadır.

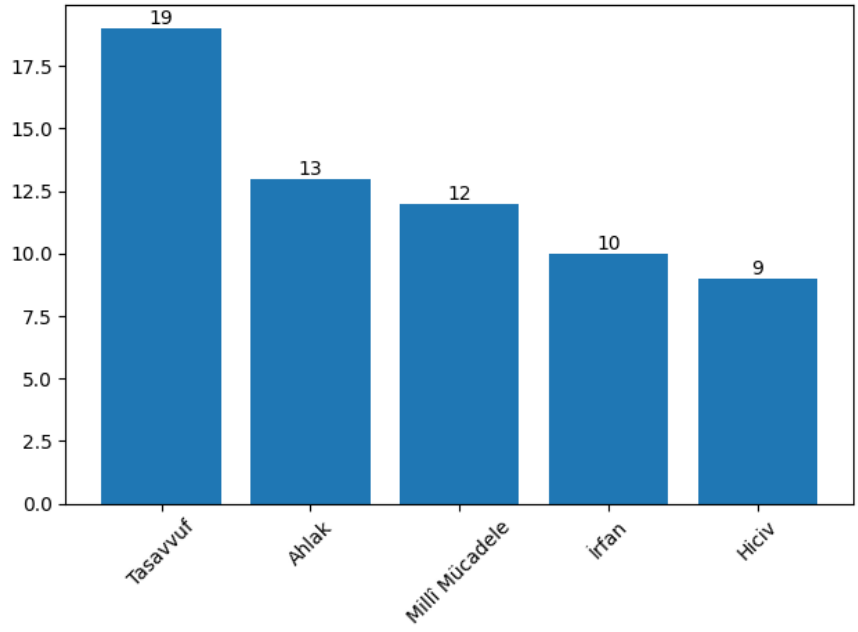
Kalacıklı Hakkı'nın şiirleri millî mücadele ve kahramanlık ekseninde; Deli Bekir'in şiirleri hiciv ve yönetim eleştirisi çizgisinde; Abdurrahim ve Sandıklılı Fikrî'nin şiirleri ise tasavvuf, ahlak ve irfan merkezli didaktik bir yapı içinde yoğunlaşmaktadır. Bu tablo, Taşpınar Mecmuası'nın hem millî hem de tasavvufî düşünceyi birlikte taşıyan çok katmanlı bir halk edebiyatı platformu olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Ozanlara Göre Tematik Yoğunluk Matrisi

Tema	Kalacıklı Hakkı	Deli Bekir	Abdurrahim	Sandıklılı Fikrî
Millî Mücadele	●●●	–	–	–
Kahramanlık	●●	–	–	–
Sosyal Adalet	●	●	–	–
Kader	●	–	–	–
Hiciv	–	●●●	–	–
Yönetim Eleştirisi	–	●●	–	–
Kadın Sorunu	–	●	–	–
Tasavvuf	–	–	●●●	●●●
Ahlak	–	–	●●	●●
İrfan	–	–	●●	●●
Nasihat	–	–	●	●
İlim–Marifet	–	–	●	●

Açıklama: ● sayısı tematik yoğunluğu göstermektedir (● = düşük, ●● = orta, ●●● = yüksek).

Bu ozanların eserleri, sadece kişilik özellikleri ve dünyaya bakışlarını yansıtan unsur değil toplumsal yaşamı kültürel ortamı anlatan birer sosyo kültürel belgedir. Şiirlerde yer alan temalar; inanç, mücadele, eleştiri ve kader gibi kavramları gündeme getirerek halkın hayata bakış algılayış ve toplumsal olaylara karşı duruşunu yansıtmaktadır.

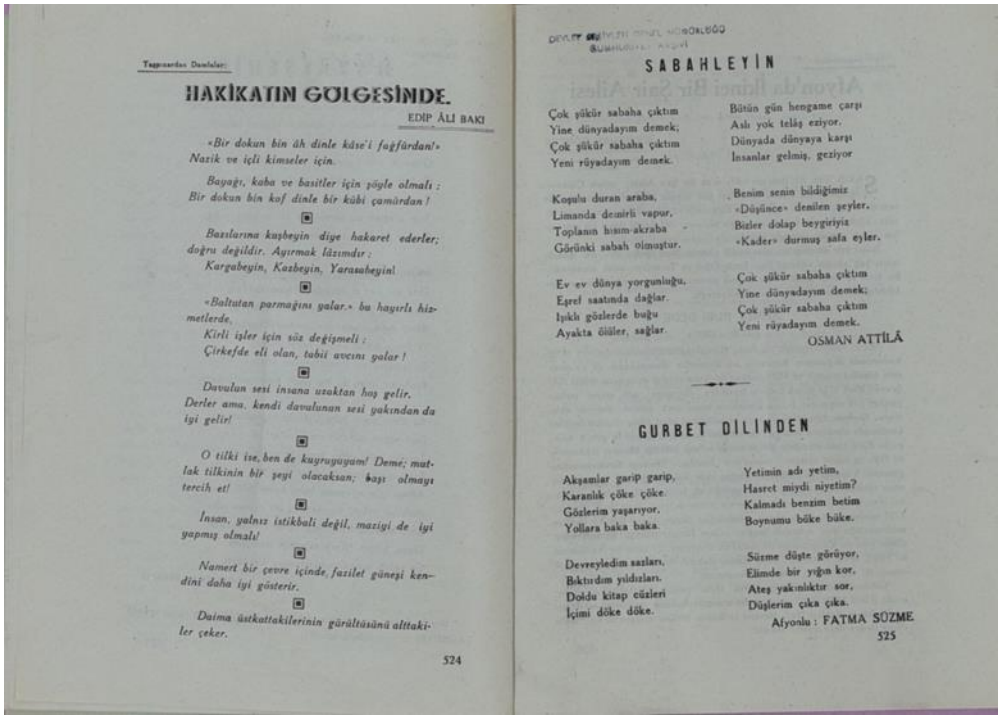


Bu dağılım, Taşpınar Mecmuası'nda halk ozanlığı geleneğinin millî ve toplumsal mesele çizgisiyle birlikte güçlü bir tasavvufî-didaktik eksen üzerinde şekillendiğini göstermektedir. Tasavvuf ve ahlak temalarının öncelikli konumda olması, derginin manevî değer aktarımını ve irfan geleneğini süreklileştirme görevi misyonun da ortaya koymaktadır. Millî Mücadele ve hiciv temalarının varlığı ise bu manevî söylemin yanında toplumsal bilinç ve eleştirel kamusal hafızanın da eş zamanlı olarak üretildiğini düşündürmektedir.



Resim 1: Halk Ozanlarının İşlediği Temaları Gösterir Kelime Bulutu

Şekil'de yer alan kelime bulutu, tematik analiz sürecinde ulaşılan bulguların kavramsal düzeyde yoğunlaştığı alanları görünür kılmaktadır. Görselleştirmede "Millî Mücadele", "Hiciv", "Tasavvuf" ve "Adaletsizlik" kavramlarının öne çıkması, metinlerin belirli anlam kümeleri etrafında şekillendiğini göstermektedir. Bu görsel veri, kodlama sürecinde belirlenen temaların metin içinde tekrar eden kavramlarla desteklendiğini ortaya koymaktadır. Böylece nitel içerik analizinin sonuçları yalnızca yorum düzeyinde kalmamış; frekans temelli görselleştirme ile de doğrulanmıştır. Kelime bulutu, şiirlerdeki kavramsal yoğunluğu tek bakışta gösteren bir harita işlevi görmekte ve ozanlar arasındaki tematik ayrışmayı daha net biçimde ortaya koymaktadır.



Taşpınardan Dumalar:

HAKİKATIN GÖLGESİNDE.

EDİP ALİ BAKI

«Bir dokun bin âh dinle kâse'i fağfûrdan!»
Natık ve içli kimseler için.

Bayağı, kaba ve basitler için şöyle olmalı :
Bir dokun bin kof dinle bir kübi çamırdan!

Bazılarına kuşbeyin diye hakaret ederler; doğru değildir. Ayırmak lâzımdır :
Kargabeyin, Kazbeyin, Yarasabeyin!

«Baltıdan parmağını yalar.» bu hayırlı hizmetlerde,
Kirli işler için söz değişmeli :
Çirkefde eli olan, tabiî avcını yalar!

Davulun sesi insana uzaktan hoş gelir.
Derler ama, kendi davulunun sesi yakından da iyi gelir!

O tilki ise, ben de kuyruğuyum! Deme; mutlak tilkinin bir şeyi olacaksan; başı olmayı tercih et!

İnsan, yalnız istikbali değil, maziyi de iyi yapmış olmalı!

Namert bir çevre içinde, fazilet güneşi kendini daha iyi gösterir.

Daima üstkattakilerinin gürültüsünü alttakiler çeker.

524

SABAHLEYİN

Çok şükür sabaha çıktım
Yine dünyadayım demek;
Çok şükür sabaha çıktım
Yeni rüyadayım demek.

Koşulu duran araba,
Limanda demirli vapur,
Toplanın hısım-akraba
Görünki sabah olmuştur.

Ev ev dünya yorgunluğu,
Eşref saatında dağlar.
Işıklı gözlerde buğu
Ayakta ölüler, sağlar.

Bütün gün hengame çarşı
Aslı yok telâş eziyor.
Dünyada dünyaya karşı
İnsanlar gelmiş, geziyor

Benim senin bildiğimiz
«Düşünce» denilen şeyler.
Bizler dolap beygiriyiz
«Kader» durmuş safa eyler.

Çok şükür sabaha çıktım
Yine dünyadayım demek;
Çok şükür sabaha çıktım
Yeni rüyadayım demek.

OSMAN ATTİLÂ

GURBET DİLİNDEN

Akşamlar garip garip,
Karanlık çöke çöke.
Gözlerim yaşarıyor.
Yollara baka baka.

Devreyledim sazları,
Baktırdım yıldızları.
Doldu kitap cüzleri
İçimi döke döke.

Yetimin adı yetim,
Hasret miydi niyetim?
Kalmadı benzim betim
Boynumu büke büke.

Süzme düşte görüyor,
Elimde bir yığın kor,
Ateş yakınlıktır sor,
Düşlerim çıka çıka.

Afyonlu : FATMA SÜZME

525

Resim 2: Taşpınar Dergisinde Yer Alan Halkbilimi Yazılarına Dair Bir Örnek

Kaynak: https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/ yer bilgisi: 128-313-1 erişim tarihi: 20.07.2025

Bu sayfaya bakıldığında, Taşpınar Mecmuası'nın edebî çizgisini açık biçimde görmek mümkün. Metinler hem ahlaki hem de duygusal bir derinlik taşımakta; halkın gündelik hayatından süzülen düşünceler şiir diliyle ifade edilmektedir. "Hakikatin Gölgesinde" başlıklı metin, didaktik bir ton taşır. Hayatın geçiciliği, insanın kibirden uzak durması, sabır ve tevazu gibi değerler sade bir söyleyişle dile getirilmiştir. Şiir, öğüt verici bir karakterdedir; fakat bu öğüt kuru bir nasihat şeklinde değil, halkın anlayabileceği benzetmeler ve atasözü tadındaki ifadelerle aktarılmıştır. Bu yönüyle tasavvufî ve ahlaki bir damar taşır. "Sabahleyin" şiirinde ise bireysel yorgunluk ve yeniden başlama arzusu öne çıkar. "Çok şükür sabaha çıktım / Yeni rüyadayım demek" dizeleri, gündelik hayatın sıkıntıları içinde bile şükür ve umut duygusunun korunduğunu gösterir. Burada kaderle barışık ama hayata tutunan bir insan portresi vardır. Modernleşen toplumun karmaşası karşısında bireyin yalnızlığı da sezilir. "Gurbet Dilinden" başlıklı şiir ise ayrılık, hasret ve yoksunluk duygularını taşır. Yetimlik, karanlık ve gurbet temaları, halk şiirinin geleneksel duygusal dünyasına yaslanır. İçli ve yalın bir dil kullanılmıştır. Bu şiir, göç ve gurbet deneyiminin Anadolu insanı üzerindeki etkisini yansıtan tipik bir halk söyleyişine sahiptir. Şiirlerde savaş sonrası yoksulluk, halkın moral durumu, inanç dünyası ve toplumsal beklentiler işlenmiş; böylece erken Cumhuriyet dönemi Anadolu'sunun ruh hâli görünür kılınmıştır. Bu metinler estetik yönlerinin yanı sıra tarihsel ve toplumsal bir tanıklık niteliği taşımaktadır.

Mecmua sayfalarında yer alan şiirler, bireysel söylemin ötesine geçerek halkın kaygılarını, umutlarını ve eleştirilerini dile getiren bir ifade alanı oluşturmuştur. Halkevleri çatısı altında yayımlanmaları, sözlü kültür ürünlerinin yazılı bir zemine taşınmasına imkân sağlamıştır. Böylece halkın gündelik deneyimleri ve düşünce dünyası kayıt altına alınmıştır.

Kalacıklı Hakkı'nın destanlarında ortak acılar ve zaferler; Deli Bekir'in hicivlerinde adalet arayışı ve yönetim eleştirisi; Abdurrahim'in şiirlerinde ise manevî yöneliş ve ahlak temaları öne çıkmaktadır. Bu çeşitlilik, mecmuanın farklı toplumsal alanlara temas ettiğini göstermektedir.

Ozanların bir kısmı yalnızca şiirleriyle değil, şehir hayatındaki faaliyetleriyle de görünürdür. Cami, medrese ve hayır kurumlarıyla kurdukları ilişkiler, edebî üretimin toplumsal yaşamla iç içe olduğunu göstermektedir. Bu durum, söz konusu isimlerin yerel kültürel çevrede etkin bir konumda bulunduğunu düşündürmektedir.

Taşpınar Mecmuası'nın yayın politikası, diğer Halkevi dergileriyle karşılaştırıldığında belirli farklılıklar göstermektedir. Bursa'daki Uludağ ve Denizli'deki İnanç dergilerinde ağız derlemeleri ve folklor araştırmaları daha belirgin iken; Gediz'de tarihî çalışmalara ağırlık verilmiş, Güzel Günler dergisi ise daha çok ideolojik içerikli yazılara yer vermiştir. Taşpınar Mecmuası ise halk ozanlarının özgün şiirlerine geniş yer ayırarak sözlü kültür ürünlerini doğrudan yayımlama yönüyle ayrışmaktadır.

Ege Bölgesi Halkevi dergileri içerik ve yayın politikaları bakımından farklı eğilimler göstermektedir. Muğla dergisi folklor derlemeleri ve edebî türlere yer vermekle birlikte kısa ömürlü kalmıştır. Denizli'de yayımlanan İnanç, inceleme ve derleme yazılarıyla kültür-sanat ağırlıklı bir yayın kimliği oluşturmuştur. Gediz yerel tarih çalışmalarına yönelmiş; Güzel Günler daha çok ideolojik içerikli yazılar yayımlamıştır. Yeni Doğuş ise inkılâp temalı metinlerle dönemin kültürel dönüşümünü yansıtmaya çalışmıştır.

Bu çerçevede Taşpınar Mecmuası, halk ozanlarının özgün şiirlerine geniş yer vermesiyle ayrılmaktadır. Sözlü kültürde dolaşan şiirleri doğrudan yayımlaması, taşra merkezli halk edebiyatını yazılı ortama taşımıştır.

Çalışmada Taşpınar Mecmuası'ndaki şiirlerin millî mücadele, toplumsal eleştiri, tasavvufî değer aktarımı ve kader söylemi etrafında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Millî mücadele temalı

metinler yerel anlatıyı ulusal hafıza ile buluştururken (Halbwachs 1992; Assmann 2011), hiciv şiirleri toplumsal eleştirinin sözlü geleneğe dayalı biçimini ortaya koymaktadır (Dundes 1965). Tasavvufî metinlerde değer aktarımı öne çıkmakta (Oğuz, 2013); kader ve adalet temaları ise bireysel yazgının toplumsal koşullarla birlikte kurulduğunu göstermektedir (Ekici 2004, s. 58).

Metinlerin üretildiği bağlam, anlamı doğrudan etkilemektedir (Açа, 2013; Arslan, 2019). Taşpınar Mecmuası erken Cumhuriyet döneminde yerel kültürel seslerin görünürlük kazandığı bir yayın ortamı sunmuştur.

Türk halkbilimi literatüründe metin–bağlam–işlev bütünlüğü vurgulanmaktadır. Açа (2010) ve Ekici (2004), folklor ürünlerinin yalnızca estetik metinler olarak değil, toplumsal hafıza ve değer dünyasının taşıyıcıları olarak ele alınması gerektiğini belirtmektedir. Duymaz (2002) halk şiirinin sosyal yapı ile doğrudan ilişkili olduğunu göstermiş; Oğuz (2000) sözlü kültürün yazılı ortamda yeni dolaşım alanları kazandığını ifade etmiştir. Yerel yayın organlarının kültürel dolaşımdaki rolü de son yıllarda dikkat çekmektedir (Ayaz 2016; Fedakâr 2018).

Halkevleri ve Taşpınar Mecmuası üzerine yapılan çalışmalar daha çok tarihsel çerçevede kalmıştır. Oysa dergide yer alan halk ozanı şiirlerinin tematik ve işlevsel çözümlemesi sistematik biçimde ele alınmamıştır.

Bu çalışma, Taşpınar Mecmuası'ndaki ozan metinlerini işlevsel folklor yaklaşımı doğrultusunda incelemiş; tematik dağılımı tablo ve grafiklerle destekleyerek metin–bağlam–işlev ilişkisini somut veriler üzerinden göstermiştir. Böylece yerel bir süreli yayın üzerinden halk şiirinin bellek, değer ve eleştiri üretimindeki rolü ortaya konulmuştur.

Sonuç

Bu çalışma, Taşpınar Mecmuası'nda yayımlanan halk ozanı şiirlerini tematik ve işlevsel açıdan incelemiş; metinlerin erken Cumhuriyet dönemindeki kültürel bellek ve değer aktarımı süreçleriyle ilişkisini ortaya koymuştur. Analiz sonuçlarına göre millî mücadele ve kahramanlık teması en yoğun alanı oluşturmakta; tasavvufî değerler, toplumsal eleştiri ve kader söylemi ise belirgin tematik kümeler hâlinde metinlerde yer almaktadır. Bu dağılım, halk ozanlarının şiirlerinin dönemin sosyal ve düşünsel atmosferiyle doğrudan temas kurduğunu göstermektedir.

Şiirler yalnızca estetik üretimler olarak değil; ortak değerleri dile getiren, toplumsal deneyimi kayda geçiren ve yerel hafızayı görünür kılan metinler olarak değerlendirilmiştir. Taşpınar Mecmuası, sözlü geleneğe ait ürünleri yazılı kültür ortamına taşıyarak bu aktarım sürecinde aracı bir rol üstlenmiştir. Halkevi bünyesinde yayımlanmış olması, metinlerin yerel ölçekte dolaşıma girmesini sağlamış; böylece kültürel söylemin kurumsal bir zemin kazanmasına imkân vermiştir.

Tematik dağılımın tablo ve grafiklerle gösterilmesi, halkbilimi çalışmalarında metin çözümlemesini nicel verilerle destekleyen bir yaklaşım sunmuştur. Bu yöntem, yorumların sistematik bir çerçevede değerlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Araştırma, Taşpınar Mecmuası'nda yer alan belirli halk ozanı şiirleriyle sınırlıdır. İnceleme kapsamı farklı dönemler ve türler dâhil edilerek genişletildiğinde tematik çeşitlilik artabilir. Ayrıca çalışma metin merkezli yürütülmüş; sözlü aktarımın güncel yansımaları saha verileriyle desteklenmemiştir. Bu durum, araştırmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

Öneriler

1. Taşpınar Mecmuası'nda yer alan hikâye, masal ve folklor derlemeleri benzer yöntemle incelenerek derginin bütüncül içerik yapısı ortaya konulabilir.
2. Halkevlerine ait diğer yerel dergiler karşılaştırmalı analizle değerlendirilerek bölgesel yayın politikaları arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirlenebilir.

3. Taşpınar'da yayımlanan halk ozanı şiirlerinin sözlü kültürdeki güncel karşılıkları saha araştırmalarıyla incelenebilir.
4. Yerel süreli yayınların somut olmayan kültürel mirasın dolaşımındaki rolü, dijital arşivleme ve bellek çalışmaları bağlamında yeniden ele alınabilir.

References

Açа, M. (Ed.). (2019). *Halk bilimi el kitabı* (3. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Akkuş, T., Kumaş, N., & Sarıtunç, B. (2020). Erken Cumhuriyet döneminde yoksullukla mücadele kapsamında Halkevleri sosyal yardım şubelerinin rolü. *International Journal of Social Inquiry*, *13*(1), 61–86. https://doi.org/10.37093/ijsi.746411

Arslan, S. (2019). *Halk bilimi kuram ve yöntemleri* [Yayımlanmamış ders notları]. Çağ Üniversitesi.

Asker, A., & Yıldız, E. (2014). Aşar vergisinin son yıllarında Niğde ve civarındaki suistimaller üzerine bazı gözlemler. *Turkish Studies*, *9*(7), 177–192. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6631

Assmann, J. (2011). *Kültürel bellek: Eski yüksek kültürlerde yazı, hatırlama ve politik kimlik* ([Çevirmen adı eklenmeli], Çev.). Ayrıntı Yayınları. (Original work published 1992)

Baki, E. A. (1938a). Sandıklılı Fikrî'den parçalar 1. *Taşpınar Mecmuası*, *6*(66), 94.

Baki, E. A. (1938b). Sandıklılı Fikrî ve eserleri 2. *Taşpınar Mecmuası*, *6*(71), 191.

Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE.

Çeçen, A. (1990). *Atatürk'ün kültür kurumu Halkevleri*. Gündoğan Yayınları.

Çerçel, M. Z. (1934). Ulus ozanları: Deli Bekir. *Taşpınar Mecmuası*, *3*(25), 15–16.

Çerçel, M. Z. (1935). Ulus ozanları: Deli Bekir. *Taşpınar Mecmuası*, *3*(27), 45–47.

Dundes, A. (Ed.). (1965). *The study of folklore*. Prentice-Hall.

Ekici, M. (2004). *Halk bilimi (folklor)*. Akçağ Yayınları.

Göçmen, İ. (2012). *Türk halk şiirinde vatan sevgisi ve kahramanlık teması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi].

Gökpınar, E. A. (1935a). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 1. *Taşpınar Mecmuası*, *3*(29), 83–85.

Gökpınar, E. A. (1935b). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 2. *Taşpınar Mecmuası*, *3*(32), 138–141.

Gökpınar, E. A. (1936a). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 7. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(41), 87–89.

Gökpınar, E. A. (1936b). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 8. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(42), 113–115.

Gökpınar, E. A. (1936c). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 9. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(43), 126–128.

Gökpınar, E. A. (1936d). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 10. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(44), 138–141.

Gökpınar, E. A. (1936e). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 11. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(45), 158–162.

Gökpınar, E. A. (1936f). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 12. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(46), 185–190.

Gökpınar, E. A. (1936g). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 13. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(47), 207–210.

Gökpınar, E. A. (1936h). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 14. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(48), 237.

Gökpınar, E. A. (1936i). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 15. *Taşpınar Mecmuası*, *5*(49), 6–8.

Gökpınar, E. A. (1937a). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 16. *Taşpınar Mecmuası*, *5*(51), 34–36.

Gökpınar, E. A. (1937b). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 17. *Taşpınar Mecmuası*, *5*(54), 93.

Gökpınar, E. A. (1937c). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 18. *Taşpınar Mecmuası*, *5*(59), 179–180.

Gökpınar, E. A. (1937d). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 19. *Taşpınar Mecmuası*, *5*(61), 6–7.

Gökpınar, E. A. (1938). Afyonlu büyük ozan Abdurrahim – Hayatı ve eserleri 20. *Taşpınar Mecmuası*, *6*(65), 74–76.

Gülşen, H. (2019). Millî Mücadele dönemi edebiyatında halk edebiyatı çalışmaları üzerine dikkatler. *folklor/edebiyat*, *25*(98), 257–265. https://doi.org/10.22559/folklor.866

Halbwachs, M. (1992). *On collective memory* (L. A. Coser, Ed. & Trans.). University of Chicago Press. (Original work published 1925)

Hıncal, A. R. (1936). Deli Bekir'in basılmamış eserleri. *Taşpınar Mecmuası*, *4*(46), 200.

Kaplan, M. (2005). *Halk edebiyatı terimleri ve türleri*. Dergâh Yayınları.

Kara, A. (2006). *Cumhuriyet döneminde kalkınmanın mihenk taşı Halkevleri (1932–1951)*. 24 Saat Yayıncılık.

Koçak, A. (2002). Karagöz oyunlarındaki "Tuzsuz Deli Bekir" tipi üzerine bazı değerlendirmeler. *Millî Folklor*, (56), 121–129.

Köse, M. (2019). *Taşpınar dergilerine göre Afyonkarahisar'da sanat ve zanaat (1932–1959)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi].

Naci, E. B. (1933). Sandıklılı Fikri. *Taşpınar Mecmuası*, *1*(9), 209.

Oğuz, M. Ö. (2013). *Somut olmayan kültürel miras nedir?* Geleneksel Yayıncılık.

Okay, O. (1999). *Batı etkisinde Türk edebiyatı*. Dergâh Yayınları.

Onar, E. T. (2019). *Afyon Halkevi ve Taşpınar Dergisinin halkbilimi unsurları bakımından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi].

Orhan, A. T. (2020). Anadolu'da tasavvufun yerelleşmesi: Abdurrahim Karahisârî ve *Münyetü'l-ebrâr ve gunyetü'l-ahyâr* isimli eseri örneği. *Eskiyeni*, (41), 679–702. https://doi.org/10.37697/eskiyeni.730432

Özsarı, M. (2002). Ege Bölgesi Halkevleri ve yayın faaliyetleri (1932–1950). *Türkoloji Dergisi*, *15*(1), 395–414.

Sarıtunç, B. (2021). Bir Cumhuriyet kurumunun analizi: Bursa Halkevi'nin sosyo kültürel faaliyetleri. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, *8*(3), 895–917. https://doi.org/10.46868/atdd.144

Şahin, F. (2004). *Afyon Halkevi ve faaliyetleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi].

Toksoy, N. (2007). *Halkevleri: Bir kültürel kalkınma modeli olarak*. Orion Yayınevi.

Turner, V. (1969). *The ritual process: Structure and anti-structure*. Aldine.

Ulvi, İ. (1933). Halkıyyat: Halk şiirleri ve Kalacıklı Hakkı. *Taşpınar Mecmuası*, *2*(15), 58–61.

Ulvi, İ. (1934a). Halkıyyat: Halk şiirleri ve Kalacıklı Hakkı. *Taşpınar Mecmuası*, *2*(17–19), 93–96.

Ulvi, İ. (1934b). Kal'acıklı Hakkı-4. *Taşpınar Mecmuası*, *2*(19), 133–134.

Van Gennep, A. (1909). *Les rites de passage*. Émile Nourry.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Afyonkarahisar Belediyesi. "Taşpınar Dergisi". https://www.afyon.bel.tr/icerikkategori/234/227/taspinar-dergisi (Erişim: 20.07.2025).

T.C.Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. "Devlet Arşivleri Kataloğu". katalog.devletarsivleri.gov.tr (Erişim: 20.07.2025).

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

I declare that this article is an original work and was prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The article has not been published elsewhere and is not currently under review by another journal.

All sources used in the study have been cited in accordance with academic standards. I declare that the study does not contain plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data, and that the research findings have been presented in accordance with the principles of scientific integrity.

Author Contributions

The author single-handedly designed, conducted, and analyzed the study and prepared the report for this article. I have reviewed and approved the final version of the article and agreed to its publication.

Conflict of Interest

I declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author.

Copyright and Permissions

I confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

I confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan ederim. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan ederim.

Yazar Katkısı

Çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin raporlama aşamasını tek başına yürütmüştür. Makalenin son hâlini okuyup onayladım ve yayımlanmasını kabul ettim.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederim.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmıştır. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri tarafımdan dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk bana aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan ederim.

Yazar Onayı

Makalenin son hâlini okudum, onayladım ve yayımlanmasını kabul ettiğimi beyan ederim.